

Nummer	Document	Beoordeling	WOO	Afzender	Ontvanger	
4	wvl hondenbelasting 10-6 DEF (mail 84, 92, 190)	niet openbaar		intern BZK	intern BZK	concept tekst tbv tafeldossier
11	SPREEKTEKST (mail 18)	niet openbaar	5.1.2.e	intern BZK	intern BZK	Buiten de reikwijdte
12	0. Nota voorbereiding debat petitie stop de hondenbelasting (mail 54, 66)	niet openbaar	5.1.2.i - 5.2.1	intern BZK	intern BZK	concept tekst, want datum en kenmerk nummer verschilt met Digidoc versie
13	1. Spreektekst (mail 54)	niet openbaar	5.1.2.i - 5.2.1	intern BZK	intern BZK	concept tekst tbv tafeldossier
14	1. Spreektekst 12-5 (mail 66, 72, 74, 75)	niet openbaar	5.1.2.i - 5.2.1	intern BZK	intern BZK	concept tekst tbv tafeldossier
15	1. Spreektekst 14-5 (mail 80, 110)	niet openbaar	5.1.2.i - 5.2.1	intern BZK	intern BZK	concept tekst tbv tafeldossier
16	2. QA's hondenbelasting (mail 54)	niet openbaar	5.1.2.i - 5.2.1	intern BZK	intern BZK	concept tekst tbv tafeldossier
17	2. QA's hondenbelasting (002) 12-5 (mail 72, 74, 75)	niet openbaar	5.1.2.i - 5.2.1	intern BZK	intern BZK	concept tekst tbv tafeldossier
18	2. QA's hondenbelasting 14-5 (mail 80, 110)	niet openbaar	5.1.2.i - 5.2.1	intern BZK	intern BZK	concept tekst tbv tafeldossier
19	2. QA's hondenbelasting 2 (mail 174)	niet openbaar	5.1.2.i - 5.2.1	intern BZK	intern BZK	concept tekst tbv tafeldossier
25	5. Kabinetsstandpunt burgerinitiatief afschaffen van de gemeentelijke hondenbelasting (mail 54, 74, 75, 80, 110)	niet openbaar	5.1.2.i - 5.2.1	intern BZK	intern BZK	concept tekst
29	brief hondenbelasting 4-10 (mail 159)	niet openbaar	5.1.2.i - 5.2.1	intern BZK	intern BZK	concept tekst
30	brief hondenbelasting 4-10 (mail 161)	niet openbaar	5.1.2.i - 5.2.1	intern BZK	intern BZK	concept tekst
31	Brief reactie motie De Kort - afschaffing hon (mail 166 en 167)	niet openbaar	5.1.2.i - 5.2.1	BZK	FIN/VNG	concept tekst
33	Format appreciatie moties VVD (mail 114)	niet openbaar	5.1.2.i - 5.2.1	intern BZK	intern BZK	concept tekst
34	Format appreciatie moties VVD 15.20u (mail 116)	niet openbaar	5.1.2.i - 5.2.1	intern BZK	intern BZK	concept tekst
35	Handleiding verslagen EK-TK Ongecorrigeerde s (mail 123)	niet openbaar	5.1.2.e	intern BZK	intern BZK	Buiten de reikwijdte
37	Honden versus precario - v24-8 (mail 176)	niet openbaar	5.1.2.i - 5.2.1	intern BZK	intern BZK	
43	Inhoudsopgave hondenbelasting (mail 54 en 74, 75)	niet openbaar	5.1.2.i - 5.2.1	intern BZK	intern BZK	concept tekst tbv tafeldossier
45	Kabinetsstandpunt burgerinitiatief afschaffen van de gemeentelijke hondenbelasting (mail 21)	niet openbaar	5.1.2.i - 5.2.1	intern BZK	intern BZK	concept tekst tbv tafeldossier
46	Kabinetsstandpunt burgerinitiatief afschaffen van de gemeentelijke hondenbelasting (mail 29)	niet openbaar	5.1.2.i - 5.2.1	intern BZK	intern BZK	concept tekst tbv tafeldossier
47	Kabinetsstandpunt burgerinitiatief afschaffen van de gemeentelijke hondenbelasting met revisies + cc (mail 33)	niet openbaar	5.1.2.i - 5.2.1	BZK	FIN	concept tekst tbv tafeldossier
49	Nota burgerinitiatief afschaffen van de hondenbelasting (mail 21)	niet openbaar	5.1.2.i - 5.2.1	intern BZK	intern BZK	concept tekst tbv tafeldossier
50	Nota burgerinitiatief afschaffen van de hondenbelasting (mail 29)	niet openbaar	5.1.2.i - 5.2.1	intern BZK	intern BZK	concept tekst tbv tafeldossier
52	Nota voorbereiding debat petitie stop de hond (mail 43)	niet openbaar	5.1.2.i - 5.2.1	intern BZK	intern BZK	concept tekst tbv tafeldossier
53	Overwegingen gemeenten hondenbelasting (mail 99)	niet openbaar	5.1.2.i - 5.2.1	intern BZK	intern BZK	concept tekst tbv tafeldossier
54	Overwegingen gemeenten hondenbelasting (mail 103)	niet openbaar	5.1.2.i - 5.2.1	intern BZK	intern BZK	concept tekst tbv tafeldossier
56	Q&A Herindeling (mail 99, 100)	niet openbaar	5.1.2.i - 5.2.1	intern BZK	intern BZK	concept tekst tbv tafeldossier
57	q&a voorkomen invoering (mail 107)	niet openbaar	5.1.2.i - 5.2.1	intern BZK	intern BZK	concept tekst tbv tafeldossier
58	q&a voorkomen invoering (mail 112)	niet openbaar	5.1.2.i - 5.2.1	intern BZK	intern BZK	concept tekst tbv tafeldossier
59	q&a voorkomen herinvoering (mail 121)	niet openbaar	5.1.2.i - 5.2.1	intern BZK	intern BZK	concept tekst tbv tafeldossier
60	q&as hondenbelasting tbv begrotingsbehandelin (mail 177)	niet openbaar	5.1.2.i - 5.2.1	intern BZK	intern BZK	concept tekst tbv tafeldossier
61	Q&A Herindeling (mail 102)	niet openbaar	5.1.2.i - 5.2.1	intern BZK	intern BZK	concept tekst tbv tafeldossier
63	Spreektekst (mail 43)	niet openbaar	5.1.2.i - 5.2.1	intern BZK	intern BZK	concept tekst tbv tafeldossier
66	Kabinetsstandpunt Initiatiefwetsvoorstel van Ieden Van den Bosch en van der Molen etc (mail 18)	niet openbaar	5.1.2.e	intern BZK	intern BZK	Buiten de reikwijdte
70	Spreektekst (mail 42)	niet openbaar	5.1.2.i - 5.2.1	intern BZK	intern BZK	concept tekst tbv tafeldossier
71	Nota voorbereiding debat petitie stop de hondenbelasting (mail 42)	niet openbaar	5.1.2.i - 5.2.1	intern BZK	intern BZK	concept tekst tbv tafeldossier
72	Format Redeneerlijn QenAs Minister (mail 52)	niet openbaar	5.1.2.i - 5.2.1	intern BZK	intern BZK	concept tekst tbv tafeldossier
73	Overwegingen gemeenten hondenbelasting (mail 98)	niet openbaar	5.1.2.i - 5.2.1	intern BZK	intern BZK	concept tekst tbv tafeldossier
76	Nota - Afschaffing hondenbelasting (mail 193)	niet openbaar	5.1.2.i - 5.2.1	intern BZK	intern BZK	concept versie
77	Brief reactie motie De Kort - afschaffing hondenbelasting (mail 193)	niet openbaar	5.1.2.i - 5.2.1	intern BZK	intern BZK	concept tekst
78	Nota voorbereiding debat petitie stop de hondenbelasting	niet openbaar	5.1.2.i - 5.2.1	intern BZK	intern BZK	concept tekst
79	AanbiedingsFormulierMinisterraad 20-11-2020 - Hondenbelasting	niet openbaar	5.1.2.i - 5.2.1	intern BZK	intern BZK	concept tekst
82	Paraaf	niet openbaar	5.1.2.e	intern BZK		paraaf op nota

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Den Haag, 18 december 2020

Voortouwcommissie: **vaste commissie voor Binnenlandse Zaken**

Volgcommissie(s):

BiZa	i.v.m. agendapunt	36, 62
BuZa	i.v.m. agendapunt	34
EU	i.v.m. agendapunt	16
EZK	i.v.m. agendapunt	17, 62
FIN	i.v.m. agendapunt	10, 11, 21, 25, 30, 50
I&W	i.v.m. agendapunt	17, 30, 35, 64, 74
J&V	i.v.m. agendapunt	34, 46, 79
OCW	i.v.m. agendapunt	20
SZW	i.v.m. agendapunt	20, 29

Document: **Besluitenlijst van de procedurevergadering van donderdag 17 december 2020**

Brievenlijst

1. Agendapunt: **Brievenlijst (zie de zaken en de besluiten op de brievenlijst)**

Algemene Zaken

2. Agendapunt: **Inzicht in de besluitvorming rond de opzet van de Nationale Herdenking op 4 mei 2020 op de Dam in Amsterdam**
- Zaak:** Brief regering - minister-president, M. (Mark) Rutte - 27 november 2020
Inzicht in de besluitvorming rond de opzet van de Nationale Herdenking op 4 mei 2020 op de Dam in Amsterdam - 35570-I-10
- Besluit:** Voor kennisgeving aangenomen.
3. Agendapunt: **Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Algemene Zaken (IIIA) voor het jaar 2020 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota)**
- Zaak:** Begroting - minister van Algemene Zaken, M. (Mark) Rutte - 30 november 2020
Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Algemene Zaken (IIIA) voor het jaar 2020 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota) - 35650-III
- Besluit:** Het blanco verslag is reeds vastgesteld op vrijdag 4 december 2020; het wetsvoorstel is aangemeld voor plenaire behandeling.

4. Agendapunt: **Wijziging van de begrotingsstaat van de Koning (I) voor het jaar 2020 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota)**
- Zaak:** Begroting - minister van Algemene Zaken, M. (Mark) Rutte - 30 november 2020
Wijziging van de begrotingsstaat van de Koning (I) voor het jaar 2020 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota) - 35650-I
- Besluit: Het blanco verslag is reeds vastgesteld op vrijdag 4 december 2020; het wetsvoorstel is aangemeld voor plenaire behandeling.

5. Agendapunt: **Stand van zaken uitvoering motie van de leden Sneller en Kuiken over een periodieke toetsing van de B-component (Kamerstuk 35470-I-8)**
- Zaak:** Brief regering - minister-president, M. (Mark) Rutte - 10 december 2020
Stand van zaken uitvoering motie van de leden Sneller en Kuiken over een periodieke toetsing van de B-component (Kamerstuk 35470-I-8) - 35570-I-11
- Besluit: Voor kennisgeving aangenomen.

Binnenlandse Zaken

6. Agendapunt: **Kabinetsreactie op het advies van de Gezondheidsraad 'Toelaatbaarheid nieuwe vormen van lijkbezorging'**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 17 november 2020
Kabinetsreactie op het advies van de Gezondheidsraad 'Toelaatbaarheid nieuwe vormen van lijkbezorging' - 30696-51
- Besluit: Aanhouden; t.z.t. betrekken bij het wetsvoorstel tot Wijziging (i.v.m. modernisering) van de Wet op de lijkbezorging
7. Agendapunt: **Antwoorden op vragen commissie over aanvullende maatregelen voor de Tweede Kamerverkiezing in verband met covid-19 (Kamerstuk 35590-22)**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 30 november 2020
Antwoorden op vragen commissie over aanvullende maatregelen voor de Tweede Kamerverkiezing in verband met covid-19 - 35590-24
- Besluit: Agenderen voor het wetgevingsoverleg Tijdelijke wet Tweede Kamerverkiezing Covid-19 dd. 16 december 2020
8. Agendapunt: **Verantwoording van gemeenten over het verslagjaar 2019**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 30 november 2020
Verantwoording van gemeenten over het verslagjaar 2019 - 35570-B-11
- Besluit: (Desgewenst) betrokken bij het plenair debat over de Najaarsnota

9. Agendapunt: **Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII) voor het jaar 2020 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota)**
- Zaak:** Begroting - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 30 november 2020
Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII) voor het jaar 2020 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota) - 35650-VII
- Besluit: Het verslag over het begrotingswetsvoorstel houdende een lijst van vragen is vastgesteld op 4 december j.l.; het wetsvoorstel is reeds aangemeld voor plenaire behandeling
10. Agendapunt: **Wijziging van de begrotingsstaat van het gemeentefonds voor het jaar 2020 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota)**
- Zaak:** Begroting - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 30 november 2020
Wijziging van de begrotingsstaat van het gemeentefonds voor het jaar 2020 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota) - 35650-B
- Besluit: Het blanco verslag is reeds vastgesteld op vrijdag 4 december 2020; het wetsvoorstel is aangemeld voor plenaire behandeling.
- Volgcommissie(s): FIN
11. Agendapunt: **Wijziging van de begrotingsstaat van het provinciefonds voor het jaar 2020 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota)**
- Zaak:** Begroting - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 30 november 2020
Wijziging van de begrotingsstaat van het provinciefonds voor het jaar 2020 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota) - 35650-C
- Besluit: Het blanco verslag is reeds vastgesteld op vrijdag 4 december 2020; het wetsvoorstel is aangemeld voor plenaire behandeling.
- Volgcommissie(s): FIN
12. Agendapunt: **Wijziging van de begrotingsstaat van de overige Hoge Colleges van Staat, Kabinetten van de Gouverneurs en de Kiesraad (IIB) voor het jaar 2020 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota)**
- Zaak:** Begroting - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 30 november 2020
Wijziging van de begrotingsstaat van de overige Hoge Colleges van Staat, Kabinetten van de Gouverneurs en de Kiesraad (IIB) voor het jaar 2020 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota) - 35650-IIB
- Besluit: Het blanco verslag is reeds vastgesteld op vrijdag 4 december 2020; het wetsvoorstel is aangemeld voor plenaire behandeling.
13. Agendapunt: **Wijziging van de begrotingsstaat van de Staten Generaal (IIA) voor het jaar 2020 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota)**
- Zaak:** Begroting - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 30 november 2020
Wijziging van de begrotingsstaat van de Staten Generaal (IIA) voor het jaar 2020 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota) - 35650-IIA
- Besluit: Het blanco verslag is reeds vastgesteld op vrijdag 4 december 2020; het wetsvoorstel is aangemeld voor plenaire behandeling.

14. Agendapunt: **Wijziging van de Tijdelijke wet verkiezingen covid-19 ten behoeve van de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer in 2021 (Tijdelijke wet Tweede-Kamerverkiezing covid-19)**
- Zaak:** Wetgeving - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 30 november 2020
Wijziging van de Tijdelijke wet verkiezingen covid-19 ten behoeve van de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer in 2021 (Tijdelijke wet Tweede-Kamerverkiezing covid-19) - 35654
- Besluit: Agenderen voor het wetgevingsoverleg Tijdelijke wet Tweede-Kamerverkiezing Covid-19 (35654)
15. Agendapunt: **Onderzoek beloningsverschillen mannen en vrouwen**
- Zaak:** Brief regering - staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, R.W. Knops - 1 december 2020
Onderzoek beloningsverschillen mannen en vrouwen bij de Rijksdienst - 31490-288
- Besluit: Agenderen voor een algemeen overleg Functioneren Rijksdienst
16. Agendapunt: **Uitwisselen toegang vingerafdrukken met Finland**
- Zaak:** Brief regering - staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, R.W. Knops - 1 december 2020
Uitwisselen toegang vingerafdrukken met Finland - 25764-131
- Besluit: Desgewenst betrekken bij de behandeling van wetsvoorstel Wijziging van de Paspoortwet in verband met de uitvoering van Verordening (EU) 2019/1157 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 betreffende de versterking van de beveiliging van identiteitskaarten van burgers van de Unie en van verblijfsdocumenten afgegeven aan burgers van de Unie en hun familieleden die hun recht van vrij verkeer uitoefenen (PbEU 2019, L 188) (uitvoering verordening identiteitskaarten) (35552)
- Volgcommissie(s): EU
17. Agendapunt: **Voortgangsrapportage Wind in de Zeilen**
- Zaak:** Brief regering - staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, R.W. Knops - 1 december 2020
Voortgangsrapportage Wind in de Zeilen - 33358-32
- Besluit: Inbrengdatum voor het stellen van vragen t.b.v. een schriftelijk overleg vaststellen op donderdag 14 januari 2021
- Volgcommissie(s): EZK, I&W
18. Agendapunt: **Verzoek tot deelname aan een gebruikersonderzoek t.b.v. Doorontwikkeling Rijks ICT-Dashboard**
- Zaak:** Brief regering - staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, R.W. Knops - 1 december 2020
Verzoek tot deelname aan een gebruikersonderzoek t.b.v. Doorontwikkeling Rijks ICT-Dashboard - 2020Z24189
- Besluit: Overlaten aan individuele leden / fracties. De leden kunnen zich aanmelden bij de griffie.

19. Agendapunt: **Wijziging van de Wet financiering politieke partijen in verband met de evaluatie van deze wet (Evaluatiewet Wfpp)**
- Zaak:** Wetgeving - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 2 december 2020
Wijziging van de Wet financiering politieke partijen in verband met de evaluatie van deze wet (Evaluatiewet Wfpp) - 35657
- Besluit: Inbrengdatum voor het verslag vaststellen op donderdag 21 januari 2021 te 14.00 uur
20. Agendapunt: **Uitvoering Werkagenda's Banenafpraak Overheid 2019**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 3 december 2020
Uitvoering Werkagenda's Banenafpraak Overheid 2019 - 34352-202
- Besluit: Agenderen voor algemeen overleg Functioneren Rijksdienst
- Volgcommissie(s): OCW, SZW
21. Agendapunt: **Vaststelling van de begrotingsstaat van het gemeentefonds voor het jaar 2021**
- Zaak:** Begroting - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 15 september 2020
Vaststelling van de begrotingsstaat van het gemeentefonds voor het jaar 2021 - 35570-B
- Besluit: Wetsvoorstel is reeds behandeld en in stemming gebracht
- Volgcommissie(s): FIN
- Zaak:** Nota van wijziging - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 3 december 2020
Nota van wijziging - 35570-B-12
- Besluit: Betrokken bij de behandeling van het wetsvoorstel.
- Volgcommissie(s): FIN
22. Agendapunt: **Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII) voor het jaar 2021**
- Zaak:** Begroting - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 15 september 2020
Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII) voor het jaar 2021 - 35570-VII
- Besluit: Wetsvoorstel is reeds behandeld en in stemming gebracht
- Zaak:** Nota van wijziging - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 4 december 2020
Nota van wijziging - 35570-VII-73
- Besluit: Betrokken bij de behandeling van het wetsvoorstel.
23. Agendapunt: **Organisatie van het werk bij de Rijksoverheid in de toekomst**
- Zaak:** Brief regering - staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, R.W. Knops - 4 december 2020
Organisatie van het werk bij de Rijksoverheid in de toekomst - 31490-289
- Besluit: Agenderen voor een algemeen overleg Functioneren Rijksdienst

24. Agendapunt: **Toestemming voor technische briefing Wijziging van de Tijdelijke wet verkiezingen covid-19 (Kamerstuk 35654)**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 7 december 2020
Toestemming voor technische briefing Wijziging van de Tijdelijke wet verkiezingen covid-19 (Kamerstuk 35654) - 2020Z24046
- Besluit: Voor kennisgeving aangenomen.
25. Agendapunt: **Stand van zaken en vervolg herijking gemeentefonds en financiële verhoudingen met provincies**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 7 december 2020
Stand van zaken en vervolg herijking gemeentefonds en financiële verhoudingen met provincies - 35570-B-13
- Besluit: Inbrengdatum voor het stellen van feitelijke vragen vaststellen op 14 januari 2020 te 2020
- Volgcommissie(s): FIN
26. Agendapunt: **Voortgang Digitale Inclusie 2020**
- Zaak:** Brief regering - staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, R.W. Knops - 7 december 2020
Voortgang Digitale Inclusie 2020 - 26643-721
- Besluit: Reeds geagendeerd voor het algemeen overleg Digitalisering d.d. 10 december 2020.
27. Agendapunt: **Wijziging van de Paspoortwet in verband met de uitvoering van Verordening (EU) 2019/1157 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 betreffende de versterking van de beveiliging van identiteitskaarten van burgers van de Unie en van verblijfsdocumenten afgegeven aan burgers van de Unie en hun familieleden die hun recht van vrij verkeer uitoefenen (PbEU 2019, L 188) (uitvoering verordening identiteitskaarten)**
- Zaak:** Wetgeving - staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, R.W. Knops - 31 augustus 2020
Wijziging van de Paspoortwet in verband met de uitvoering van Verordening (EU) 2019/1157 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 betreffende de versterking van de beveiliging van identiteitskaarten van burgers van de Unie en van verblijfsdocumenten afgegeven aan burgers van de Unie en hun familieleden die hun recht van vrij verkeer uitoefenen (PbEU 2019, L 188) (uitvoering verordening identiteitskaarten) - 35552-(R2148)
- Besluit: Aanmelden voor plenaire behandeling.
- Zaak:** Nota naar aanleiding van het (nader) verslag - staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, R.W. Knops - 8 december 2020
Nota naar aanleiding van het verslag - 35552-(R2148)-6
- Besluit: Betrekken bij de verdere behandeling van het wetsvoorstel.

28. Agendapunt: **Appreciatie van de gewijzigde motie van het lid Van der Graaf over zekerstellen dat aanpassing van de Kieswet niet leidt tot verslechtering van de representatie van kleine(re) partijen in de Eerste Kamer (t.v.v. Kamerstuk 35532-8)**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 8 december 2020
Appreciatie van de gewijzigde motie van het lid Van der Graaf over zekerstellen dat aanpassing van de Kieswet niet leidt tot verslechtering van de representatie van kleine(re) partijen in de Eerste Kamer (Kamerstuk 35532-9) - 35532-10
- Besluit: Desgewenst betrokken bij de stemming over VvW TK 35532.
29. Agendapunt: **Uitvoering van de motie van het lid Kuzu c.s. over het realiseren van 10.000 extra stageplaatsen binnen de rijksoverheid (Kamerstuk 35570-XV-73)**
- Zaak:** Brief regering - staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, R.W. Knops - 8 december 2020
Uitvoering van de motie van het lid Kuzu c.s. over het realiseren van 10.000 extra stageplaatsen binnen de rijksoverheid (Kamerstuk 35570-XV-73) - 31490-291
- Besluit: Voor kennisgeving aangenomen.
- Volgcommissie(s): SZW
30. Agendapunt: **Stand van zaken wetsvoorstel versterking decentrale rekenkamers**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 8 december 2020
Stand van zaken wetsvoorstel versterking decentrale rekenkamers - 35298-12
- Besluit: Conform het verzoek van de minister de plenaire behandeling van het wetsvoorstel aanhouden totdat de toegezegde NvW zal zijn ontvangen. De commissie wenst het wetsvoorstel nog wel voor de verkiezingen te behandelen.
- Volgcommissie(s): I&W, FIN
31. Agendapunt: **Uitvoering van de moties Nationaal coördinator- en Staatscommissie discriminatie en racisme (Kamerstuk 30950, nrs. 203, 211 en 186)**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 9 december 2020
Uitvoering van de moties Nationaal coördinator- en Staatscommissie discriminatie en racisme (Kamerstuk 30950, nrs. 203, 211 en 186) - 2020Z24313
- Besluit: Aanhouden totdat de resultaten van de aangekondigde verkenning voorjaar 2021 door de Kamer zullen zijn ontvangen.
32. Agendapunt: **Politieke ambtsdragers met een beperking: hoe faciliteren we de toekomst?**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 9 december 2020
Politieke ambtsdragers met een beperking: hoe faciliteren we de toekomst? - 24170-240
- Besluit: Inbrengdatum voor het stellen van vragen t.b.v. een schriftelijk overleg vaststellen op donderdag 21 januari 2021 te 14:00 uur.

33. Agendapunt: **Wijziging van de Kieswet in verband met de definitieve invoering van het nieuwe stembiljet voor kiezers buiten Nederland**
- Zaak:** Wetgeving - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 9 december 2020
Wijziging van de Kieswet in verband met de definitieve invoering van het nieuwe stembiljet voor kiezers buiten Nederland - 35670
- Besluit: Inbrengdatum voor het verslag vaststellen op 21 januari 2021 te 14.00 uur
34. Agendapunt: **Verstoring Russische economische spionageactiviteiten door AIVD**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 10 december 2020
Verstoring Russische economische spionageactiviteiten door AIVD - 30977-157
- Besluit: Agenderen voor het algemeen overleg IVD d.d. 20 januari 2021
- Volgcommissie(s): BuZa, J&V
35. Agendapunt: **Oprichting kenniscentrum conventionele explosieven Tweede Wereldoorlog**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 10 december 2020
Oprichting kenniscentrum conventionele explosieven Tweede Wereldoorlog - 32156-107
- Besluit: Voor kennisgeving aannemen.
- Volgcommissie(s): I&W
36. Agendapunt: **Reactie op verzoek commissie over een uiteenzetting over de procedure tot het openbaar maken van notulen van ministeriële commissies**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 4 december 2020
Reactie op verzoek commissie over een uiteenzetting over de procedure tot het openbaar maken van notulen van ministeriële commissies - 28362-34
- Besluit: Betrekken bij het, op een nader te bepalen tijdstip te voeren, notaoverleg over het kabinetsstandpunt i.z. het Advies van de Raad van State over ministeriële verantwoordelijkheid.
- Noot: Overgedragen door commissie Financiën
- Volgcommissie(s): BiZa
37. Agendapunt: **Evaluatierapport Aanwijzingen inzake de Rijksinspecties**
- Zaak:** Brief regering - staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, R.W. Knops - 11 december 2020
Evaluatierapport Aanwijzingen inzake de Rijksinspecties - 31490-292
- Besluit: Aanhouden tot na het aantreden van een nieuw kabinet en de resultaten van de lopende brede evaluatie eind 2021 zullen zijn ontvangen.
38. Agendapunt: **Jaarplanbrief AIVD 2021**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 15 december 2020
Hoofdpijnen Jaarplan AIVD 2021 - 30977-158
- Besluit: Agenderen voor het algemeen overleg IVD op 20 januari 2021.

Wonen en Ruimtelijke Ordening

39. Agendapunt: **Vijfde rapportage Renovatie Binnenhof**
- Zaak:** Brief regering - staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, R.W. Knops - 4 december 2020
Vijfde rapportage Renovatie Binnenhof - 34293-103
- Besluit:** Inbrengdatum voor het stellen van feitelijke vragen aan BBC-Management over hun onderzoeksrapportage inzake gefaseerd verbouwen Binnenhof vaststellen op 4 januari 2021 te 14.00 uur
- Besluit:** kabinetsappreciatie vragen over het rapport van BBC-Management over gefaseerd verbouwen Binnenhof, te ontvangen uiterlijk 7 januari 2021
- Besluit:** agenderen voor het algemeen overleg Renovatie Binnenhof d.d. 14 januari 2021
40. Agendapunt: **Uitvoering van de motie van het lid Van Gerven over een grotere kans voor publieke en collectieve lokale initiatieven (34682-60)**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 30 november 2020
Uitvoering van de motie van het lid Van Gerven over een grotere kans voor publieke en collectieve lokale initiatieven - 34682-76
- Besluit:** Voor kennisgeving aangenomen.
41. Agendapunt: **Antwoorden op vragen commissie over de voorhang Besluit kwaliteitsborging voor het bouwen (Kamerstuk 32757-170)**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 25 november 2020
Antwoorden op vragen commissie inzake voorhang Besluit kwaliteitsborging voor het bouwen (Kamerstuk 32757-170) - 32757-174
- Besluit:** Voor kennisgeving aangenomen.
42. Agendapunt: **Toepassing woningtarief ozb sportverenigingen**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 30 november 2020
Toepassing woningtarief ozb sportverenigingen - 32140-79
- Besluit:** Voor kennisgeving aangenomen.
43. Agendapunt: **Volkshuisvestelijke prioriteiten**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 30 november 2020
Volkshuisvestelijke prioriteiten - 32847-698
- Besluit:** Agenderen voor het wetgevingsoverleg over het voorstel van wet tot wijziging van de Woningwet naar aanleiding van de evaluatie herziene Woningwet (35517) d.d. 14 januari 2021

44. Agendapunt: **Waardering nader gewijzigde motie van het lid Terpstra over de huidige cumulatieregels voor luchtvaartgeluid beleidsneutraal overnemen in de Omgevingswet (Kamerstuk 33118-159)**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 1 december 2020
 Waardering nader gewijzigde motie van het lid Terpstra over de huidige cumulatieregels voor luchtvaartgeluid beleidsneutraal overnemen in de Omgevingswet - 33118-168
- Besluit:** Betrokken bij stemming over de nader gewijzigde motie (Kamerstuk 33 118, nr. 167) van het lid Terpstra over de mogelijke consequenties van de gewijzigde cumulatieregels voor geluid voor de woningbouw in de Randstad.
45. Agendapunt: **Antwoorden op vragen commissie over de voorhang Besluit houdende wijziging van het Besluit toegelaten instellingen volkshuisvesting 2015 in verband met de aanpassing van de wijze waarop overcompensatie voor toegelaten instellingen wordt bepaald (Kamerstuk 29453-521)**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 1 december 2020
 Antwoorden op vragen commissie over de voorhang Besluit houdende wijziging van het Besluit toegelaten instellingen volkshuisvesting 2015 in verband met de aanpassing van de wijze waarop overcompensatie voor toegelaten instellingen wordt bepaald - 29453-524
- Besluit:** Inbrengdatum voor het stellen van vragen t.b.v. een tweede schriftelijk overleg vaststellen op 14 januari 2020 te 14.00 uur
46. Agendapunt: **Wijziging van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek, de Uitvoeringswet huurprijzen woonruimte en de Woningwet (tijdelijke huurkorting)**
- Zaak:** Wetgeving - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 3 juli 2020
 Wijziging van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek, de Uitvoeringswet huurprijzen woonruimte en de Woningwet (tijdelijke huurkorting) - 35516
- Besluit:** Wetsvoorstel is reeds behandeld en in stemming gebracht
- Volgcommissie(s):** J&V
- Zaak:** Nota van wijziging - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 2 december 2020
 Tweede nota van wijziging - 35516-14
- Besluit:** Betrokken bij de verdere behandeling van het wetsvoorstel.
47. Agendapunt: **Melding corrosie rookgasafvoerkanalen bij pelletkachels**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 3 december 2020
 Melding corrosie rookgasafvoerkanalen bij pelletkachels - 32757-175
- Besluit:** Voor kennisgeving aangenomen.
- Noot:** De minister van BZK zal de Tweede Kamer in het tweede kwartaal van 2021 over de uitkomsten van het onderzoek naar corrosie van rookgasafvoerkanalen bij pelletkachels en haar beleidsreactie informeren.
48. Agendapunt: **Rapport overdrachtsbelasting en nieuwbouw**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 3 december 2020
 Rapport overdrachtsbelasting en nieuwbouw - 32847-699
- Besluit:** Betrokken bij het algemeen overleg Bouwen d.d. 9 december 2020

49. Agendapunt: **Tijdelijke opschorting van de markttoets**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 4 december 2020
Tijdelijke opschorting van de markttoets - 32847-700
- Besluit: Agenderen voor het wetgevingsoverleg over het voorstel van wet tot wijziging van de Woningwet naar aanleiding van de evaluatie herziene Woningwet (35517) d.d. 14 januari 2021
50. Agendapunt: **Belastingplan 2021 rondom woningcorporaties**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 4 december 2020
Belastingplan 2021 rondom woningcorporaties - 29453-525
- Besluit: De commissie Financiën verzoeken de behandeling over te nemen.
- Volgcommissie(s): FIN
51. Agendapunt: **Reactie op verzoek tot informeren van de Kamer over de Nederlandse invulling van de Smart Readiness Indicator (SRI) na implementatie**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 4 december 2020
Reactie op verzoek tot informeren van de Kamer over de Nederlandse invulling van de Smart Readiness Indicator (SRI) na implementatie - 30196-737
- Besluit: Voor kennisgeving aangenomen.
52. Agendapunt: **Vervolg versnelling aanpak woningtekort**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 8 december 2020
Vervolg versnelling aanpak woningtekort - 32847-701
- Besluit: Betrokken bij het algemeen overleg Bouwen d.d. 9 december 2020
53. Agendapunt: **Advies van de Gezondheidsraad inzake de invloed van gespoten PUR-schuim op bewoners**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 8 december 2020
Advies van de Gezondheidsraad inzake de invloed van gespoten PUR-schuim op bewoners - 32757-176
- Besluit: Agenderen voor algemeen overleg Bouwregelgeving
- Noot: Het kabinet zal binnen drie maanden een reactie geven op het advies.
54. Agendapunt: **Verzoek technische briefing voorafgaand aan AO Bouwen op 9 december 2020**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 8 december 2020
Verzoek technische briefing voorafgaand aan AO Bouwen op 9 december 2020 - 2020Z24196
- Besluit: Voor kennisgeving aangenomen.

55. Agendapunt: **Appreciatie van de gewijzigde amendement van de leden Koerhuis en Terpstra (Kamerstuk 35570-VII-74)**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 9 december 2020
Appreciatie van de gewijzigde amendement van de leden Koerhuis en Terpstra over digitaal aanvragen van het nieuwe energielabel - 35570-VII-80
- Besluit:** Betrokken bij de stemming over het nader gewijzigd amendement Koerhuis/Terpstra over digitaal aanvragen van het nieuwe energielabel (35570-VII-74)
56. Agendapunt: **Evaluatie van het aanvraag- en selectieproces van de tweede ronde proeftuinen aardgasvrije wijken**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 9 december 2020
Evaluatie van het aanvraag- en selectieproces van de tweede ronde proeftuinen aardgasvrije wijken - 32847-702
- Besluit:** Agenderen voor een na het Kerstreces in te plannen algemeen overleg Klimaatakkoord gebouwde omgeving
57. Agendapunt: **Warmtefonds, Subsidie energiebesparing eigen huis (SEEH) en Specifieke Uitkering Ventilatie In Scholen (SUVIS)**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 10 december 2020
Warmtefonds, Subsidie energiebesparing eigen huis (SEEH) en Specifieke Uitkering Ventilatie In Scholen (SUVIS) - 32847-703
- Besluit:** Agenderen voor algemeen overleg.
58. Agendapunt: **Voortgang Strategische Verkenning "Ruimte voor biobased bouwen"**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 10 december 2020
Voortgang Strategische Verkenning "Ruimte voor biobased bouwen" - 32852-136
- Besluit:** Agenderen voor algemeen overleg Klimaatakkoord gebouwde omgeving
59. Agendapunt: **Uitstel toezending van de Monitor Ouderenhuisvesting**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 11 december 2020
Uitstel toezending van de Monitor Ouderenhuisvesting - 32847-704
- Besluit:** Voor kennisgeving aangenomen.
60. Agendapunt: **Afschrift brief aan Vereniging Eigen Huis over ontzorging van huiseigenaren bij de uitvoering van de verplichting tot waterzijdig inregelen**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 11 december 2020
Afschrift van het antwoord op de brief van Vereniging Eigen Huis over ontzorging van huiseigenaren bij de uitvoering van de verplichting tot waterzijdig inregelen - 30196-739
- Besluit:** Agenderen voor algemeen overleg Klimaatakkoord gebouwde omgeving

61. Agendapunt: **Afschrift van het antwoord op de brief van de Huurcommissie.info over het functioneren van de Huurcommissie**

Zaak: Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 11 december 2020

Afschrift van het antwoord op de brief van de Huurcommissie.info over het functioneren van de Huurcommissie - 27926-332

Besluit: Voor kennisgeving aangenomen.

Overig

62. Agendapunt: **Samenhang kabinetsinzet digitalisering en digitale veiligheid**

Zaak: Brief regering - minister van Justitie en Veiligheid, F.B.J. Grapperhaus - 17 november 2020

Samenhang kabinetsinzet digitalisering en digitale veiligheid - 26643-718

Besluit: Reeds betrokken bij het algemeen overleg Digitalisering d.d. 10 december 2020

Volgcommissie(s): EZK, BiZa

63. Agendapunt: **Kabinetsreactie rapport VN Speciaal Rapporteur Racisme 2019-2020**

Zaak: Brief regering - minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, W. Koolmees - 18 november 2020

Kabinetsreactie rapport VN Speciaal Rapporteur Racisme 2019-2020 - 30950-215

Besluit: Betrokken bij het algemeen overleg Discriminatie en racisme d.d. 10 december 2020

64. Agendapunt: **PBL-notitie Waardering van de buitenruimte. Een analyse naar aanleiding van de motie Koerhuis-Van Eijs (35300 VII, nr. 55)**

Zaak: Brief regering - staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, S. van Veldhoven-van der Meer - 26 november 2020

PBL-notitie Waardering van de buitenruimte. Een analyse naar aanleiding van de motie Koerhuis-Van Eijs - 35570-VII-71

Besluit: Voor kennisgeving aangenomen.

Volgcommissie(s): I&W

65. Agendapunt: **Voorstel van wet van het lid Nijboer tot wijziging van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek en, de Uitvoeringswet huurprijzen woonruimte (Wet maximering huurprijsverhogingen geliberaliseerde huurovereenkomsten)**

Zaak: Initiatiefwetgeving - Tweede Kamerlid, H. Nijboer (PvdA) - 11 juni 2020
Voorstel van wet van het lid Nijboer tot wijziging van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek en, de Uitvoeringswet huurprijzen woonruimte (Wet maximering huurprijsverhogingen geliberaliseerde huurovereenkomsten) - 35488

Besluit: Wetsvoorstel is reeds aangemeld voor plenaire behandeling.

Zaak: Nota naar aanleiding van het (nader) verslag - Tweede Kamerlid, H. Nijboer (PvdA) - 4 december 2020
35488 Nota naar aanleiding van het verslag inzake Voorstel van wet van het lid Nijboer tot wijziging van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek en, de Uitvoeringswet huurprijzen woonruimte (Wet maximering huurprijsverhogingen geliberaliseerde huurovereenkomsten) - 35488-8

Besluit: Betrekken bij de verdere behandeling van het wetsvoorstel.

66. Agendapunt: **Appreciatie motie Van Gerven over een ladder voor SDE-subsidie (Kamerstuk 33118-163)**
- Zaak:** Brief regering - minister van Economische Zaken en Klimaat, E.D. Wiebes - 1 december 2020
Appreciatie motie Van Gerven over een ladder voor SDE-subsidie (Kamerstuk 33118-163) - 33118-169
- Besluit:** Desgewenst betrokken bij de stemming over de motie Van Gerven over een ladder voor SDE-subsidie
67. Agendapunt: **Eindrapport Ontwikkeling van Nederland op het gebied van eOverheid**
- Zaak:** Brief commissie - griffier, C.J.M. Roovers - 4 december 2020
Eindrapport Ontwikkeling van Nederland op het gebied van eOverheid - 2020Z23929
- Besluit:** Betrokken bij het algemeen overleg Digitalisering d.d. 10 december 2020
- Besluit:** Desgewenst betrekken bij een volgend AO over digitalisering
68. Agendapunt: **Brief inzake toetsingskader risicoregelingen en toepassing artikel 2.27 Comptabiliteitswet**
- Zaak:** Brief commissie - voorzitter van de vaste commissie voor Financiën, J.Z.C.M. Tielen (VVD) - 9 december 2020
Aan de vaste en algemene Kamercommissies - Brief inzake toetsingskader risicoregelingen en toepassing artikel 2.27 Comptabiliteitswet - 2020Z24448
- Besluit:** Desgewenst betrekken bij de behandeling van eventuele nieuwe incidentele suppletoire begrotingswetsvoorstellen
- Noot:**
- De minister van Financiën dringt er bij collegaministers op aan een eventueel beroep op artikel 2.27 CW (uitgaven starten voorafgaand aan goedkeuring door het parlement met een beroep op het belang van het Rijk) goed te onderbouwen.
 - De Algemene Rekenkamer constateerde recent dat de Kamer bij voorstellen voor risicoregelingen niet altijd (tijdig) de benodigde informatie van de regering ontvangt.
 - De commissie Financiën vraagt uw aandacht voor bovenstaande punten bij de behandeling van eventuele nieuwe incidentele (crisis)uitgaven.
69. Agendapunt: **Nieuw voorstel rondetafelgesprek Veiligheid Stadions**
- Zaak:** Brief van lid/fractie/commissie - Tweede Kamerlid, D.A.N. Koerhuis (VVD) - 14 december 2020
Deelnemerslijst rondetafelgesprek veiligheid stadions - 2020Z24776
- Besluit:** Commissie gaat akkoord met het aangepaste voorstel, met de kanttekening het tijdsbeslag van het RTG te beperken
70. Agendapunt: **Lijst EU-voorstellen commissie BiZa december 2020**
- Zaak:** Lijst met EU-voorstellen - griffier, C.J.M. Roovers - 11 december 2020
Lijst EU-voorstellen commissie BiZa december 2020 - 2020Z24699
- Besluit:** Appreciatie van het kabinet afwachten

Toegevoegde agendapunten

71. Agendapunt: **Derde en laatste rapport Evaluatiecommissie tijdelijke wet digitale beraadslaging en besluitvorming**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 14 december 2020
Derde en laatste rapport Evaluatiecommissie tijdelijke wet digitale beraadslaging en besluitvorming - 35424-11
- Besluit: Voor kennisgeving aannemen. Nadere informatie, die voor maart 2021 wordt toegezegd, afwachten.
72. Agendapunt: **Financiële positie Vestia en de duurzame oplossingsrichting**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 14 december 2020
Financiële positie Vestia en de duurzame oplossingsrichting - 29453-526
- Besluit: Agenderen voor wetgevingsoverleg Wijziging Woningwet i.v.m. evaluatie d.d. 14 januari 2021
73. Agendapunt: **Aanbieding rapport Expertisecentrum Veiligheid van Avans Hogeschool m.b.t. bedreigingen en intimidaties tegen publieke ambtsdragers**
- Zaak:** Brief derden - Avans Hogeschool te Breda - 10 december 2020
Aanbieding rapport Expertisecentrum Veiligheid van Avans Hogeschool m.b.t. bedreigingen en intimidaties tegen publieke ambtsdragers - 2020Z24800
- Besluit: Aangehouden tot de volgende procedurevergadering.
74. Agendapunt: **Uitstel toezending kabinetsreactie op het RLi advies 'Toegang tot de stad: hoe publieke voorzieningen, wonen en vervoer de sleutel voor burgers vormen'**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 14 december 2020
Uitstel toezending kabinetsreactie op het RLi advies 'Toegang tot de stad: hoe publieke voorzieningen, wonen en vervoer de sleutel voor burgers vormen' - 33411-13
- Besluit: Voor kennisgeving aangenomen.
- Volgcommissie(s): I&W
75. Agendapunt: **Reactie op NRC artikel 'Natuurvoorzieningen horen standaard in bouwbesluiten' d.d. 27 oktober 2020**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 14 december 2020
Reactie op NRC artikel 'Natuurvoorzieningen horen standaard in bouwbesluiten' d.d. 27 oktober 2020 - 32757-177
- Besluit: Voor kennisgeving aangenomen.
76. Agendapunt: **Uitvoering begrotingen 2020 BZK, Staten-Generaal en Overige Hoge Colleges van Staat, Kabinetten van de Gouverneurs en de Kiesraad**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 14 december 2020
Uitvoering begrotingen 2020 BZK, Staten-Generaal en Overige Hoge Colleges van Staat, Kabinetten van de Gouverneurs en de Kiesraad - 35570-VII-84
- Besluit: Desgewenst t.z.t. betrekken bij de Slotwetten 2020.

77. Agendapunt: **Wijziging van de Tijdelijke wet verkiezingen covid-19 ten behoeve van de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer in 2021 (Tijdelijke wet Tweede-Kamerverkiezing covid-19)**
- Zaak:** Wetgeving - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 30 november 2020
Wijziging van de Tijdelijke wet verkiezingen covid-19 ten behoeve van de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer in 2021 (Tijdelijke wet Tweede-Kamerverkiezing covid-19) - 35654
- Besluit: Aangemeld voor plenaire behandeling op donderdag 17 december 2020.
- Zaak:** Nota naar aanleiding van het (nader) verslag - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 14 december 2020
Nota naar aanleiding van het verslag - 35654-6
- Besluit: Betrokken bij de verdere behandeling van het wetsvoorstel.
- Zaak:** Nota van wijziging - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 14 december 2020
Nota van wijziging - 35654-7
- Besluit: Betrokken bij de verdere behandeling van het wetsvoorstel.
78. Agendapunt: **Voortgang normering topinkomens (semi)publieke sector en WNT-Jaarrapportage 2019**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 14 december 2020
Voortgang normering topinkomens (semi)publieke sector en WNT-Jaarrapportage 2019 - 30111-124
- Besluit: Agenderen voor het algemeen overleg Normering topinkomens.
79. Agendapunt: **Beantwoording vragen commissie over de kabinetsreactie op drietal onderzoeken naar algoritmen**
- Zaak:** Brief regering - minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker - 14 december 2020
Beantwoording vragen commissie over de kabinetsreactie op drietal onderzoeken naar algoritmen - 26643-727
- Besluit: Desgewenst betrokken bij het AO Digitalisering op 10 december jl.
- Volgcommissie(s): J&V
80. Agendapunt: **Instelling van een adviescollege op het terrein van de rechtspositie van politieke ambtsdragers (Wet adviescollege rechtspositie politieke ambtsdragers)**
- Zaak:** Wetgeving - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 14 juli 2020
Instelling van een adviescollege op het terrein van de rechtspositie van politieke ambtsdragers (Wet adviescollege rechtspositie politieke ambtsdragers) - 35530
- Besluit: Aanmelden voor plenaire behandeling.
- Zaak:** Nota naar aanleiding van het (nader) verslag - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 14 december 2020
Nota naar aanleiding van het verslag - 35530-6
- Besluit: Betrekken bij de verdere behandeling van het wetsvoorstel.

81. Agendapunt: **Voortgang grensoverschrijdende samenwerking**
- Zaak:** Brief regering - staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, R.W. Knops - 14 december 2020
Voortgang grensoverschrijdende samenwerking - 32851-70
- Besluit: Agenderen voor een algemeen overleg Grensoverschrijdende samenwerking
- Noot: Begin volgend jaar ontvangt de Kamer een brief waarin de staatssecretaris van BZK zal terugblikken op de inzet in deze kabinetsperiode.
82. Agendapunt: **Reactie ATR-advies implementatie EPBD en amendement energielabel**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 14 december 2020
Reactie ATR-advies implementatie EPBD en amendement energielabel - 30196-741
- Besluit: Voor kennisgeving aangenomen.
83. Agendapunt: **Appreciatie moties ingediend bij het VSO Bestuursvereenkomst Friese taal en cultuur**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 14 december 2020
Appreciatie moties ingediend bij het VSO Bestuursvereenkomst Friese taal en cultuur - 35570-VII-81
- Besluit: Betrokken bij de stemmingen over de moties ingediend bij het VSO Bestuursvereenkomst Friese taal en cultuur
84. Agendapunt: **Ondersteuningsverklaringen t.b.v. Tweede Kamerverkiezing 17 maart a.s.**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 15 december 2020
Ondersteuningsverklaringen t.b.v. Tweede Kamerverkiezing op 17 maart 2021 - 35165-28
- Besluit: Voor kennisgeving aangenomen.
85. Agendapunt: **Evaluatie Wet normering topinkomens 2016-2020**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 15 december 2020
Evaluatie Wet normering topinkomens 2016-2020 - 30111-125
- Besluit: Agenderen voor het algemeen overleg Normering topinkomens.
86. Agendapunt: **Verslag houdende een lijst van vragen en antwoorden inzake wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII) voor het jaar 2020 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota) (Kamerstuk 35650-VII)**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 15 december 2020
Verslag houdende een lijst van vragen en antwoorden - 35650-VII-3
- Besluit: (Desgewenst) betrekken bij het plenair debat over de Najaarsnota.

87. Agendapunt: **Reactie op advies Commissie van toezicht financiën politieke partijen over 2019**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 15 december 2020
Reactie op advies Commissie van toezicht financiën politieke partijen over 2019 - 32752-66
- Besluit: Desgewenst betrekken bij de Evaluatiewet Wfpp TK 35657
88. Agendapunt: **Evaluatie herindelingsverkiezingen 18 november 2020**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 15 december 2020
Evaluatie herindelingsverkiezingen 18 november 2020 - 28750-79
- Besluit: (Desgewenst) betrokken bij het plenair debat i.z. VvW TK 35654 TK-verkiezingen en Covid-19.
89. Agendapunt: **Reactie inzake NEPROM aan Provinciale Staten Noord-Holland m.b.t. politieke behandeling van de Omgevingsverordening NH 2020**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 15 december 2020
Reactie inzake NEPROM aan Provinciale Staten Noord-Holland m.b.t. politieke behandeling van de Omgevingsverordening NH 2020 - 34682-77
- Besluit: Voor kennisgeving aangenomen.
90. Agendapunt: **Afwegingskader ICT opdrachten en goede voorbeelden softwareontwikkeling**
- Zaak:** Brief regering - staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, R.W. Knops - 15 december 2020
Afwegingskader ICT opdrachten en goede voorbeelden softwareontwikkeling - 26643-728
- Besluit: Agenderen voor een algemeen overleg Digitalisering
91. Agendapunt: **Overzicht EU-wetgevingsdossiers BZK 3e kwartaal 2020**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 15 december 2020
Overzicht EU-wetgevingsdossiers BZK 3e kwartaal 2020 - 22112-2999
- Besluit: Aanhouden tot de volgende procedurevergadering als een notitie van de EU-staf ter beschikking zal zijn.
92. Agendapunt: **Start consultatie conceptwetsvoorstel Burgerforum kiesstelsel**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 15 december 2020
Start consultatie conceptwetsvoorstel Burgerforum kiesstelsel - 34430-18
- Besluit: Voor kennisgeving aangenomen.

93. Agendapunt: **Uitvoering van de motie van de leden Koerhuis en Van Eijs over gemeenten de mogelijkheid geven om permanente bewoning van recreatiewoningen toe te staan (Kamerstuk 32847-622)**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 15 december 2020
Uitvoering van de motie van de leden Koerhuis en Van Eijs over gemeenten de mogelijkheid geven om permanente bewoning van recreatiewoningen toe te staan (Kamerstuk 32847-622) - 32847-706
- Besluit:** Voor kennisgeving aangenomen.

Planning der werkzaamheden

94. Agendapunt: **Debatten en dertigledendebatten op BIZA terrein 15, 16 en 17 december (week 51)**
- VSO Overzicht ontwikkelingen op het gebied van de brand- en vluchtveiligheid van gebouwen (28 325, nr. 215)
 - 35 521 (Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII) voor het jaar 2020 (Tweede incidentele suppletoire begroting inzake Urgendamiddelen)
- 12, 13 en 14 januari (week 2)**
- Burgerinitiatief "Stop de Hondenbelasting" (35 569, nr. 1)
 - 35 112 (Voorstel van wet van de leden Snels en Van Weyenberg tot wijziging van het voorstel van wet van de leden Snels en Van Weyenberg houdende regels over de toegankelijkheid van informatie van publiek belang (Wet open overheid) (Wijzigingswet Woo) (*voortzetting*)
 - 35 261 (Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer)
 - 35 298 (Wet versterking decentrale rekenkamers)
- Besluit: de commissie is akkoord gegaan met het verzoek van minister BZK om uitstel van (plenaire) behandeling van het voorstel van Wet versterking decentrale rekenkamers i.v.m. een nog te ontvangen nota van wijziging, maar hecht eraan dit wetsvoorstel nog voor het verkiezingsreces te behandelen.
- Te agenderen debatten**
- 1. Debat over overschrijdingen van ICT-projecten bij de overheid (Verhoeven) (*staatssecretaris BZK*)
 - 11. Debat over het aantrekken van ICT-ers bij de Rijksoverheid (Middendorp) (*minister BZK*)
 - 13. Debat over de toeristische verhuur van woningen (Beckerman) (*minister BZK*)
 - 28. Debat over huizen met gebreken (Beckerman) (*minister BZK*)
 - 43. Debat over het bericht over conflicten tussen de top van het ministerie van Binnenlandse Zaken en het Bureau ICT-toetsing (Middendorp) (*staatssecretaris BZK*)
 - 75. Debat over de wooncrisis en de betaalbaarheid van woningen (Smeulders) (*minister BZK*)
 - 78. Debat over de brandveiligheid van woningen (Beckerman) (*minister BZK*)
 - 80. Debat over het plan om alle huizen in Nederland van het gasnet af te koppelen (Kops) (*minister BZK*)
 - 88. Debat over het advies van de Raad van State over ministeriële verantwoordelijkheid (Van Gent) (*minister BZK*)
 - 91. Debat over het PBL rapport over het woonlastenneutraal verduurzamen van koopwoningen (Van der Lee) (*minister BZK, minister EZK*)

Dertigledendebatten

- 2. Dertigledendebat over de krapte op de woningmarkt (Krol) (*minister BZK*)
- 4. Dertigledendebat over klachten over de huurcommissie (Smeulders) (*minister BZK*)
- 27. Dertigledendebat over discriminatie op de woningmarkt (Azarkan) (*minister BZK*)
- 41. Dertigledendebat over maatregelen tegen loden waterleidingen (Nijboer) (*minister BZK*)
- 46. Dertigledendebat over het niet publiceren van een rapport van de ILT over het beleid voor ruimtelijke ordening (Van Gerven) (*minister BZK*)
- 55. Dertigledendebat over de positie van huurders in Nederland (Nijboer) (*minister BZK*)

95. Agendapunt:

Overzicht geplande BIZA-activiteiten (ter informatie)

di 22-12-2020 14.00 - 14.00 Inbreng verslag (wetsvoorstel) Samenvoeging van de gemeenten Landerd en Uden (TK 35619)

di 22-12-2020 14.00 - 14.00 Inbreng verslag (wetsvoorstel) Herindeling van de gemeenten Beemster en Purmerend (TK 35622)

di 22-12-2020 14.00 - 14.00 Inbreng verslag (wetsvoorstel) Herindeling van de gemeenten Amsterdam en Weesp (TK 35623)

di 22-12-2020 14.00 - 14.00 Inbreng verslag (wetsvoorstel) Samenvoeging van de gemeenten Boxmeer, Cuijk, Mill en Sint Hubert en Sint Anthonis (TK 35620)

di 22-12-2020 14.00 - 14.00 Inbreng verslag (wetsvoorstel) Samenvoeging van de gemeenten Heerhugowaard en Langedijk (TK 35621)

wo 13-01-2021 10.00 - 11.00 Technische briefing Technische briefing door CTIVD inzake tijdelijke regeling verdere verwerking bulkdatasets Wiv 2017 (29924-204)

wo 13-01-2021 11.30 - 12.30 Technische briefing Technische briefing door AIVD en MIVD inzake tijdelijke regeling verdere verwerking bulkdatasets Wiv 2017 (29924-204)

do 14-01-2021 11.30 - 12.30 Procedurevergadering Procedurevergadering commissie voor Binnenlandse Zaken (videoverbinding)

do 14-01-2021 14.00 - 18.00 Wetgevingsoverleg Woningwet

do 14-01-2021 19.00 - 23.00 Algemeen overleg Renovatie Binnenhof/tijdelijke huisvesting Tweede Kamer (B67)

wo 20-01-2021 13.00 - 16.00 Algemeen overleg IVD

do 28-01-2021 11.30 - 12.30 Procedurevergadering Procedurevergadering commissie voor Binnenlandse Zaken (videoverbinding)

do 11-02-2021 11.30 - 12.30 Procedurevergadering Procedurevergadering commissie voor Binnenlandse Zaken (videoverbinding)

Besluit: de staf zal per email uitvraag doen of de voorzitter van de cie. Inlichtingen- en veiligheidsdiensten geacht wordt aanwezig te zijn bij het AO IVD d.d. 20 januari 2021.

96. Agendapunt:

Overzicht ongeplande BIZA-activiteiten (ter informatie)

Algemeen overleg Aanstellingwijze burgemeester

Werkbezoek AIVD (tot nader order uitgesteld)

Algemeen overleg AO over o.a. gezichtsbedekkende kleding

Algemeen overleg Bestuurlijke organisatie en democratie (tot nader order uitgesteld)

Algemeen overleg Bestuursovereenkomst Friese taal en cultuur (BFTK) (Tevens zullen de antwoorden van een eerder schriftelijk overleg hierbij worden betrokken)

Algemeen overleg Bouwregelgeving

Algemeen overleg BRP

Algemeen overleg E-id

Gesprek Gesprek met een delegatie van het Finse parlement (tot het najaar uitgesteld n.a.v. maatregelen coronavirus)

Algemeen overleg Huis voor Klokkenluiders

Notaoverleg Initiatiefnota van de leden Asscher en Segers: "De herovering van de publieke samenleving, naar coöperatief overheidsbestuur"

Notaoverleg Initiatiefnota van het lid Koerhuis over de toekomst van gemeentelijk erfpachtbeleid voor woning- en bedrijvenbouw (TK 35232)

Notaoverleg Initiatiefnota van het lid Nijboer over diverse wijken: prettig wonen voor iedereen

Inbreng feitelijke vragen Initiatiefnota van het lid Nijboer over diverse wijken: prettig wonen voor iedereen (activiteit inplannen nadat de kabinetsreactie is ontvangen)

Algemeen overleg Klimaatakkoord gebouwde omgeving

Algemeen overleg Nog te bepalen algemeen overleg (Voortgang Regionaal Ontwikkelprogramma (ROP)?)

Algemeen overleg Onderzoek naar ongewenste omgangsvormen (na zomerreces, na ontvangst toegezegde aanvullende informatie)

Algemeen overleg Planning van werkzaamheden (met bewindspersonen)

Algemeen overleg Rechtspositie politieke ambtsdragers (Agenderen voor dit algemeen overleg, desgewenst na ontvangst van nadere informatie over de adviescommissie die de minister kennelijk voornemens is in het leven te roepen)

Algemeen overleg Rijksvastgoed

Hoorzitting / rondetafelgesprek Rondetafelgesprek over het thema 'De gevolgen van een groter eigen belastinggebied'

Algemeen overleg Sociaal Domein

Algemeen overleg Staat van de Volkshuisvesting en Staat van de Woningmarkt (tot nader order uitgesteld n.a.v. maatregelen coronavirus)

Hoorzitting / rondetafelgesprek Veiligheid stadions en andere publieke gebouwen (dit rondetafelgesprek is tot nader order uitgesteld totdat het onderzoeksrapport van de OvV over het instorten van het AZ-dak is gepubliceerd)

97. Agendapunt:

Voortzetting Overzicht ongeplande BIZA-activiteiten (ter informatie)

Algemeen overleg Volkshuisvestelijke en de ruimtelijk ordeningsaspecten m.b.t. het standplaatsenbeleid, vakantieparken en handhaving kraakverbod

Werkbezoek Werkbezoek aan Europese Instellingen voor de leden van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken (tot nader order uitgesteld)

Algemeen overleg Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)

Algemeen overleg Wet normering topinkomens

Wetgevingsoverleg Wet op de lijkbezorging

Algemeen overleg Woningcorporaties

Algemeen overleg Woonoverlast

Besluit: de staf zal per email uitvraag doen of er bij de leden behoefte bestaat aan een (besloten) technische briefing door de Algemene Rekenkamer over het op 26 januari 2021 te publiceren onderzoek naar de inzet van de techniek van algoritmen bij de rijksoverheid.

Rondvraag

98. Agendapunt:

Reactie minister inzake brandveiligheid gevelplaten

Zaak: Rondvraagpunt procedurevergadering - Tweede Kamerlid, D.A.N. Koerhuis (VVD) - 14 december 2020

Besluit: Reactie minister inzake brandveiligheid gevelplaten - 2020Z24795
Bewindspersoon verzoeken om een reactie

99. Agendapunt: **Verzoek lid Smeulders (GL) inzake de voorhang van het Ontwerpbesluit tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet**

Zaak: Rondvraagpunt procedurevergadering - Tweede Kamerlid, P.H.M. Smeulders (GroenLinks) - 18 december 2020

Besluit: Verzoek lid Smeulders inzake de Omgevingswet - 2020Z25429

De staf zal per emailprocedure een behandelvoorstel doen, waaronder een datum limiet inbreng SO

Noot: Het ontwerpbesluit is ontvangen op 17 december 2020. In de aanbiedingsbrief schrijft de minister van BZK: "Zodra de Eerste of Tweede Kamer het ontwerp koninklijk besluit in behandeling neemt, zal het kabinet wachten met de voordracht van het koninklijk besluit aan de Koning tot deze behandeling is afgerond."

100. Agendapunt: **Verzoek lid Koerhuis (VVD) m.b.t. Notitie varianten tussentijdse raadsontbinding**

Besluit: De brief van de regering d.d. 25-06-2020 met de Notitie varianten tussentijdse raadsontbinding (TK 35300-VII-128) was op grond van een eerder verzoek van de commissie toegevoegd aan de agenda van het nog ongeplande AO Bestuurlijke organisatie en democratie en zal nu worden toegevoegd aan de agenda van het nog ongeplande AO Aanstellingswijze burgemeester.

Besloten gedeelte

Geen agendapunten

Griffier: C.J.M. Roovers

Activiteitsnummer: 2020A06935

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Aan
Van

Minister BZK
DGBRW-BFR-BBB

Contactpersoon

5.1.2.e

5.1.2.e

Datum

2 december 2020

Kenmerk

2020-0000719354

Samengewerkt met

CZW

nota

Vorbereiding debat petitie stop de hondenbelasting

Aanleiding

Er is een burgerinitiatief gestart om de gemeentelijke hondenbelasting af te schaffen. Initiatiefnemer is een inwoner uit 5.1.2.e. Het burgerinitiatief voldoet aan de criteria van de Tweede Kamer voor een inhoudelijke behandeling door de Tweede Kamer. Het burgerinitiatief wordt op 20 mei (week 19) door de Tweede Kamer behandeld. U bent uitgenodigd voor het debat om daar de kabinetsreactie op het voorstel te geven. De voorgestelde kabinetsreactie is in de Ministerraad van 20 november jl. akkoord bevonden. Ten behoeve van het debat treft u bijgaand de spreektekst aan.

Advies/actie

Kennismemen van en akkoord gaan met de spreektekst voor het debat.

Opzet debat

De insteek is om een kort debat te voeren. De initiatiefnemer krijgt allereerst spreektijd om het initiatief toe te lichten. Daarna volgt de termijn voor de Tweede Kamer, gevolgd door uw reactie. Afgesloten wordt met een korte tweede termijn en een eventuele motie.

Kern

Toelichting

De initiatiefnemer is van mening dat de hondenbelasting een vorm van discriminatie is die onwenselijk wordt geacht in Nederland en daarom moet worden afgeschaft. Dit standpunt wordt in de petitie niet nader toegelicht. Uit overige media-uitingen kan worden afgeleid dat hiermee bedoeld wordt dat in gemeenten waar de hondenbelasting wordt geheven de middelen niet geoormerkt worden voor hondenbeleid, maar veelal worden gebruikt als extra middelen in de begroting of om er (te verwachten) tekorten mee te dekken. Hondenbezitters dragen hierdoor naast de ozb ten opzichte van iedere andere inwoner middels de hondenbelasting extra bij aan de algemene middelen van de gemeente. De petitie is ondertekend door 60.828 inwoners.

Achtergrond

In 2021 wordt er in 183 gemeenten (van de 352) hondenbelasting geheven. De totale opbrengst belooft in 2021 circa € 49 miljoen. De hondenbelasting is een algemene belasting waarvan de opbrengsten voor gemeenten vrij besteedbaar zijn.

Weging petitie

- Het standpunt van de indiener dat hondenbezitters worden gediscrimineerd ten opzichte van andere inwoners wordt niet ondersteund. Net als de hondenbelasting zijn ook de motorrijtuigenbelasting en de ozb, belastingen die van *specifieke groepen personen* worden geheven (nl. personen met een auto of een onroerend goed) terwijl de opbrengsten ervan ten goede komen aan de *algemene* middelen. Alle bezitters van een hond in een gemeente die deze belasting heft, betalen vervolgens belasting.
- Inzake belastingheffing geldt de (lokaal-)politieke keuze als rechtmatige grondslag om van het ene individu een andere bijdrage ten behoeve van de algemene middelen te vragen dan van het andere individu mits de grondslag objectief bepaalbaar is. Ten aanzien van autobezitters of woningeigenaren is, evenals bij hondenbezitters, deze rechtvaardigheidsgrond (namelijk de politieke beslissing waarvoor de wet een mogelijkheid biedt) van toepassing.
- Een ander punt zou kunnen zijn of een heffing op het bezit van een hond nog binnen de huidige tijdsgeschiedenis past. Dit staat echter los van of er sprake is van discriminatie.

Kabinetsstandpunt / spreektekst

- 5.1.2.i - 5.2.1
[Redacted text]
- 5.1.2.i - 5.2.1
[Redacted text]

Politieke context

- 5.1.2.i - 5.2.1
[Redacted text]
- 5.1.2.i - 5.2.1
[Redacted text]
- 5.1.2.i - 5.2.1
[Redacted text]

Media

Gelet op de eerdere media-aandacht voor het burgerinitiatief valt te verwachten dat er rond de plenaire behandeling wederom aandacht zal zijn. Hiertoe wordt tevens een woordvoeringlijn op basis van het kabinetsstandpunt voorbereid.

Medewerkers BZK

Contactpersoon
Parlementaire Zaken

memo

15 juni 2021 Verslag mondeling vragen uur

I. Mondelinge vragen

Geen mondelinge vragen voor BZK.

II. Stemmingen

- het lid **TELLEGEN** (VVD) uitstel Stemmingen over de Wijziging van de Wet basisregistratie personen (35648) (punten 17 en 18 op de Stemningslijst)

Besluit: Geen bezwaar.

TKN:

Stemmingen	8. Stemmingen over: moties ingediend bij het tweeminutendebat hersteloperatie kinderopvangtoeslag
31 066, nr. 827 AANGENOMEN	-de motie-Alkaya over een versnelde uitrol van de pilots om gedupeerden binnen één dag op één plek te beoordelen BRIEF REGERING VOOR DEBAT 1 JULI A.S.
31 066, nr. 828 AANGENOMEN (ALGEMENE STEMMEN)	-de motie-Inge van Dijk c.s. over langetermijnplanningen voor een zo snel mogelijke behandeling van de aanmeldingen
31 066, nr. 829 AANGENOMEN (ALGEMENE STEMMEN)	-de motie-Inge van Dijk c.s. over een uitvoerbare en juridisch houdbare brede schuldenaanpak als eerste prioriteit
31 066, nr. 830 AANGENOMEN	-de motie-Kat c.s. over ondersteuning van ouders in het buitenland bij re-integratie op de arbeidsmarkt
31 066, nr. 831 AANGENOMEN (ALGEMENE STEMMEN)	-de motie-Kat c.s. over onderzoek naar ondersteuning van ouders bij wonen, werk, financiën, zorg en gezin
31 066, nr. 832 AANGENOMEN	-de motie-Snels c.s. over een forfaitaire tegemoetkoming voor ouders die nu niet in aanmerking komen voor de Catshuisregeling
31 066, nr. 833 AANGENOMEN (ALGEMENE STEMMEN)	-de motie-Grinwis c.s. over het geanonimiseerd publiceren van de uitspraken van de Commissie Werkelijke Schade
31 066, nr. 834 AANGENOMEN (ALGEMENE STEMMEN)	-de motie-Grinwis c.s. over de compensatie van nagekomen schulden

31 066, nr. 835 AANGENOMEN (ALGEMENE STEMMEN)	-de motie-Idsinga c.s. over voorleggen wat nodig is om de hersteloperatie structureel op te schalen
31 066, nr. 836 VERWORPEN	-de motie-Edgar Mulder over onmiddellijk beginnen met het inventariseren van private schulden van gedupeerde ouders
31 066, nr. 837 VERWORPEN	-de motie-Edgar Mulder over alle onterechte tegemoetkomingen per direct stopzetten
31 066, nr. 838 AANGENOMEN (ALGEMENE STEMMEN)	-de motie-Azarkan over een aangepast plan van aanpak om de hersteloperatie uiterlijk in 2024 te kunnen afronden
31 066, nr. 839 (aangehouden)	-de motie-Azarkan over financieel compenseren van ondernemers die aantoonbare schade hebben ondervonden door het onrechtmatig handelen van de Belastingdienst
31 066, nr. 840 AANGENOMEN	-de motie-Azarkan over laagdrempelige toegang tot de eigen gegevens in de Fraude Signalering Voorziening
31 066, nr. 841 (aangehouden)	-de motie-Azarkan over het versnellen van het onderzoek naar de Fraude Signalering Voorziening
31 066, nr. 842 AANGENOMEN	-de motie-Azarkan over een plan van aanpak om voor de Belastingdienst gevluchte Nederlanders te ondersteunen bij hun terugkeer
31 066, nr. 843 AANGENOMEN	-de motie-Van Raan/Simons over het proces van heling centraal stellen

Stemmingen	19. Stemmingen in verband met:
35 853	Wijziging van de Wet publieke gezondheid in verband met enkele verbeteringen en preciseringen van de tijdelijke regels over de inzet van coronatoegangsbewijzen bij de bestrijding van het virus SARS-CoV-2
	35 853 (bijgewerkt t/m amendement nr.11)
	<ul style="list-style-type: none"> - artikel I, aanhef - gewijzigd amendement Paternotte (11) AANGENOMEN over het in principe laten vervallen van artikel 6ba op uiterlijk 1 juli 2022 - onderdeel A - onderdelen B t/m E - artikel I - artikel II - beweegreden - wetsvoorstel AANGENOMEN
Stemming	20. Stemming over: motie ingediend bij de Wijziging van de Wet publieke gezondheid
35 853, nr. 8 VERWORPEN	-de motie-Agema/Wilders over het verkorten van het interval tussen twee vaccinatieprikken

Relevante stemmingen minister BZK

Stemmingen	16. Stemmingen over: moties ingediend bij het Burgerinitiatief "Stop de Hondenbelasting"
35 569, nr. 2 VERWORPEN	-de motie-Smolders c.s. over het schrappen van artikel 226 van de Gemeentewet over hondenbelasting
35 569, nr. 3 AANGENOMEN	-de motie-De Kort over de financiële gevolgen voor gemeenten van de afschaffing van de hondenbelasting
	De Voorzitter: ik stel voor het burgerinitiatief met de stemmingen over de moties als behandeld te beschouwen en de initiatiefnemer hierover schriftelijk te informeren onder dankzegging voor het initiatief.

Relevante stemmingen staatssecretaris BZK

Stemmingen	9. Stemmingen over: moties ingediend bij het Verantwoordingsdebat 2021
	De Voorzitter: dhr. Van Houwelingen wenst zijn motie op stuk nr. 21 te wijzigen en mw. Den Haan haar moties op stuk nrs. 28 en 29. Dhr. Azarkan verzoekt zijn motie op stuk nr. 24 aan te houden en wenst zijn moties op stuk nrs. 25 en 27 te wijzigen. De gewijzigde moties zijn rondgedeeld. Ik neem aan dat wij daar nu over kunnen stemmen.
35 830, nr. 5 VERWORPEN	-de motie-Tony van Dijk over mondkapjes terugsturen en de betaalde miljoenen terugvorderen
35 830, nr. 6 VERWORPEN	-de motie-Tony van Dijk over een plan van aanpak om in de toekomst de rol van toezichthouder beter te kunnen uitvoeren
35 830, nr. 7 AANGENOMEN (ALGEMENE STEMMEN)	-de motie-Heinen c.s. over een protocol voor het informeren van de Kamer over uitgaven in het kader van artikel 2.27 van de Comptabiliteitswet
35 830, nr. 8 VERWORPEN	-de motie-Alkaya over een zwarte lijst van bedrijven die bonussen uitkeren aan bestuurders terwijl ze steun ontvangen
35 830, nr. 9 AANGENOMEN (ALGEMENE STEMMEN)	-de motie-Sneller c.s. over tussentijdse rapportages over het aanpakken van de onvolkomenheden
35 830, nr. 10 AANGENOMEN	-de motie-Nijboer over in kaart brengen welke fiscale regelingen verantwoord afgeschaft kunnen worden
35 830, nr. 11 AANGENOMEN	-de motie-Nijboer over een wijziging van de Comptabiliteitswet om het budgetrecht van de Kamer te versterken
35 830, nr. 12 AANGENOMEN (ALGEMENE STEMMEN)	-de motie-Inge van Dijk over de uitwisseling van best practices tussen departementen
35 830, nr. 13 AANGENOMEN (ALGEMENE STEMMEN)	-de motie-Inge van Dijk over meetbare doelstellingen in rijksbeleid voor een beter inzicht in de effectiviteit

35 830, nr. 14 AANGENOMEN (ALGEMENE STEMMEN)	-de motie-Snels/Nijboer over onderzoek naar de trendmatige verslechtering in de rechtmatigheid van uitgaven en verplichtingen
35 830, nr. 15 AANGENOMEN	-de motie-Grinwis c.s. over de veelheid en complexiteit aan fiscale regelingen verkleinen
35 830, nr. 16 AANGENOMEN	-de motie-Van Raan c.s. over aandacht voor brede welvaart in het opleidingsaanbod voor ambtelijk professionals
35 830, nr. 17 (BZK) AANGENOMEN	-de motie-Van Raan c.s. over ambitieuze en meetbare doelstellingen voor het toepassen van de internationale sociale voorwaarden bij aanbestedingen van de rijksoverheid
35 830, nr. 18 AANGENOMEN	-de motie-Van Raan over het toepassingsbereik van de RPE uitbreiden naar fiscale regelingen
35 830, nr. 19 AANGENOMEN	-de motie-Van Raan over een indicator dierenwelzijn toevoegen aan de Monitor Brede Welvaart
35 830, nr. 20 AANGENOMEN	-de motie-Van Raan over een indicator voor de financiële waarde die Nederland onttrekt aan ontwikkelingslanden
35 830, nr. 21 (gewijzigd) AANGEHOUDEN	-de gewijzigde motie-Van Houwelingen over notulen en vergaderstukken van het Audit Committee VWS naar de Kamer sturen
35 830, nr. 22 (BZK) AANGENOMEN	-de motie-Stoffer over staat en onderhoud van het Defensievastgoed BRIEF VAN KABINET OVER UITVOERING VAN DE MOTIE
35 830, nr. 23 AANGENOMEN	-de motie-Stoffer c.s. over versterking van de eigen financiering van maatschappelijke organisaties die subsidie van het Rijk ontvangen
35 830, nr. 24 (aangehouden)	-de motie-Azarkan/Van Houwelingen over het afkeuren van het handelen van de minister van Financiën ten aanzien van het financieel beheer en de rechtmatigheid van de rijksuitgaven
35 830, nr. 25 (gewijzigd) AANGENOMEN	-de gewijzigde motie-Azarkan over bezien hoe de Rekenkamer gedurende het boekjaar onrechtmatigheden een halt kan toeroepen
35 830, nr. 26 AANGENOMEN	-de motie-Azarkan over de 28 miljoen euro terug laten geven aan de belastingbetaler
35 830, nr. 27 (gewijzigd) VERWORPEN	-de gewijzigde motie-Azarkan over de juridische overeenkomst over de mondkapjes ongedaan maken
35 830, nr. 28 (gewijzigd) AANGENOMEN	-de gewijzigde motie-Den Haan c.s. over een onderzoek naar de huidige en de gewenste cultuur op het ministerie van VWS
35 830, nr. 29 (gewijzigd) AANGENOMEN	-de gewijzigde motie-Den Haan c.s. over onderzoeken hoeveel bedrijven alsnog failliet zullen gaan als de steunpakketten wegvallen
35 830, nr. 31 (gewijzigd, was nr. 30) VERWORPEN	-de gewijzigde motie-Van der Plas over een overzicht van de kosten van de repatriëring van Syriëgangster Ilham B

III. Regeling van Werkzaamheden

- het lid **WILDERS** (PVV) debat met de informateur over de voortgang van de formatie en de bijbehorende bommen (Telegraaf.nl, 10 juni 2021)

I
Besluit: Geen steun voor debat. Het lid Wilders wil graag een brief morgen voor 12.00 uur. Stenogram wordt doorgeleid naar de informateur.

TKN:

- het lid **LEIJTEN** (SP) verzoek spoedig inplannen debat over het verslag van de Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag "Ongekend onrecht" (35510, nr. 2) voor zomerreces

Verschillende leden vragen om aanwezigheid minister van Financiën.

Besluit: Steun voor debat. Debat wordt ingepland.

TKN:

- het lid **VAN MEIJEREN** (FvD) verzoek de Wijziging van de Wet publieke gezondheid tot incorporatie van de Regeling 2019-nCoV (35401) zo spoedig mogelijk te agenderen voor zomerreces

Besluit: Inventarisatie wordt nu gemaakt. Bezien of dit plenair moet of in commissieverband kan. Wel steun om dit voor reces te doen.

Bijlage 5

Naam

5.1.2.e
5.1.2.e
5.1.2.e
5.1.2.e
5.1.2.e
5.1.2.e
5.1.2.e
5.1.2.e

Gemeente

Meerssen
Nisewaard
Lisse
Gouda
Almere
Leusden
Goeree-Overflakkee
Helmond

E-mail

5.1.2.e
5.1.2.e
5.1.2.e
5.1.2.e
5.1.2.e
5.1.2.e
5.1.2.e
5.1.2.e

(alleen nog geen bevestiging dat hij ook op de 20e kan)

Naam

5.1.2.e
5.1.2.e
5.1.2.e
5.1.2.e
5.1.2.e
5.1.2.e
5.1.2.e
5.1.2.e

Gemeente

Meerssen
Nissewaard
Lisse
Gouda
Almere
Leusden
Goeree-Overflakkee
Helmond

E-mail

5.1.2.e
5.1.2.e
5.1.2.e
5.1.2.e
5.1.2.e
5.1.2.e
5.1.2.e
5.1.2.e

Akkoord rappel 15-6

tot 27-6 vakantie

Lisse wel HB / Hillegom tot 2015 HB / Teijlingen geen HB overweegt invoeren

gebeld met 5.1.2.e 17-6

Rondetafelgesprek over de hondenbelasting

Datum: 20 juli 2020.

Partijen: BZK, VNG en gemeenten.

Deelnemende gemeenten: Goeree-Overflakkee, Almere, Nissewaard, Lisse, Teylingen Hillegom, Gouda, Meerssen, Helmond en Leusden.

Agenda:

- 1) Welkom
- 2) korte introductie (door BZK / VNG)
- 3) gespreksronde (gemeenten)

Waarbij we graag de deelnemers vragen te reflecteren op de volgende punten.

- a) - Wat is het beleid tav de hondenbelasting in uw gemeente?
 - Welke afweging (voors en tegens) wordt er gemaakt tav de heffing van de hondenbelasting?
 - Is er een (actuele) discussie in de raad over de heffing van de hondenbelasting (geweest)?
- b) - Wat is het financiële belang van de inkomsten uit de hondenbelasting (absolute omvang / belang voor de begroting)?
 - Wat is het (financiële) gevolg van de afschaffing van de hondenbelasting?
 - Hoe worden de gemiste inkomsten gedekt?

- 4) wvttk

Gespreksronde

VNG

De VNG is geen principiële voor of –tegenstander van de hondenbelasting. De hondenbelasting dient te worden gezien vanuit het gehele belastinggebied. De gemeentelijke autonomie om wel of niet te heffen staat voorop.

Goeree-Overflakkee

De gemeente Goeree-Overflakkee kent een hondenbelasting. De hondenbelasting is ieder jaar onderwerp van discussie in raadsvergaderingen. In januari is er een motie ingediend voor afschaffing van de hondenbelasting. Een van de argumenten van deze motie was dat de belasting niet meer van deze tijd is. Vanuit financieel oogpunt is afschaffing echter nu niet aan de orde. De gemeente ontvangt jaarlijks € 340.000 aan inkomsten middels de hondenbelasting. Als gevolg van financieel zwaar weer en bezuinigingen kan de gemeente deze inkomsten op dit moment niet missen.

De hondenbelasting staat momenteel wel op de agenda. De gemeente is van plan om bepaalde veranderingen door te voeren. De gemeente rekent echter niet op compensatie. Er wordt ervan uitgegaan dat de gemiste inkomsten zullen moeten worden opgevangen binnen de eigen begroting.

Dit jaar heeft er wijziging plaatsgevonden ten aanzien van het hondenbeleid. De gemeente is gestopt met het onderhouden uitlaatsloten. De verantwoordelijkheid voor onderhoud ligt bij de burgers. Burgers worden aangemoedigd om zelf de hondenpoep op te ruimen. De gemeente stelt daarvoor extra materialen beschikbaar (bijv. prullenbakken en hondenzakjes). Vervolgens heeft de politiek te kennen gegeven dat zij in ruil daarvoor iets willen terug doen voor de burgers in de vorm van verlaging of afschaffing van de hondenbelasting. ~~Daarbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan afschaffing van de hondenbelasting.~~

Tegenover de € 340.000 aan inkomsten staan € 260.000 aan kosten. Bij afschaffing van de hondenbelasting vervallen er wat kosten (heffing, invordering, bezwaren), maar een deel van de kosten blijven bestaan (bijv. kosten t.a.v. ~~heffing, invordering, bezwaren~~, opruimen, onderhoud en verstrekken poepzakjes). ~~De P~~politiek groeit het besef wel dat het uiteindelijk wel moet stoppen. Deze blijvende kosten zijn fors, maar binnen de politiek groeit de steun voor uitfasering van de hondenbelasting.

Aanvullend; de toeristenbelasting en de forensenbelasting leveren de gemeente veel inkomsten op (circa € 3 miljoen). Zodoende is de gemeente in principe geen afschaffing van deze belastingen. De gemeente is echter wel voorstander van een bredere discussie over een hervorming van dergelijke gemeentelijke belastingen.

Gemeente Almere

De hondenbelasting is in Almere per 1 januari 2019 afgeschaft. De hondenbelasting ~~was~~ afgeschaft in het kader van een lastenverlichting voor burgers. Deze belasting leverde circa € 1,2 miljoen per jaar op. In Almere heeft men er niet voor gekozen om niet direct een toeristenbelasting in te voeren om de misgelopen inkomsten van de hondenbelasting op te vangen. Er is ~~er~~voor gekozen om dit op te vangen met uit de algemene middelen, waaronder de OZB. ~~Een andere optie om inkomsten te genereren is om het gebruikersdeel van niet-woningen bij eigenaren te leggen.~~

Er waren meerdere redenen voor afschaffing van de hondenbelasting. De hondenbelasting werd niet goed begrepen, ook niet door raadsleden. Het was niet voor iedereen duidelijk dat het geld naar de algemene middelen ging en niet noodzakelijk aan hondenbeleid hoeft te worden besteedt. Daar was steeds minder begrip voor.

Daarnaast is de hondenbelasting moeilijk te handhaven. De handhaving kost veel tijd en geld en tijd-geld en staat daarom niet in verhouding tot de belastinginkomsten.

Aanvullend; Er is eerder al langere tijd een discussie geweest over een bredere stelselherziening. In dat kader zou de hondenbelasting worden afgeschaft en het totale belastinggebied voor gemeente vergroot worden.

Gemeente Nissewaard

In de raad speelt al langertijd een discussie over afschaffing van de hondenbelasting. Het College heeft daarbij met name het financiële belang in het oog. Het College staat in principe niet onwillig tegen over afschaffing. Met een halvering van het tarief ging het College echter niet akkoord. Het standpunt van het College is dat de inkomsten van € 700.000 momenteel niet kunnen worden gemist. Daar staan ongeveer € 580.000 aan kosten tegenover. Er blijft dus geld over voor de algemene middelen. Daardoor wordt de belasting niet zo goed begrepen.

Als het rijk met compensatie komt staat de gemeente open voor afschaffing. De gemeente is geen voorstander van het dekken van de afschaffing hondenbelasting door middel van uit andere algemene middelen (bijv. de OZB). Het wordt dus hoofdzakelijk gezien als een financiële kwestie. Een andere vorm van compensatie is een volwaardig nieuw alternatief in het licht van een verruiming van het belastinggebied.

Gemeente Lisse, Teylingen en Hillegom

In de gemeenten Hillegom en Teylingen is de hondenbelasting afgeschaft. Lisse kent wel een hondenbelasting. De gemeente Lisse is in principe voorstander van afschaffing, maar dan moet er wel in enige mate gecompenseerd worden. Lisse kan de inkomsten van € 100.000 namelijk momenteel niet missen. De gemeente is echter niet optimistisch dat zij vanuit het Rijk zal worden gecompenseerd. Zicht op een compensatie in de vorm van een andere belasting is er niet. Een verhoging van de OZB wordt gezien als een van de weinige manieren om de misgelopen inkomsten te compenseren.

Gemeente Gouda

Gouda heeft een hondenbelasting. Er is onder burgers een discussie gaande over de vraag waarom er een hondenbelasting wordt geheven. Binnen de Raad is in 2018 gesproken over afschaffing van de hondenbelasting. Uiteindelijk is niet voor afschaffing gekozen vanwege financiële redenen. De hondenbelasting levert in Gouda 200.000 euro op.

Er is geen sprake van een actief hondenbeleid binnen deze gemeente. Er wordt wel een link gelegd met de hondenbelasting en het beleid. Twee keer per jaar vindt er een controle plaats ten aanzien van het aantal honden binnen de gemeente. Het is in ieder geval duidelijk dat de opbrengsten opwegen tegen de kosten van de controles.

Gemeente Meerssen

De discussie over afschaffing van de hondenbelasting speelt minder in deze gemeente. Er is wel een discussie met burgers over de redenen achter de invoering van de hondenbelasting.

Daarnaast was er binnen de Raad overeenstemming dat er iets moet worden veranderd aan de hondenbelasting, maar de kosten met de inkomsten moeten in ieder geval wel de kosten-gedekt worden gedekt. Er is in het verleden gekomen tot een tariefverlaging doorgevoerd. Dit besluit is echter weer teruggedraaid, omdat de begroting niet sluitend waste krijgen.

De inkomsten van de hondenbelasting zijn ongeveer € 110.000-140.000. Deze inkomsten kan de gemeente momenteel niet missen. Als de hondenbelasting wordt afgeschaft, dan zal dit worden

opgevangen door een verhoging van de OZB tarieven. Als eventueel argument voor kwijtschelding/afschaffing van de hondenbelasting wordt genoemd: een hond kan helpen tegen eenzaamheid.

Meerssen heeft inmiddels een toeristenbelasting ingevoerd. Er is echter ook een discussie over afschaffing van de toeristenbelasting. Afschaffing van toeristenbelasting wordt gezien als een minder principiële punt dan afschaffing van de hondenbelasting. De hondenbelasting heeft namelijk significant meer opbrengsten dan de toeristenbelasting. Bovendien is de handhaving ten aanzien van de hondenbelasting in deze gemeente eenvoudiger. Afschaffing van de toeristenbelasting heeft voor de gemeente Meerssen geen grote gevolgen.

Gemeente Helmond

De gemeente Helmond hanteert de hondenbelasting als doelbelasting. De middelen worden daadwerkelijk besteed aan bestrijding van hondenoverlast, controle en handhaving. Het dichten van gaten in de begroting door een verhoging van de hondenbelasting wordt niet wenselijk geacht.

De rechtstreekse koppeling aan de bestrijding heeft ervoor gezorgd dat de gemeente voorsnog vasthoudt aan hondenbelasting. Er speelde twee jaar geleden een petitie voor afschaffing van de hondenbelasting. Toen is duidelijk gemaakt dat de kosten ten aanzien van het hondenbeleid ergens uit gedekt moeten worden. De mogelijkheden van het huidige belastinggebied zijn beperkt. Helmond heeft historisch gezien al hoge OZB tarieven, dus daar wil men niet aan tornen. Vervolgens is met grote meerderheid besloten om de hondenbelasting in stand te houden. Dit betekent niet dat de gemeente principiële voor de hondenbelasting is. Het gaat vooral om het financiële belang van deze belasting.

Andere belastingen worden op dit moment al benut (bijv. toeristenbelasting, maar weinig opbrengsten). Verder sluit de gemeente zich aan bij het algemene beeld binnen de vergadering. De gemeente heeft een belastinggebied nodig met voldoende flexibiliteit. Er zijn geen principiële bezwaren om de hondenbelasting binnen een grote kader af te schaffen.

Overigens zijn de inkomsten van de hondenbelasting € 600.000. Dit staat ongeveer gelijk aan de kosten die daadwerkelijk verbonden zijn aan het hondenbeleid, waaronder aanleg en onderhoud van hondenveldjes, poepzuigers etc.

Aanvullend; De overleggen tussen hondenwerkgroepen vergroten het draagvlak voor de hondenbelasting.

Gemeente Leusden

In de gemeente Leusden is de hondenbelasting een algemeen dekkingsmiddel. Dit wordt ook zodanig gecommuniceerd door gemeenteraad. Er is geen koppeling met hondenbeleid.

3 jaar geleden is een motie voor een gefaseerde afschaffing van de hondenbelasting unaniem aangenomen. Argumenten voor de afschaffing waren: belasting niet meer van deze tijd, de belasting maakt een onlogisch onderscheid tussen honden en andere huisdieren, de hondenbelasting is een algemene inkomstenbron die over alle burgers verdeeld zou moeten worden en de controle werd gezien als een ongewenste inbreuk op de privacy van burgers.

De eerste stap van uitfasering was een tariefverlaging van 10%. De jaren daarna konden de volgende stappen niet worden gezet vanwege bezuinigingen en de lastige financiële positie van de gemeente. De discussie speelt echter elk jaar terug. Bij de komende begroting zal een voorstel voor gehele afschaffing worden gedaan.

Ter compensatie zal de OZB moeten worden verhoogd. De meest wenselijke oplossing is echter financiële compensatie vanuit Rijk, zodat de OZB niet hoeft te worden verhoogd. Een andere vorm van compensatie is een breder belastinggebied voor gemeenten.

Aanvullend; Als de hondenbelasting helemaal wordt afgeschaft en de OZB tarieven worden verhoogd, dan kan dit leiden tot een slechter imago voor de gemeente. COELO telt de OZB namelijk mee bij woonlasten, in tegenstelling tot de hondenbelasting.

Vergaderjaar 2019–2020

35 364

Verslagen van de commissie voor de Verzoekschriften en de Burgerinitiatieven

Nr. 2

VERSLAG OVER HET BURGERINITIATIEF «STOP DE HONDENBE- LASTING»

Vastgesteld 1 april 2020

Het burgerinitiatief

Het burgerinitiatief «Stop de Hondenbelasting» is op 23 april 2019 door de initiatiefnemer aangeboden aan de voorzitter van de commissie voor de Verzoekschriften en de Burgerinitiatieven.

Het betreft een verzoek om artikel 226 van de Gemeentewet te schrappen en daarmee gemeenten de bevoegdheid te ontnemen om hondenbelasting te heffen. Voor een uitgebreide toelichting op het burgerinitiatief wordt verwezen naar de tekst van het burgerinitiatief.

De initiatiefnemers hebben de benodigde 40.000 steunbetuigingen verzameld.

Ontvankelijkheid

De commissie heeft onderzocht of het burgerinitiatief voldoet aan de voorwaarden die de Kamer heeft gesteld om door haar behandeld te worden, welke behandeling uit zal monden in een uitspraak van de Kamer over het verzoek.

De commissie heeft geconstateerd dat het burgerinitiatief is voorzien van de minimaal vereiste 40.000 steunbetuigingen. Deze zijn deels langs digitale weg verzameld. De commissie is van mening dat het burgerinitiatief ten aanzien van de geldigheid van de steunbetuigingen ontvankelijk moet worden verklaard.

Op verzoek van de commissie voor de Verzoekschriften en de Burgerinitiatieven heeft de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken onderzocht of het voorstel in de twee jaar voorafgaande aan de indiening van het burgerinitiatief in concluderende zin in de Kamer aan de orde is geweest. In de brief van de griffier van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken d.d. 9 juli 2019 wordt gemeld dat de commissie concludeert dat «de

commissie BiZa is van mening dat het voorstel, zoals verwoord in het burgerinitiatief «Stop de Hondenbelasting», de afgelopen twee jaar niet in besluitvormende zin aan de orde is geweest in de Tweede Kamer.»

Op basis van dit advies en eigen onderzoek stelt de commissie voor de Verzoekschriften en de Burgerinitiatieven vast dat het onderwerp van het burgerinitiatief «Stop de Hondenbelasting» de afgelopen twee jaar niet heeft geleid tot een uitspraak van een Kamermeerderheid in de vorm van een motie of anderszins. Zij is derhalve van mening dat het burgerinitiatief ook ten aanzien van het 2-jaarscriterium ontvankelijk kan worden verklaard.

Behandelingsvoorstel

De commissie voor de Verzoekschriften en de Burgerinitiatieven stelt de Kamer voor het burgerinitiatief «Stop de Hondenbelasting» in behandeling te nemen en het in handen te stellen van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken met de kanttekening dat de initiatiefnemers, zoals te doen gebruikelijk, in de gelegenheid zullen worden gesteld om het burgerinitiatief mondeling nader toe te lichten en het daarheen te leiden dat de Kamer een standpunt over het initiatief zal innemen.

De voorzitter van de commissie,
Koopmans

De waarnemend griffier van de commissie,
Boeve

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Bijlage 9

Den Haag, 8 oktober 2020

Vóortouwcommissie: **vaste commissie voor Binnenlandse Zaken**

Volgcommissie(s): DEF I.v.m. agendapunt 2
I&W I.v.m. agendapunt 12
KR I.v.m. agendapunt 15

Document: **Besluitenlijst van de procedurevergadering van donderdag 8 oktober 2020**

Brievenlijst

1. Agendapunt: **Brievenlijst (zie de zaken en de besluiten op de brievenlijst)**

Algemene Zaken

Geen agendapunten

Binnenlandse Zaken

2. Agendapunt: **Beleidsreactie CTIVD onderzoeken passagiersgegevens en verwerving bulkdata door bevoegdheid tot binnendringen**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 22 september 2020
Beleidsreactie CTIVD onderzoeken passagiersgegevens en verwerving bulkdata door bevoegdheid tot binnendringen - 29924-203
- Besluit:** Agenderen voor een algemeen overleg IVD
- Besluit:** Gesprek met CTIVD plannen
- Volgcommissie(s):** DEF
3. Agendapunt: **Afschrift van de brief aan de Eerste Kamer der Staten-Generaal over de motie-Lintmeijer inzake directe democratie (Kamerstuk 34854-N)**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 24 september 2020
Afschrift van de brief aan de Eerste Kamer der Staten-Generaal over de motie-Lintmeijer inzake directe democratie (Kamerstuk 34854-N) - 2020Z17076
- Besluit:** Agenderen voor begrotingsbehandeling BZK (VII)

4. Agendapunt: **Ontwerpbesluit tot wijziging van het Besluit basisregistratie personen (Besluit BRP) in verband met het aanwijzen van de werkzaamheden van een werkgever zijnde een privaatrechtelijke rechtspersoon van buitengewoon opsporingsambtenaren en van de werkzaamheden van de gezaghebber van een openbaar lichaam als door derden verrichte werkzaamheden met een gewichtig maatschappelijk belang**
- Zaak:** Brief regering - staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, R.W. Knops - 25 september 2020
Ontwerpbesluit tot wijziging van het Besluit basisregistratie personen (Besluit BRP) in verband met het aanwijzen van de werkzaamheden van een werkgever zijnde een privaatrechtelijke rechtspersoon van buitengewoon opsporingsambtenaren en van de werkzaamheden van de gezaghebber van een openbaar lichaam als door derden verrichte werkzaamheden met een gewichtig maatschappelijk belang - 27859-147
- Besluit:** Voor kennisgeving aangenomen.
- Noot:** De voorlegging geschiedt in het kader van de wettelijk voorgeschreven voorhangprocedure zoals neergelegd in artikel 3.3, vierde lid, van de Wet basisregistratie personen en biedt de Kamer de mogelijkheid zich uit te spreken over het ontwerpbesluit voordat het aan de Afdeling advisering van de Raad van State zal worden voorgelegd.
5. Agendapunt: **Voortgangsrapportage Digitale Toegang**
- Zaak:** Brief regering - staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, R.W. Knops - 28 september 2020
Voortgangsrapportage Digitale Toegang - 26643-711
- Besluit:** Agenderen voor het algemeen overleg Digitalisering dd. 10 december 2020
6. Agendapunt: **Beantwoording vragen commissie over verkiezingen met inachtneming van COVID-19 (Kamerstukken 35165 en 25295-25)**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 2 oktober 2020
Beantwoording vragen commissie over verkiezingen met inachtneming van COVID-19 (Kamerstukken 35165 en 25295-25) - 35165-26
- Besluit:** Desgewenst betrekken bij de behandeling van wetsvoorstel Tijdelijke regels omtrent verkiezingen in verband met covid-19 (Tijdelijke wet verkiezingen covid-19) (35590)

Wonen en Ruimtelijke Ordening

7. Agendapunt: **NHG borgtochtprovisie en kostengrens per 2021**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 24 september 2020
NHG borgtochtprovisie en kostengrens per 2021 - 32847-682
- Besluit:** Agenderen voor het wetgevingsoverleg Wonen en Ruimtelijke ordening d.d. 9 november 2020
8. Agendapunt: **Stand van zaken Klimaatakkoord Gebouwde Omgeving**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 28 september 2020
Stand van zaken Klimaatakkoord Gebouwde Omgeving - 32813-570
- Besluit:** Agenderen voor het algemeen overleg Klimaatakkoord gebouwde omgeving

9. Agendapunt: **Afschrift van de brief aan de Eerste Kamer over nadere vragen over tijdspad betreffende toezending informatie inzake stelselherziening omgevingsrecht**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 28 september 2020
Afschrift van de brief aan de Eerste Kamer over nadere vragen over tijdspad betreffende toezending informatie inzake stelselherziening omgevingsrecht - 33118-156
- Besluit: Agenderen voor het algemeen overleg Omgevingswet d.d. 28 oktober 2020
10. Agendapunt: **Uitstel reactie op een drietal moties inzake woningbouw Flevoland en Almere**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 29 september 2020
Uitstel toezending reactie op een drietal moties inzake woningbouw Flevoland en Almere - 32847-683
- Besluit: Voor kennisgeving aangenomen.
- Noot: In verband met de verwerking van de uitkomsten van een bestuurlijk overleg op 6 oktober 2020 en afstemming daarover, komt de minister van BZK spoedig daarna met een brief over de aanpak van mogelijke grootschalige woningbouw in Flevoland.
11. Agendapunt: **Antwoorden op vragen commissie inzake voortgang Landelijk Actieplan Studentenhuisvesting (Kamerstuk 33104-24)**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 29 september 2020
Antwoorden op vragen commissie inzake voortgang Landelijk Actieplan Studentenhuisvesting - 33104-25
- Besluit: Agenderen voor het wetgevingsoverleg Wonen en Ruimtelijke ordening d.d. 9 november 2020
- Besluit: Tweede rappelbrief sturen aan minister BZK inzake voortgang actieplan seniorenwoningen, voor het WGO Wonen op 9 november 2020
12. Agendapunt: **Voortgang circulair bouwen, beantwoording vragen, uitvoering moties**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 29 september 2020
Voortgang circulair bouwen, beantwoording vragen, uitvoering moties - 32852-131
- Besluit: Agenderen voor het algemeen overleg Bouwen op 9 december 2020
- Volgcommissie(s): I&W
13. Agendapunt: **Bepalingsmethode geluid warmtepompen en airco's/TNO-onderzoek breedplaatvloeren**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 1 oktober 2020
Bepalingsmethode geluid warmtepompen en airco's/TNO-onderzoek breedplaatvloeren - 32757-173
- Besluit: Agenderen voor een algemeen overleg Bouwregelgeving

Overig

14. Agendapunt: **Brief van het Presidium over vaststelling van de financiële bijdrage aan de stichtingen van de fracties, voorzien van verantwoordingen en controleverklaringen, voor het jaar 2019**
- Zaak:** Brief Kamer - Voorzitter van de Tweede Kamer, K. Arib (PvdA) - 23 september 2020
Brief van het Presidium over vaststelling van de financiële bijdrage aan de stichtingen van de fracties, voorzien van verantwoordingen en controleverklaringen, voor het jaar 2019 - 23686-30
- Besluit:** Voor kennisgeving aangenomen.
15. Agendapunt: **Aandachtspunten bij de ontwerpbegrotingen 2021 van het Ministerie van BZK, Binnenlandse Zaken (VII), gemeentefonds (B) en provinciefonds (C)**
- Zaak:** Rapport/brief Algemene Rekenkamer - president van de Algemene Rekenkamer, A.P. Visser - 24 september 2020
Aandachtspunten bij de ontwerpbegrotingen 2021 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, het gemeentefonds en het provinciefonds - 35570-VII-6
- Besluit:** Betrekken bij de behandeling van de ontwerpbegrotingen 2021 Binnenlandse Zaken, Gemeentefonds, Provinciefonds
- Volgcommissie(s):** KR
16. Agendapunt: **Stafnotitie opzet beleidsdoorlichting begrotingsartikel 6.6 Hoofdstuk VII Rijksbegroting**
- Zaak:** Stafnotitie - griffier, C.J.M. Roovers - 1 oktober 2020
Stafnotitie opzet beleidsdoorlichting begrotingsartikel 6.6 Hoofdstuk VII Rijksbegroting - 2020Z17684
- Besluit:** De commissie besluit de vragen uit de stafnotitie, eventueel aangevuld met vragen vanuit de fracties, via een commissiebrief aan de Staatssecretaris van BZK voor te leggen.

Toegevoegde agendapunten

17. Agendapunt: **Verslag houdende een lijst van vragen en antwoorden inzake vaststelling van de begrotingsstaat van de Koning (I) voor het jaar 2021 (Kamerstuk 35570-I)**
- Zaak:** Brief regering - minister van Algemene Zaken, M. (Mark) Rutte - 2 oktober 2020
Verslag houdende een lijst van vragen en antwoorden - 35570-I-4
- Besluit:** Agenderen voor de begrotingsbehandeling 2021, Hoofdstuk I, De Koning.

18. Agendapunt: **Verslag houdende een lijst van vragen en antwoorden inzake vaststelling van de begrotingsstaat van het Ministerie van Algemene Zaken (IIIA), de begrotingsstaat van het Kabinet van de Koning (IIIB) en de begrotingsstaat van de Commissie van Toezicht op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (IIIC) voor het jaar 2021 (Kamerstuk 35570-III)**
- Zaak:** Brief regering - minister van Algemene Zaken, M. (Mark) Rutte - 2 oktober 2020
 Verslag houdende een lijst van vragen en antwoorden inzake vaststelling van de begrotingsstaat van het Ministerie van Algemene Zaken (IIIA), de begrotingsstaat van het Kabinet van de Koning (IIIB) en de begrotingsstaat van de Commissie van Toezicht op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (IIIC) voor het jaar 2021 (Kamerstuk 35570-III) - 35570-III-4
- Besluit:** Agenderen voor de begrotingsbehandeling 2021, Hoofdstuk IIIA, Algemene Zaken.
19. Agendapunt: **Reactie op vragen gesteld tijdens het algemeen overleg over digitalisering, over Citrix**
- Zaak:** Brief regering - staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, R.W. Knops - 5 oktober 2020
 Reactie op vragen, gesteld tijdens het algemeen overleg over digitalisering van 1 juli 2020, over Citrix - 26643-712
- Besluit:** Agenderen voor het algemeen overleg Digitalisering op 10 december 2020
20. Agendapunt: **Tijdelijke regels omtrent verkiezingen in verband met covid-19 (Tijdelijke wet verkiezingen covid-19)**
- Zaak:** Wetgeving - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 2 oktober 2020
 Tijdelijke regels omtrent verkiezingen in verband met covid-19 (Tijdelijke wet verkiezingen covid-19) - 35590
- Besluit:** Inbrengdatum voor het verslag is (via emailprocedure) vastgesteld op vrijdag 9 oktober 2020 te 14.00 uur
21. Agendapunt: **Voorlichting over stemwaardebepaling kiescollege**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 5 oktober 2020
 Voorlichting van de Afdeling advisering van de Raad van State over stemwaardebepaling kiescollege - 35418-8
- Besluit:** Minister BZK verzoeken om nadere informatie over het kabinetsbeleid ter zake n.a.v. de behandeling van de wetsvoorstellen 35418 en 35419 in de EK.
22. Agendapunt: **Verslag houdende een lijst van vragen en antwoorden over Vaststelling van de begrotingsstaat van de Staten-Generaal (IIA) voor het jaar 2021**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 5 oktober 2020
 Verslag houdende een vraag en een antwoord - 35570-IIA-4
- Besluit:** Agenderen voor de behandeling begrotingsstaat van de Staten-Generaal 2021, Hoofdstuk IIA , indien hierover een plenair debat plaatsvindt..

23. Agendapunt: **Verslag houdende een lijst van vragen en antwoorden over Vaststelling van de begrotingsstaat van de overige Hoge Colleges van Staat, Kabinetten van de Gouverneurs en de Kiesraad (IIB) voor het jaar 2021 (Kamerstuk 35570-IIB)**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 5 oktober 2020
Verslag houdende een lijst van vragen en antwoorden - 35570-IIB-4
- Besluit:** Agenderen voor de behandeling begrotingsstaat van de overige Hoge Colleges van Staat, Kabinetten van de Gouverneurs en de Kiesraad 2021, Hoofdstuk IIB, indien hierover een plenair debat plaatsvindt..
24. Agendapunt: **Verslag houdende een lijst van vragen en antwoorden over Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII) voor het jaar 2021 (Kamerstuk 35570-VII)**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 5 oktober 2020
Verslag houdende een lijst van vragen en antwoorden - 35570-VII-7
- Besluit:** Agenderen voor de begrotingsbehandeling 2021, Hoofdstuk VII, Binnenlandse Zaken.
25. Agendapunt: **Verslag houdende een lijst van vragen en antwoorden over Vaststelling van de begrotingsstaat van het gemeentefonds voor het jaar 2021 (Kamerstuk 35570-B)**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 5 oktober 2020
Verslag houdende een lijst van vragen en antwoorden - 35570-B-6
- Besluit:** Agenderen voor de begrotingsbehandeling 2021, Hoofdstuk VII, Binnenlandse Zaken, en de Fondsen B en C.
26. Agendapunt: **Nader rapport inzake het op eigen initiatief uitgebrachte advies van de Afdeling advisering van de Raad van State over ministeriële verantwoordelijkheid**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 5 oktober 2020
Nader rapport inzake het op eigen initiatief uitgebrachte advies van de Afdeling advisering van de Raad van State over ministeriële verantwoordelijkheid - 35570-47
- Besluit:** Agenderen voor het plenaire debat over het advies van de Raad van State over ministeriële verantwoordelijkheid, aangevraagd door het lid Van Gent
27. Agendapunt: **Tussentijdse evaluatie Programma aardgasvrije wijken**
- Zaak:** Brief regering - minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, K.H. Ollongren - 5 oktober 2020
Tussentijdse evaluatie Programma aardgasvrije wijken - 32847-684
- Besluit:** Agenderen voor het algemeen overleg Klimaatakkoord gebouwde omgeving d.d. 12 oktober 2020

Planning der werkzaamheden

28. Agendapunt:

Debatten en dertigledendebatten op BIZA terrein

8, 9 en 10 oktober (week 41)

- Begroting Koning (I) en Algemene Zaken (III)
- 35 397 (Voorstel van wet van de leden Van den Bosch en Van der Molen tot wijziging van de Gemeentewet, de Provinciewet en de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba in verband met het laten vervallen van het verplicht voorzitterschap door raadsleden, statenleden en eilandsraadsleden van raads-, staten- en eilandsraadscommissies)

13, 14 en 15 oktober (week 42)

- Begroting Binnenlandse Zaken (VII)

27, 28 en 29 oktober (week 44)

- 35 261 (Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer)
- 35 202-(R2126) (Voorstel van rijkswet van de leden Verhoeven en Jetten houdende verklaring dat er grond bestaat een voorstel in overweging te nemen tot verandering in de Grondwet, strekkende tot toevoeging van bepalingen inzake het lidmaatschap van de Europese Unie)

1, 2 en 3 december (week 49)

- *stemmingen over alle begrotingen*
- Burgerinitiatief "Stop de Hondenbelasting" (35 569, nr. 1)

15, 16 en 17 december (week 51)

- 35 298 (Wet versterking decentrale rekenkamers)

Te agenderen debatten

- 2. Debat over overschrijdingen van ICT-projecten bij de overheid (Verhoeven) (*staatssecretaris BZK*)
- 11. Debat over illegale bewoning van vakantieparken (Van Toorenburg) (*minister JV, minister BZK*)
- 21. Debat over het verzamelen van gedetailleerde persoonsgegevens door Google (Middendorp) (*minister RB, staatssecretaris BZK*)
- 22. Debat over het aantrekken van ICT-ers bij de Rijksoverheid (Middendorp) (*minister BZK*)
- 27. Debat over de toeristische verhuur van woningen (Beckerman) (*minister BZK*)
- 49. Debat over huizen met gebreken (Beckerman) (*minister BZK*)
- 63. Debat over het aantal daklozen in Nederland (Smeulders) (*minister BZK, staatssecretaris VWS*)
- 69. Debat over het bericht over conflicten tussen de top van het ministerie van Binnenlandse Zaken en het Bureau ICT-toetsing (Middendorp) (*staatssecretaris BZK*)
- 101. Debat over het plan van aanpak van de Taskforce Wonen en Zorg (Agema) (*minister VWS, minister BZK*)
- 115. Debat over de wooncrisis en de betaalbaarheid van woningen (Smeulders) (*minister BZK*)
- 118. Debat over de brandveiligheid van woningen (Beckerman) (*minister BZK*)
- 121. Debat over het plan om alle huizen in Nederland van het gasnet af te koppelen (Kops) (*minister BZK*)
- 130. Debat over het advies van de Raad van State over ministeriële verantwoordelijkheid (Van Gent) (*minister BZK*)
- 134. Debat over het PBL rapport over het woonlastenneutraal verduurzamen van koopwoningen (Van der Lee) (*minister BZK, minister EZK*)

Dertigledendebatten

- 2. Dertigledendebat over de krapte op de woningmarkt (Krol) (*minister BZK*)
- 4. Dertigledendebat over klachten over de huurcommissie (Smeulders) (*minister BZK*)
- 32. Dertigledendebat over discriminatie op de woningmarkt (Azarkan) (*minister BZK*)

59. Dertigledendebat over maatregelen tegen loden waterleidingen (Nijboer)
(*minister BZK*)
64. Dertigledendebat over het niet publiceren van een rapport van de ILT over het beleid voor ruimtelijke ordening (Van Gerven) (*minister BZK*)
76. Dertigledendebat over de positie van huurders in Nederland (Nijboer)
(*minister BZK*)

Besluit: de staf zal navragen wanneer het voorstel van wet van de leden Van den Bosch en Van der Molen tot wijziging van de Gemeentewet, de Provinciewet en de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba in verband met het laten vervallen van het verplicht voorzitterschap door raadsleden, statenleden en eilandsraadsleden van raads-, staten- en eilandsraadscommissies plenair zal worden behandeld

29. Agendapunt:

Overzicht geplande BIZA-activiteiten (ter informatie)

do 08-10-2020 14.00 - 14.00 Inbreng verslag (wetsvoorstel) Wijziging van de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers onder meer in verband met de harmonisering van het partnerpensioen en het wezenpensioen met de regelingen voor het overheidspersoneel alsmede tot wijziging van de Wet schadeloosstelling leden Tweede Kamer, de Wet vergoedingen leden Eerste Kamer, de Wet rechtspositie ministers en staatssecretarissen, de Wet rechtspositie Raad van State, Algemene Rekenkamer en Nationale ombudsman, de Wet schadeloosstelling, uitkering en pensioen leden Europees Parlement, de Gemeentewet en de Provinciewet betreffende de rechtspositie van politieke ambtsdragers, en aanpassing van de Wet privatisering ABP (Wet aanpassing Appa en enkele andere wetten 2021) (TK 35548)

do 08-10-2020 14.00 - 14.00 Inbreng verslag (wetsvoorstel) Wijziging van de Paspoortwet in verband met de uitvoering van Verordening (EU) 2019/1157 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 betreffende de versterking van de beveiliging van identiteitskaarten van burgers van de Unie en van verblijfsdocumenten afgegeven aan burgers van de Unie en hun familieleden die hun recht van vrij verkeer uitoefenen (PbEU 2019, L 188) (uitvoering verordening identiteitskaarten) (TK 35552-(R2148))

ma 12-10-2020 15.00 - 19.00 Algemeen overleg Klimaatakkoord gebouwde omgeving

wo 28-10-2020 10.00 - 12.30 Algemeen overleg Desinformatie en digitale inmenging

wo 28-10-2020 16.00 - 19.00 Algemeen overleg Omgevingswet

do 29-10-2020 11.30 - 12.30 Procedurevergadering commissie Binnenlandse Zaken (videoverbinding)

do 29-10-2020 14.00 - 14.00 Inbreng verslag (wetsvoorstel) Wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen en enige andere wetten in verband met het versterken van de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen (TK 35513)

do 29-10-2020 14.00 - 14.00 Inbreng schriftelijk overleg Stand van zaken Basisregistratie Personen (BRP) (TK 27859-146)

do 05-11-2020 12.00 - 13.00 Gesprek Nationale ombudsman

ma 09-11-2020 16.00 - 20.00 Wetgevingsoverleg Begroting Wonen/RO

do 12-11-2020 11.30 - 12.30 Procedurevergadering commissie voor Binnenlandse Zaken (videoverbinding)

wo 18-11-2020 15.00 - 17.00 Algemeen overleg Rijksdienst

do 26-11-2020 11.30 - 12.30 Procedurevergadering commissie voor Binnenlandse Zaken (videoverbinding)

wo 09-12-2020 15.00 - 18.00 Algemeen overleg Bouwen

do 10-12-2020 10.00 - 12.00 Algemeen overleg Digitalisering

do 10-12-2020 12.30 - 13.30 Procedurevergadering commissie voor Binnenlandse Zaken

do 17-12-2020 11.30 - 12.30 Procedurevergadering commissie voor Binnenlandse Zaken (videoverbinding)

Besluit: De commissie besluit om het WGO Wonen/RO op 9 november a.s. zo mogelijk met 2 uur te verlengen.

30. Agendapunt:

Overzicht ongeplande BIZA-activiteiten (ter informatie)

Algemeen overleg Aanstellingwijze burgemeester

Werkbezoek AIVD

Algemeen overleg AO over o.a. gezichtsbedekkende kleding

Algemeen overleg Bestuurlijke organisatie en democratie (tot nader order uitgesteld)

Algemeen overleg Bestuursovereenkomst Friese taal en cultuur (BFTK) (Tevens zullen de antwoorden van een eerder schriftelijk overleg hierbij worden betrokken)

Algemeen overleg Bouwregelgeving

Algemeen overleg BRP

Algemeen overleg Discriminatie (tot nader order uitgesteld)

Algemeen overleg E-id

Gesprek Gesprek met een delegatie van het Finse parlement (tot het najaar uitgesteld n.a.v. maatregelen coronavirus)

Algemeen overleg Huis voor Klokkenluiders

Notaoverleg Initiatiefnota van de leden Asscher en Segers: "De herovering van de publieke samenleving, naar coöperatief overheidsbestuur"

Notaoverleg Initiatiefnota van het lid Koerhuis over de toekomst van gemeentelijk erfpachtbeleid voor woning- en bedrijvenbouw (TK 35232)

Notaoverleg Initiatiefnota van het lid Nijboer over diverse wijken: prettig wonen voor iedereen

Inbreng feitelijke vragen Initiatiefnota van het lid Nijboer over diverse wijken: prettig wonen voor iedereen (activiteit inplannen nadat de kabinetsreactie is ontvangen)

Algemeen overleg IVD

Algemeen overleg Nog te bepalen algemeen overleg (Voortgang Regionaal Ontwikkelprogramma (ROP)?)

Algemeen overleg Notitie varianten tussentijdse raadsontbinding (apart AO vóór de begrotingsbehandeling BiZa, eind sept / begin okt)

Algemeen overleg Onderzoek naar ongewenste omgangsvormen (na zomerreces, na ontvangst toegezegde aanvullende informatie)

Algemeen overleg Planning van werkzaamheden (met bewindspersonen)

Hoorzitting / rondetafelgesprek Positie en (democratische) legitimatie van regionale samenwerkingsverbanden in Nederland

Gesprek Raad voor het openbaar bestuur

Algemeen overleg Rechtspositie politieke ambtsdragers (Agenderen voor dit algemeen overleg, desgewenst na ontvangst van nadere informatie over de adviescommissie die de minister kennelijk voornemens is in het leven te roepen)

Algemeen overleg Renovatie Binnenhof

Algemeen overleg Rijksvastgoed

31. Agendapunt:

Voortzetting Overzicht ongeplande activiteiten (ter informatie)

Hoorzitting / rondetafelgesprek Rondetafelgesprek over het thema 'De gevolgen van een groter eigen belastinggebied'

Algemeen overleg Sociaal Domein

Algemeen overleg Staat van de Volkshuisvesting en Staat van de Woningmarkt (tot nader order uitgesteld n.a.v. maatregelen coronavirus)

Hoorzitting / rondetafelgesprek Veiligheid stadions en andere publieke gebouwen (dit rondetafelgesprek is tot nader order uitgesteld totdat het onderzoeksrapport van de OvV over het instorten van het AZ-dak is gepubliceerd)

Algemeen overleg Volkshuisvestelijke en de ruimtelijk ordeningsaspecten m.b.t. het standplaatsenbeleid, vakantieparken en handhaving kraakverbod

Werkbezoek Werkbezoek aan Europese Instellingen voor de leden van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken (tot nader order uitgesteld)

Algemeen overleg Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)

Algemeen overleg Wet normering topinkomens

Rondvraag

32. Agendapunt: **Voorstel van de leden Özütok (GL), Paternotte (D66) en Kuiken (PvdA) om een rondetafelgesprek te houden over racisme en discriminatie**
- Zaak:** Rondvraagpunt procedurevergadering - Tweede Kamerlid, N. Özütok (GroenLinks) - 25 juni 2020
Voorstel van de leden Özütok (GL), Paternotte (D66) en Kuiken (PvdA) om een rondetafelgesprek te houden over racisme en discriminatie - 2020Z12180
- Besluit:** De commissie stemt in met het inplannen van het rondetafelgesprek discriminatie en racisme; via een emailprocedure zullen fracties in de gelegenheid worden gesteld op het onderhavige voorstel te reageren tot uiterlijk woensdag 14 oktober a.s.
33. Agendapunt: **Verzoek van de leden Van Eijs (D66) en Middendorp (VVD) om de staatssecretaris van BZK een reactie te vragen op het artikel 'Kamer wil binnenhof alleen verlaten voor coronaproof gebouw, Knops boos' van 6 oktober jl. In het bijzonder de volgende aandachtspunten: 1. in hoeverre is de nieuwe locatie corona-proof, 2. de stand van zaken rondom de stikstofproblematiek, 3. de mogelijkheid tot het houden van een werkbezoek met de commissie BZK aan de nieuwe locatie**
- Zaak:** Brief van lid/fractie/commissie - Tweede Kamerlid, J.M. van Eijs (D66) - 8 oktober 2020
Verzoek van de leden Van Eijs (D66) en Middendorp (VVD) om de staatssecretaris van BZK een reactie te vragen op het artikel 'Kamer wil binnenhof alleen verlaten voor coronaproof gebouw, Knops boos' van 6 oktober jl. Een reactie wordt gevraagd ten aanzien van in het bijzonder de volgende aandachtspunten: 1. in hoeverre is de nieuwe locatie corona-proof, 2. de stand van zaken rondom de stikstofproblematiek, 3. de mogelijkheid tot het houden van een werkbezoek met de commissie BZK aan de nieuwe locatie - 2020Z18309
- Besluit:** De commissie stemt in met het verzoek om de staatssecretaris van BZK een reactie te vragen op het artikel van 6 oktober jl.

Besloten gedeelte

Geen agendapunten

Griffier: C.J.M. Roovers
Activiteitsnummer: 2020A03386

Hondenbelasting? ^{Bijlage 10} **NEE**

FACTSHEETS

In 2020 zijn er 193 gemeenten die hondenbelasting heffen.

De totale opbrengst beloopt 53 miljoen euro.

Het hoogste tarief heeft gemeente Groningen met een bedrag van 130 euro voor de eerste hond.

Het laagste tarief heeft gemeente Schouwen-Duiveland met een bedrag van 15 euro voor de eerste hond.

De volgende cijfers geven de ontwikkeling van de heffing van hondenbelasting vanaf 2016 weer en zijn afkomstig uit de jaarlijkse Atlas van de lokale lasten van het Centrum voor de Economie van de Lagere Overheden (COELO).

Jaar	Aantal gemeenten	Totale opbrengst in miljoen euro	Gemiddeld tarief* alle gemeenten	Gemiddeld tarief* gem met hondenbelasting	hoogste		laagste	
					bedrag	gemeente	bedrag	gemeente
2016	259	62	56,16	77,18	121,56	Noordwijk	20,35	Opmeer
2017	249	61	54,68	76,61	124,00	Gorinchem	16,00	Koggenland
2018	238	58	49,84	75,02	121,80	Groningen	15,17	Koggenland
2019	201	53	45,46	76,07	124,80	Groningen	15,37	Koggenland
2020	193	53	44,36	77,13	130,00	Groningen	15,00	Schouwen-Duiveland

*tarieven geldend voor één hond

FACTSHEET

In 2021 zijn er 183 gemeenten die hondenbelasting heffen.

De totale opbrengst beloopt 49 miljoen euro.

Het hoogste tarief heeft gemeente Groningen met een bedrag van 133,80 euro voor de eerste hond.

Het laagste tarief heeft gemeente Krimpenerwaard met een bedrag van 19,75 euro voor de eerste hond.

De volgende cijfers geven de ontwikkeling van de heffing van hondenbelasting vanaf 2016 weer en zijn afkomstig uit de jaarlijkse Atlas van de lokale lasten van het Centrum voor de Economie van de Lagere Overheden (COELO).

Jaar	Aantal gemeenten	Totale opbrengst in miljoen euro	Gemiddeld tarief* alle gemeenten	Gemiddeld tarief* gem met hondenbelasting	hoogste		laagste	
					bedrag	gemeente	bedrag	gemeente
2016	259	62	56,16	77,18	121,56	Noordwijk	20,35	Opmeer
2017	249	61	54,68	76,61	124,00	Gorinchem	16,00	Koggenland
2018	238	58	49,84	75,02	121,80	Groningen	15,17	Koggenland
2019	201	53	45,46	76,07	124,80	Groningen	15,37	Koggenland
2020	193	53	44,36	77,13	130,00	Groningen	15,00	Schouwen-Duiveland
2021	183	49	44,03	79,03	133,80	Groningen	19,75	Krimpenerwaard

*tarieven geldend voor één hond

Petitie

Wij

De medestanders van de landelijke actie tegen de hondenbelasting - hondenliefhebbers

constateren

Dat het heffen van hondenbelasting veel maatschappelijke discussie met zich meebrengt.
Verder dat hondenbelasting een vorm van discriminatie is die onwenselijk wordt geacht in Nederland.

en verzoeken

artikel 226 van de Gemeentewet te schrappen en hierdoor gemeenten de bevoegdheid om hondenbelasting te heffen te ontnemen.

Politieke standpunten

Op de website van de initiatiefnemer zijn een aantal reacties van Tweede Kamerfracties te vinden ten aanzien van het initiatief. Allereerst een kort overzicht, gevolgd door de volledige toelichting van de fracties.

Overzicht

Fractie	Standpunt	Toelichting	Datum
50 Plus	positief	geen	mei 2019
CDA	negatief	niet eenzijdig door het Rijk afschaffen	jan 2019
D66	negatief	gaat ten koste van gemeentelijke autonomie	mei 2019
Groen-Links	negatief	het is aan de gemeente	feb 2019
PvdD	positief	opbrengsten moeten aan hondenbeleid worden besteed	feb 2019
SP	neutraal	gemeentelijke keuze, maar opbrengst voor hondenbeleid	apr 2013
VVD	negatief	terughoudendheid inzake beperking lokale autonomie	feb 2013

Uitgebreide standpunten

16/05/2019

Het was leuk om met u kennis gemaakt te hebben. Ik ben het met het burgerinitiatief eens en heb het daarom ook met plezier mede in ontvangst genomen. Wij blijven er alert op en zullen, indien mogelijk, het initiatief verder steunen.

Veel succes.

Met vriendelijke groet,

Iris van Egmond-Niessink

Persoonlijk medewerker Henk Krol

15/01/2019

Hartelijk dank voor uw vraag. Het CDA heeft in haar verkiezingsprogramma geen voornemen opgenomen om de wettelijke grondslag voor de heffing van de hondenbelasting te wijzigen. Wij realiseren ons dat er aanhoudend discussie is over de heffing van de hondenbelasting. Lokale fracties van het CDA maken zelfstandige keuzes. In de ene gemeente leidt dit tot het beëindigen van de heffing van de hondenbelasting. In andere gemeenten worden andere keuzes gemaakt. Naar de mening van de CDA fractie zou de heffing van de hondenbelasting niet eenzijdig, door de Rijksoverheid, beëindigd kunnen worden. Hiervoor is altijd afstemming en overeenstemming met de gezamenlijke gemeenten nodig.

Met vriendelijke groet,

Harry van der Molen

Tweede Kamerlid (CDA)

Binnenlandse en Algemene Zaken, Hoger onderwijs, Wetenschap en media.

Tweede Kamer der Staten-Generaal

28/05/2019

Geachte Meneer Yanover,

Wij hebben met de fractiespecialisten gesproken over uw initiatief. D66 kan dit niet steunen omdat opheffing ten koste gaat van de gemeentelijke autonomie.

Met vriendelijke groet,

Monica den Boer
=====

Geachte mevrouw den Boer,
Dank voor uw reactie.

Het is natuurlijk in uw belang dat het standpunt van uw fractie goed begrepen wordt door de kiezer en het uitwisselen van informatie kan leiden tot (meer) begrip voor uw fractie standpunt.

Staat D66 voor de belangen van de burger of van de Gemeenten?

We hoeven natuurlijk niet met elkaar eens te zijn maar ik zou het toch wel op prijs stellen om een afspraak met u te mogen regelen om standpunten uit te wisselen en zo de democratisch proces vorm te geven. er zijn meer dan 60.000 burgers die het burgerinitiatief hebben ondersteund.

Ik hoop dat u alsnog in wilt gaan op mijn verzoek en hoor graag van u.

=====

Geachte heer Yanover,
Dank voor uw mail aan Monica den Boer in verband met het burgerinitiatief Stop de hondenbelasting. Tot onze spijt moet ik u laten weten dat wij uw verzoek in portefeuille houden omdat het agenda technisch niet mogelijk is een afspraak te maken. De agenda van Monica is overvol op dit moment.

Vriendelijke groet,

Marjolein de Niet

Secretaresse Monica den Boer
=====

GROENLINKS 22/02/2019

"Ons standpunt over hondenbelasting is dat het een zaak van de gemeente is. Of, en zo ja hoe deze geheven moet worden moet op gemeentelijk niveau beslist worden. Vragen over dit onderwerp kun je dan ook het best richten tot je gemeentebestuur of de lokale GroenLinksfractie."

27/02/2019

"Iedere gemeente heeft op grond van artikel 226 van de Gemeentewet het recht om hondenbelasting te heffen. Het is echter een recht, en geen verplichting. De gemeente die ervoor kiest hondenbelasting te heffen, is vrij in de besteding van deze inkomsten. Veelal worden de inkomsten dan ook besteed aan zaken die niets met honden of andere dieren te maken hebben. De Partij voor de Dieren vindt dit een onjuiste manier om aan overheidsinkomsten te komen en wil de hondenbelasting dan ook afschaffen. Gemeenten die nog wel hondenbelasting heffen, moeten die opbrengsten besteden aan voorzieningen die rechtstreeks aan honden of andere dieren ten goede komen. Super dat u bezig bent met dit initiatief!"

18/04/2013

Afspraken over hondenbelasting worden in de gemeenteraad gemaakt. Zij gaan daarover en daar ligt dus op de eerste plaats de verantwoordelijkheid.

Maar in het algemeen is de SP van mening dat als zo'n belasting wordt geïnt, dit ook gebruikt moet worden om de overlast van hondenbezit terug te dringen, bijvoorbeeld door daar uitlaatstroken van aan te leggen en te onderhouden. Hondenbelasting moet niet geïnt worden om een gat ergens anders op de begroting te dichten.

01/02/2013

De Nederlanders kennen de VVD als de partij van lastenverlichting voor iedereen. Destijds vroeg oud-Tweede Kamerlid Ineke Dezertje Hamming hierover terecht vragen over deze overbodige lasten voor de burger. Nog steeds is ons standpunt wat betreft hondenbelasting, dat dit overbodig en onnodig is. Alleen moet het wel verantwoord zijn om lasten te verlagen, op dit moment maakt Nederland nauw eenmaal moeilijke tijden door. De VVD is van mening dat het daarom nu ook niet verstandig is. Lokale VVD-afdelingen zetten zich in voor reductie van gemeentelijke lasten. Juist hondenbelasting is een lokale aangelegenheid.

14/11/2013 Dank voor uw mail over de hondenbelasting. U heeft inderdaad gelijk dat bij wet de mogelijkheid geregeld is voor gemeenten tot het instellen van een hondenbelasting. Op dezelfde wijze is afgesproken dat andere lokale lasten mogen worden geheven en geïnt door gemeenten. De OZB is daar misschien wel het meest in het oog springende voorbeeld van, maar ook precario en reclamebelasting horen daarbij.

Er gaan bij gemeenten (en overigens ook bij sommige landelijke politieke partijen) stemmen op om het gemeentelijk belastinggebied uit te breiden. Daarmee zouden de mogelijkheden voor gemeenten om extra belastingen in te voeren kunnen worden uitgebreid. Dat zou dan gepaard moeten gaan met een verlaging van de belastingdruk op rijksniveau, om ervoor te zorgen dat de totale belastingdruk niet toeneemt. Dit kan alleen maar in een grote, zeer ingrijpende belastinghervorming. De huidige economische situatie laat niet toe dat een dergelijke wijziging op dit moment wordt doorgevoerd en het uitbreiden van het gemeentelijk belastinggebied heeft dan ook niet de voorkeur van de VVD.

Aan de andere kant wordt met enige regelmaat aan de landelijke politiek gevraagd om bevoegdheden van gemeenten om belastingen op te leggen in te trekken. U vraagt dit ten aanzien van de hondenbelasting, anderen vragen ons om het de gemeenten onmogelijk te maken OZB op te leggen. Het treden in bevoegdheden van gemeenten is iets waar, wat de VVD betreft, de hoogst mogelijke terughoudendheid in moet worden betracht. Wij zijn dan ook niet voornemens om bij wet te regelen dat de mogelijkheden van gemeenten op belastinggebied ingeperkt worden.

Verder sluit ik graag aan bij de reactie van de afdeling voorlichting: het is daarmee een lokale aangelegenheid. Dat de mogelijkheid om hondenbelasting op te leggen bestaat, wil niet zeggen dat het verplicht is. Gemeenteraden kunnen besluiten af te zien van deze vorm van belasting, net zoals gemeenteraden kunnen besluiten om de reclamebelasting en de OZB af te schaffen of te verlagen. Veel lokale VVD-fracties hebben dergelijke voorstellen gedaan en zullen deze voorstellen ook blijven doen.

Ik hoop hiermee duidelijkheid te hebben gegeven in de verdeling van bevoegdheden, waarbij uw constatering juist is dat de Tweede Kamer de hondenbelasting zou kunnen afschaffen. Tegelijkertijd heb ik ook proberen duidelijk te maken wat de opstelling van de landelijke VVD is: niet te snel tornen aan lokale bevoegdheden en zowel op nationaal als lokaal niveau streven naar zo laag mogelijke lasten voor de inwoners en voor bedrijven. Ik ga ervan uit dat bij een eerstvolgende grote belastingherziening de lokale lasten onderwerp van discussie zullen worden, maar ik voorzie een dergelijke discussie niet op korte termijn.

Met vriendelijke groet,

Pieter Litjens

Lid VVD fractie
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Vergaderjaar 2019–2020

35 364

Verslagen van de commissie voor de Verzoekschriften en de Burgerinitiatieven

Nr. 2

VERSLAG OVER HET BURGERINITIATIEF «STOP DE HONDENBE- LASTING»

Vastgesteld 1 april 2020

Het burgerinitiatief

Het burgerinitiatief «Stop de Hondenbelasting» is op 23 april 2019 door de initiatiefnemer aangeboden aan de voorzitter van de commissie voor de Verzoekschriften en de Burgerinitiatieven.

Het betreft een verzoek om artikel 226 van de Gemeentewet te schrappen en daarmee gemeenten de bevoegdheid te ontnemen om hondenbelasting te heffen. Voor een uitgebreide toelichting op het burgerinitiatief wordt verwezen naar de tekst van het burgerinitiatief.

De initiatiefnemers hebben de benodigde 40.000 steunbetuigingen verzameld.

Ontvankelijkheid

De commissie heeft onderzocht of het burgerinitiatief voldoet aan de voorwaarden die de Kamer heeft gesteld om door haar behandeld te worden, welke behandeling uit zal monden in een uitspraak van de Kamer over het verzoek.

De commissie heeft geconstateerd dat het burgerinitiatief is voorzien van de minimaal vereiste 40.000 steunbetuigingen. Deze zijn deels langs digitale weg verzameld. De commissie is van mening dat het burgerinitiatief ten aanzien van de geldigheid van de steunbetuigingen ontvankelijk moet worden verklaard.

Op verzoek van de commissie voor de Verzoekschriften en de Burgerinitiatieven heeft de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken onderzocht of het voorstel in de twee jaar voorafgaande aan de indiening van het burgerinitiatief in concluderende zin in de Kamer aan de orde is geweest. In de brief van de griffier van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken d.d. 9 juli 2019 wordt gemeld dat de commissie concludeert dat «de

commissie BiZa is van mening dat het voorstel, zoals verwoord in het burgerinitiatief «Stop de Hondenbelasting», de afgelopen twee jaar niet in besluitvormende zin aan de orde is geweest in de Tweede Kamer.»

Op basis van dit advies en eigen onderzoek stelt de commissie voor de Verzoekschriften en de Burgerinitiatieven vast dat het onderwerp van het burgerinitiatief «Stop de Hondenbelasting» de afgelopen twee jaar niet heeft geleid tot een uitspraak van een Kamermeerderheid in de vorm van een motie of anderszins. Zij is derhalve van mening dat het burgerinitiatief ook ten aanzien van het 2-jaarscriterium ontvankelijk kan worden verklaard.

Behandelingsvoorstel

De commissie voor de Verzoekschriften en de Burgerinitiatieven stelt de Kamer voor het burgerinitiatief «Stop de Hondenbelasting» in behandeling te nemen en het in handen te stellen van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken met de kanttekening dat de initiatiefnemers, zoals te doen gebruikelijk, in de gelegenheid zullen worden gesteld om het burgerinitiatief mondeling nader toe te lichten en het daarheen te leiden dat de Kamer een standpunt over het initiatief zal innemen.

De voorzitter van de commissie,
Koopmans

De waarnemend griffier van de commissie,
Boeve

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-
Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

www.rijksoverheid.nl
www.facebook.com/minbzk
www.twitter.com/minbzk

Kenmerk
2019-0000559133

Uw kenmerk

Datum 12 november 2019
Betreft Beantwoording vragen over het schrappen van de
gemeentelijke hondenbelasting

Hierbij ontvangt u de antwoorden op de schriftelijke vragen die zijn gesteld door
het lid Krol (50PLUS) over het schrappen van de gemeentelijke hondenbelasting,
ingezonden op 18 oktober 2019 met kenmerk 2019Z20019.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

drs. R.W. Knops

2019Z20019

Vragen van het lid Krol (50PLUS) aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over het schrappen van gemeentelijke hondenbelasting (ingezonden 18 oktober 2019)

1.

Kent u de uitzending van het tv-programma Radar van 14 oktober 2019 over gemeentelijke hondenbelasting?

Ja

2.

Is het waar dat hondenbelasting oorspronkelijk in het leven is geroepen ter bestrijding van hondsdelheid en zwerfhonden, alsmede als een vorm van transportbelasting (de hondenkar)? Bent u het eens dat hondenbelasting daarmee een relikwie is uit het verleden?

De hondenbelasting bestond al in de Middeleeuwen ter bestrijding van hondsdelheid en zwerfhonden, alsmede als een vorm van transportbelasting. In 1851 is de hondenbelasting opgenomen in de Gemeentewet, waarbij een vrijstelling of lagere heffing gold voor waak- en bedrijfshonden. Honden die om andere redenen werden gehouden werden volledig belast.

Omdat in de praktijk bleek dat veel honden aan de ketting werden gelegd om te kwalificeren als waak- en bedrijfshonden en zodoende een (gering) fiscaal voordeel te behalen is in 1970 de Gemeentewet aangepast, waarmee het onderscheid tussen de verschillende categorieën honden is opgeheven.

De hondenbelasting is een algemene belasting waarvan de opbrengsten niet op voorhand geoormerkt zijn. Het staat gemeenten vrij om deze middelen aan te wenden ter bestrijding van overlast door honden en hierbij zowel de opbrengsten van de hondenbelasting als de kosten van het beleid inzichtelijk te maken. Conform het voorbeeld dat de gemeente Tilburg geeft in de uitzending van Radar.

3.

Bent u bekend met de voordelen van het houden van een hond en dat er zelfs zorgverzekeraars zijn die deze voordelen actief uitdragen? 1)

Ja, de voordelen van het houden van honden zijn mij bekend. Deze voordelen kunnen zich voordoen op terrein van gezondheid, verlaging van stress of bevorderen van sociale ontmoeting en minder eenzaamheid¹. In algemene zin kan worden gesteld dat het hebben van een hond goed is voor het welzijn van de eigenaar.

¹ <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/17962502> en <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/19124024>

Echter, daar waar het hebben van een hond door de eigenaar positief wordt beleefd, kunnen andere bewoners de aanwezigheid van honden als negatief ervaren door mogelijke overlast.

Gemeenten zijn bij uitstek in staat om de belangen van bewoners tegen elkaar af te wegen en de beoordeling te maken of het heffen van hondenbelasting een geëigend instrument is. Deze lokale afweging leidt ertoe dat er gemeenten zijn die momenteel hondenbelasting heffen en anderen gemeenten niet.

4.

Bent u bekend met het standpunt van de Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv) dat de hondenbelasting kan worden afgeschaft? 2) Is afschaffing van de hondenbelasting naar aanleiding van dit advies overwogen? Zo nee, waarom niet?

5.

Bent u bereid artikel 226 van Gemeentewet, waarin een gemeente de mogelijkheid wordt geboden om hondenbelasting te heffen, alsnog te schrappen?

Het standpunt van de Rfv verwoordt in het rapport 'uitbreiding lokaal belastinggebied' d.d. 26 maart 2015 is mij bekend. De Rfv komt tot dit advies omdat het regulerende karakter van de hondenbelasting vanwege de ervaren overlast te beperkt is en vooral van symbolische betekenis. Voor een effectieve regulering is het huidige tarief te laag. Daarbij zijn de perceptiekosten relatief hoog.

In de brief aan de Tweede Kamer van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties en de staatssecretaris van Financiën d.d. 24 juni 2016 inzake de 'hervorming gemeentelijk belastinggebied' (kenmerk: 2016-0000356712) is als bouwsteen voor een herzien gemeentelijk belastinggebied eveneens geadviseerd om de hondenbelasting af te schaffen. In deze afweging is eveneens het rapport van de Rfv meegenomen.

Onder het voorzitterschap van BZK is een ambtelijke werkgroep ingericht waarin de herziening van het gemeentelijk belastinggebied wordt onderzocht. Hierin zal ook aandacht worden besteed aan de hondenbelasting. In de ambtelijke werkgroep worden eerder uitgewerkte plannen voor een herziening van het gemeentelijke belastinggebied⁹ opnieuw doordacht (zie TK 2015-2016, 32 140 nr. 28). Het eindrapport van deze werkgroep vormt input voor het onderdeel Belastingmix van het ambtelijke Bouwstenentraject van de staatssecretaris van Financiën om in een volgende kabinetsperiode te komen tot een beter en eenvoudiger belastingstelsel. Het eindrapport wordt begin 2020 verwacht.

1) <https://www.ohra.nl/blog/hond-goed-voor-gezondheid.jsp>

2) 'Eerst de politiek, dan de techniek' Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv), januari 2017

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Bouwstenen voor een beter belastingstelsel

Rapport van de werkgroep
Herziening gemeentelijk belastinggebied

Versie 1.0

Datum	1 mei 2020
Status	definitief

Colofon

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties
Directie Bestuur, Financiën & Regio's
Bekostiging Binnenlands Bestuur

Bezoekadres:
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag

Datum vaststelling 1 mei 2020

Inhoudsopgave

Samenvatting	6
1 Inleiding.....	9
1.1 Aanleiding.....	9
1.2 Onderzoeksvraag	9
1.3 Terugblik	10
1.4 Gevolgde aanpak	10
1.5 Bredere context: herziening financiële verhoudingen	11
1.6 Randvoorwaarden	11
1.7 Leeswijzer.....	11
2 Knelpunten en doelen	13
2.1 Inleiding	13
2.2 Inrichting financiële stelsel	13
2.2.1 Ordeningsprincipes	13
2.2.2 Functies gemeentelijk belastinggebied	14
2.3 Knelpunten	15
2.3.1 Bestuurlijk.....	15
2.3.2 Maatschappelijk.....	15
2.3.3 Economisch	15
2.4 Doelen voor gemeentelijk belastinggebied	16
3 Beleidsopties en bouwstenen	17
3.1 Inleiding	17
3.2 Toetsingscriteria	17
3.3 Beleidsoptie 1: Verruimen van het gemeentelijk belastinggebied.....	18
3.3.1 Omvang belastingschuif: € 4 of 6 miljard	18
3.3.2 Herinvoeren OZB-gebruikers woningen	19
3.3.3 Herinvoeren RWBB-gebruikers.....	20
3.3.4 Invoeren ingezetenenheffing	21
3.4 Beleidsoptie 2: Verbreden belastinggrondslag OZB.....	21
3.5 Beleidsoptie 3: Moderniseren overige gemeentelijke belastingen	24
3.5.1 Invoeren nachtverblijfsbelasting en dagverblijfsbelasting	24
3.5.2 Afschaffen hondenbelasting.....	25
3.5.3 Revitaliseren baatbelasting	25
3.6 Beleidsoptie 4: Uitbreiden belastinginstrumentarium	26
3.6.1 Invoeren gebiedsontwikkelingsheffing.....	26
4 Potentiële baten en kwetsbaarheden	28
4.1 Inleiding	28
4.2 Potentiële baten.....	28
4.2.1 Perspectief inwoners en bedrijven	28

4.2.2	Perspectief gemeenten	28
4.2.3	Perspectief Rijk	29
4.3	<i>Kwetsbaarheden</i>	29
4.3.1	Geen vangnet voor risico's in het bestaande gemeentelijke takenpakket	29
4.3.2	Risico dat belastinginkomsten achterblijven	29
4.3.3	Stapelning van gemeentelijke belastingen	29
4.3.4	Herverdeeleffecten tussen gemeenten	30
5	Aandachtspunten bij invoering.....	31
5.1	<i>Inleiding</i>	31
5.2	<i>Inkomens- en werkgelegenheidseffecten</i>	31
5.3	<i>Afwenteling</i>	32
5.4	<i>Kwijtschelding</i>	33
5.5	<i>Inkomstenverevening</i>	34
5.6	<i>Verwerking in verdeelmodel gemeentefonds</i>	35
5.7	<i>Kosten van invoering</i>	35
5.7.1	Ruimer belastinggebied	36
5.7.2	Modernisering belastingmix en uitbreiding instrumentarium	36
5.8	<i>Juiste timing van de schuif</i>	36
5.9	<i>Preferentie van belastingvorderingen</i>	37
	VERDIEPINGSBIJLAGE.....	38
	Bijlage 1 - Samenhang met herziening financiële verhoudingen.....	39
B 1.1	<i>Relatie gemeentefonds en gemeentelijk belastinggebied</i>	39
B 1.2	<i>Herijkingsonderzoek gemeentefonds</i>	39
B 1.3	<i>Evaluatie normeringssystematiek</i>	40
B 1.4	<i>Studiegroep Interbestuurlijke en financiële verhoudingen</i>	40
B 1.5	<i>Herziening provinciefonds en provinciaal belastinggebied</i>	40
B 1.6	<i>Studiegroep Alternatieve Bekostiging Ruimtelijke Gebiedsontwikkeling</i>	41
	Bijlage 2 – Probleemanalyse.....	42
B 2.1	<i>Bestuurlijke context</i>	42
B 2.2	<i>Maatschappelijke context</i>	43
B 2.3	<i>Financiële context</i>	44
B 2.4	<i>Economische analyse</i>	47
	Bijlage 3 - Taakanalyse t.b.v. bepaling omvang verruiming	49
B 3.1	<i>Toelichting</i>	49
	Bijlage 4 - Beoordeling potentiële bouwstenen.....	51
B 4.1	<i>Inleiding</i>	51
B 4.2	<i>Meer belastinginkomsten met huidig instrumentarium</i>	51

<i>B 4.3</i>	<i>Verleggen leidingwaterbelasting naar gemeenten</i>	<i>51</i>
<i>B 4.4</i>	<i>Gemeentelijke opcenten op rijksbelastingen</i>	<i>52</i>
<i>B 4.5</i>	<i>Grondbelasting</i>	<i>53</i>
<i>B 4.6</i>	<i>Planbatenheffing</i>	<i>54</i>
<i>B 4.7</i>	<i>Gebouwgebonden financiering (vormgegeven als belasting)</i>	<i>55</i>
<i>B 4.8</i>	<i>Verduurzamingsvrijstelling</i>	<i>56</i>
<i>B 4.9</i>	<i>Toetsing meest kansrijke potentiële heffingen aan criteria</i>	<i>56</i>
<i>B 4.10</i>	<i>Toetsing minder kansrijke potentiële heffingen aan criteria</i>	<i>57</i>
Bijlage 5	- Toetsing bestaande belastinginstrumentarium	59
<i>B 5.1</i>	<i>Inleiding</i>	<i>59</i>
<i>B 5.2</i>	<i>Toetsing</i>	<i>59</i>
<i>B 5.3</i>	<i>Beoordeling</i>	<i>59</i>
Bijlage 6	- Doorrekening voorbeeldscenario's	61
<i>B 6.1</i>	<i>Inleiding</i>	<i>61</i>
<i>B 6.2</i>	<i>Aanpak</i>	<i>61</i>
<i>B 6.3</i>	<i>Resultaten</i>	<i>62</i>
<i>B 6.3.1</i>	<i>OZB-belasting verhogen</i>	<i>62</i>
<i>B 6.3.2</i>	<i>Ingezetenheffing</i>	<i>64</i>
<i>B 6.3.3</i>	<i>Combinatie OZB-belasting, ingezetenenheffing en leidingwaterbelasting</i>	<i>66</i>
<i>B 6.3.4</i>	<i>Combinatie OZB-belasting en ingezetenenheffing</i>	<i>68</i>
Bijlage 7	- Uitwerking relatieve koppeling OZB-tarieven	71
<i>B 7.1</i>	<i>Inleiding</i>	<i>71</i>
<i>B 7.2</i>	<i>Relatieve koppeling OZB-tarieven</i>	<i>71</i>
Bijlage 8	- Ledenlijst werkgroep	72

Samenvatting

Nederlandse gemeenten zijn financieel sterk afhankelijk van het Rijk. Ze hebben maar weinig financiële flexibiliteit en zijn bovendien erg gevoelig voor schommelingen in het accres (de jaarlijkse mutaties van het gemeentefonds). Dat komt doordat het grootste deel van hun inkomsten (meer dan 60%) uit het gemeentefonds afkomstig is. Minder dan 20% bestaat uit gemeentelijke belastingen en heffingen¹. Hierdoor is de financiële autonomie van gemeenten beperkt: lopende uitgaven kunnen worden gedaan maar er is weinig ruimte om eigen keuzes te maken voor lokale prioriteiten. Ook tegenvallers kunnen moeilijk worden opgevangen. Het gemeentelijke begrotingsproces raakt snel verstoord.

Doordat de financiële autonomie van gemeenten beperkt is wordt ook hun bestuurlijke autonomie ingeperkt. Tegelijkertijd zijn gemeenten verantwoordelijk voor een divers en complex pakket aan taken dat de afgelopen jaren alleen maar groter is geworden. Zij nemen 40% van de overheidsuitgaven voor hun rekening terwijl de gemeentelijke belastingen maar 3% uitmaken van de totale belastingdruk. Juist de onbalans tussen de bestuurlijke autonomie en de financiële autonomie veroorzaakt de genoemde knelpunten. Verder speelt mee dat de politieke betrokkenheid van inwoners bij het openbaar bestuur op nationaal niveau sterker is dan op lokaal niveau.

Als we de totale Nederlandse belastingdruk bezien in Europees perspectief dan blijkt deze sterk te leunen op de grondslag arbeid en in mindere mate op de grondslagen consumptie en kapitaal. De 'wig' (het verschil tussen de loonkosten voor een werkgever en het netto-loon dat de werknemer ontvangt) is in Nederland relatief groot. De belasting op arbeid is erg geschikt om inkomenshervreiding te realiseren maar heeft ook negatieve effecten op de economie, in de vorm van een lager arbeidsaanbod. Daarnaast is de belasting op arbeid minder toekomstbestendig geworden door de vergrijzing en de toename van het aandeel zzp'ers.

Een herziening van het gemeentelijk belastinggebied kan deze knelpunten helpen oplossen. In dit rapport, opgesteld door een ambtelijke werkgroep², zijn hiervoor de volgende beleidsopties uitgewerkt:

- Een verruiming van het gemeentelijk belastinggebied: dit kan door een belasting-schuif van € 4 of 6 miljard van het Rijk naar gemeenten. Het gemeentefonds neemt met hetzelfde bedrag af en inwoners worden gecompenseerd door lagere inkomstenbelasting.
- Een verbreding van de belastinggrondslag voor de OZB: verschillende uitzonderingen voor de WOZ-waardering bij niet-woningen kunnen worden afgeschaft.
- Modernisering en uitbreiding van de overige gemeentelijke belastingen: de gemeentelijke belastingmix kan beter worden afgestemd op actuele maatschappelijke opgaven.

De uitgewerkte beleidsopties bestaan elk uit verschillende bouwstenen. Zowel de beleidsopties als de meeste bouwstenen kunnen op verschillende manieren worden gecombineerd, en lenen zich er tevens voor om los van elkaar toegepast te worden. Dit biedt ruimte voor verschillende politieke keuzes.

¹ Voor heffingen geldt bovendien dat zij bestemd zijn voor specifieke doeleinden en maximaal kostendekkend mogen zijn

² Vertegenwoordigd waren de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Financiën en Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, de Raad voor het Openbaar Bestuur, het Erasmus Studiecentrum voor Belastingen van Lokale overheden, het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden en de Landelijke Vereniging Lokale Belastingen.

Beleidsopties	Bouwstenen
Verruimen gemeentelijk belastinggebied (§ 3.3)	Twee scenario's: € 4 of 6 miljard ³
	Herinvoeren OZB-gebruikers woningen ⁴
	Invoeren ingezetenenheffing
Verbreden belastinggrondslag (§ 3.4)	Afschaffen één of meer waarderingsuitzonderingen WOZ / OZB
Moderniseren overige gemeentelijke belastingen (§ 3.5)	Toeristenbelasting wordt nachtverblijfsbelasting
	Vermakelijkhedenretributie wordt dagverblijfsbelasting
	Afschaffen hondenbelasting
	Revitaliseren baatbelasting
Uitbreiden belastinginstrumentarium (§ 3.6)	Invoeren gebiedsontwikkelingsheffing

De belangrijkste potentiële baten van deze beleidsopties zijn:

- Voor gemeenten neemt de financiële afhankelijkheid van het Rijk af. Tevens worden zij minder gevoelig voor de dynamiek in de accressen.
- Gemeenten kunnen beter inspelen op lokale behoeften en voorkeuren; de buffer om extra uitgaven te doen of schokken op te vangen wordt groter.
- De vitaliteit van de lokale democratie neemt toe: meer inwoners worden beter betrokken bij de afweging tussen bepalen en betalen. Daarnaast wordt de lastenverdeling binnen een gemeente evenwichtiger als ook huurders OZB gaan betalen en als er OZB-vrijstellingen worden afgeschaft.
- De leefbaarheid in de gemeente kan toenemen als het fiscale instrumentarium goed is toegespitst op de actuele maatschappelijke opgaven.
- De 'wig' wordt kleiner doordat de belastingen op arbeid dalen. Afhankelijk van de precieze invulling van de belastingschuif wordt kapitaal zwaarder belast (dit is wel het geval wanneer wordt gekozen voor extra OZB, maar niet bij heffingen zonder relatie met de WOZ-waarde).

Mogelijke kwetsbaarheden die samenhangen met een herziening van het gemeentelijk belastinggebied zijn:

- het risico dat het belastinggebied onbedoeld gezien gaat worden als een vangnet voor alle risico's van gemeenten – niet alleen de risico's die samenhangen met eigen taken maar ook met door het Rijk opgedragen taken;
- het risico dat belastinginkomsten achterblijven ten opzichte van de huidige situatie, met name in gemeenten met minder draagkrachtige inwoners. Hier is relevant dat er bij de verdeling van het gemeentefonds al rekening wordt gehouden met de sociaal-economische structuur van gemeenten en met de uitgaven aan minimabeleid (waartoe kwijlgescholden belastingen en heffingen worden gerekend).

³ Uit een analyse blijkt dat bij het huidige gemeentelijke takenpakket een omvang van het gemeentelijk belastinggebied past die circa € 6 miljard groter is dan de huidige omvang.

⁴ Logischerwijs moet dan ook de roerendezaakbelasting (RWBB) voor gebruikers van roerende woonruimten opnieuw worden ingevoerd.

Van de meest kansrijke combinaties van bouwstenen ('voorbeeldscenario's') waarmee de belastingschuif kan worden ingevuld zijn de inkomens- en werkgelegenheidseffecten berekend door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. De doorrekeningen laten zien dat het bij verschillende combinaties goed mogelijk is om een redelijk evenwichtig inkomensbeeld te bereiken. De werkgelegenheidseffecten zijn beperkt maar positief.

Er is een inschatting gemaakt van de herverdeeleeffecten die kunnen ontstaan als de belastingschuif wordt verwerkt in het verdeelmodel van het gemeentefonds. Onderzoeksbureau Cebeon heeft hiervoor verschillende mogelijke varianten ontwikkeld. Er zijn varianten beschikbaar waarbij de herverdeeleeffecten (uitgedrukt in € per inwoner) beperkt blijven.

De herverdeeleeffecten hangen samen met de keuzes die nog gemaakt moeten worden over inkomstenverevening (de wijze waarop in het gemeentefonds rekening wordt gehouden met de verschillen in belastingcapaciteit tussen gemeenten). Als het gemeentelijk belastinggebied wordt verruimd zonder de wijze van inkomstenverevening aan te passen dan zou dit leiden tot een verdeling over de gemeenten die schever is dan de huidige verdeling. Van belang is dus dat de verevening wordt aangepast aan de nieuwe situatie, zodat het derde aspiratieniveau van Goedhart (een gelijkwaardig voorzieningenniveau tegen gelijke lastendruk) gehandhaafd blijft.

Of het Rijk maatregelen zou moeten treffen om afwenteling binnen het gemeentelijk belastinggebied te beperken is een vraagstuk dat nog politiek gewogen moet worden. Een evenredige ontwikkeling van de verschillende belastingtarieven zou kunnen worden geborgd door het introduceren van relatieve koppelingen. Daarnaast vergt het aanpassen van het gemeentelijke kwijscheldingsbeleid politieke keuzes; bijvoorbeeld over het al dan niet verhogen van de vermogensnorm voor kwijschelding.

Het rapport sluit af met een aantal aandachtspunten bij invoering. Er is een kwalitatieve inschatting gemaakt van de kosten van invoering van de bouwstenen. Bij de meeste bouwstenen zijn deze kosten te overzien. Een goede publieksvoorlichting is van belang omdat de teruggave via de inkomstenbelasting niet synchroon loopt met de hogere belastingaanslag van de gemeente.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De afgelopen twintig jaar is een groot aantal taken en verantwoordelijkheden gedecentraliseerd van het Rijk naar de gemeenten. Ook heeft Nederland te maken gekregen met verschillende grote maatschappelijke opgaven, onder meer op het terrein van klimaatadaptatie, energietransitie en wonen. Om goed in te kunnen spelen op deze ontwikkelingen is het van belang dat gemeenten beschikken over het juiste bestuurlijke en financiële instrumentarium.

Nederlandse gemeenten zijn financieel sterk afhankelijk van het Rijk. Ze hebben maar weinig financiële flexibiliteit en zijn bovendien erg gevoelig voor schommelingen in het accres (de jaarlijkse mutaties van het gemeentefonds). Dat komt doordat het grootste deel van hun inkomsten (meer dan 60%) uit het gemeentefonds afkomstig is. Minder dan 20% bestaat uit gemeentelijke belastingen en heffingen⁵. Hierdoor is de financiële autonomie van gemeenten beperkt: lopende uitgaven kunnen worden gedaan maar er is weinig ruimte om eigen keuzes te maken voor lokale prioriteiten. Door het kleine belastinggebied kunnen ook tegenvallers moeilijk worden opgevangen. Het gemeentelijke begrotingsproces raakt snel verstoord en verschillende belangrijke functies van het belastinggebied komen onvoldoende tot hun recht (zie ook § 2.2.2).

Doordat de financiële autonomie van gemeenten beperkt is wordt ook hun bestuurlijke autonomie ingeperkt. Tegelijkertijd zijn gemeenten verantwoordelijk voor een divers en complex pakket aan taken dat de afgelopen jaren alleen maar groter is geworden. Zij nemen 40% van de overheidsuitgaven voor hun rekening terwijl de gemeentelijke belastingen maar 3% uitmaken van de totale belastingdruk⁶. Juist de onbalans tussen de bestuurlijke autonomie en de financiële autonomie veroorzaakt de genoemde knelpunten. Verder speelt mee dat de politieke betrokkenheid van inwoners bij het openbaar bestuur op nationaal niveau sterker is dan op lokaal niveau.

1.2 Onderzoeksvraag

Een ambtelijke werkgroep geleid door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (hierna: BZK) heeft onderzocht of een herziening van het gemeentelijk belastinggebied wenselijk is en hoe – en onder welke voorwaarden – dit kan plaatsvinden. Het onderzoek is bij de Tweede Kamer aangekondigd in brieven van de staatssecretaris van Financiën van 15 april 2019 (*Bouwstenen voor een beter belastingstelsel*)⁷ en van de minister van BZK van 19 oktober 2019 (*Toekomst openbaar bestuur*)⁸. Voorliggend rapport is het resultaat van dit onderzoek.

Het onderzoek heeft extra belang gekregen doordat de staatssecretaris van Financiën in april 2019 is gestart met een bouwstenentraject voor een beter rijksbelastingstelsel. Onder de paraplu van dit bouwstenentraject worden een tiental onderzoeken uitgevoerd, waaronder het onderzoek *Toekomstbestendige belastingmix*. De Nederlandse belastingmix leunt sterk op de grondslag arbeid en in mindere mate op de grondslagen consumptie en kapitaal. Het onderzoek Belastingmix wil de mogelijkheden onderzoeken voor een mix die toekomstbestendig, economisch minder verstorend en/of minder ingewikkeld is. Naast schuiven tussen grondslagen en tarieven op rijksniveau behoort een verschuiving naar

⁵ Voor heffingen geldt bovendien dat zij bestemd zijn voor specifieke doeleinden en maximaal kostendekkend mogen zijn.

⁶ COELO (2018). *Atlas van de lokale lasten*

⁷ TK 2018-2019, 32 140 nr. 50

⁸ TK 2019-2020, 35 300-VII nr. 7

een ruimer gemeentelijk belastinggebied tot de mogelijkheden. Voorliggend rapport dient tevens als input voor het onderzoek Toekomstbestendige belastingmix.

Niet alleen de eerder uitgewerkte plannen voor een herziening van het gemeentelijke belastinggebied (zie § 1.3) zijn opnieuw doordacht in dit onderzoek – ook nieuwe invalshoeken en bouwstenen zijn uitgewerkt. Er is een verkenning gemaakt van potentiële nieuwe heffingen die van nut kunnen zijn voor specifieke beleidsdoelen op uiteenlopende beleidsterreinen. Denk bijvoorbeeld aan alternatieve bekostiging voor gebiedsontwikkeling, het stimuleren van de woningmarkt of vergroening. Tevens is er kritisch gekeken naar de vrijstellingen bij de WOZ-waardebepaling van niet-woningen, die in het verleden zijn verleend.

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (hierna: VNG) pleit al langere tijd voor een lokaal belastinggebied dat qua omvang beter past bij de steeds grotere hoeveelheid taken en verantwoordelijkheden van gemeenten. In de Verenigingsstrategie 2024 is opgenomen: 'We willen daarom verkennen hoe de financiële afhankelijkheid van het Rijk kleiner kan worden. Door samen met het Rijk uitwerking te geven aan een groter gemeentelijk belastinggebied kan daarin verschuiving worden aangebracht.'⁹

1.3

Terugblik

De discussie over herziening van het gemeentelijk belastinggebied is niet nieuw: sinds de laatste herziening in 1995 is door verschillende commissies en adviesraden gepleit voor een 'schuif' van rijksbelastingen naar gemeentebelastingen.¹⁰ Het meest recente rapport is *Bepalen betekent betalen* uit 2015, geschreven door de Commissie Financiële ruimte voor gemeenten (commissie-Rinnooy Kan) in opdracht van de VNG. Mede naar aanleiding van dit rapport hebben de toenmalige minister van BZK en de staatssecretaris van Financiën in 2016 een brief aan de Tweede Kamer verstuurd met bouwstenen voor de herziening van het gemeentelijk belastinggebied.¹¹ Deze bouwstenen waren:

- Verlagen lasten op arbeid door schuif naar lokale belastingen
- Saneren kleine belastingen
- Voorkomen lasteninflatie en afwenteling
- Vergroten effectiviteit en doelmatigheid gemeentelijk verkeershandhavingsbeleid
- Stroomlijnen, vereenvoudigen en harmoniseren

Uiteindelijk is er bij de formatie niet voor gekozen om deze bouwstenen over te nemen in het Regeerakkoord Rutte-III.

De hierboven in § 1.1 aangeduide knelpunten in de financiële verhoudingen doen zich nog steeds voor en vragen om een oplossing. De herziening van het gemeentelijk belastinggebied kan een deel van deze oplossing zijn. Daarnaast biedt een herziening kansen om gelijktijdig het fiscale instrumentarium te moderniseren en beter toe te spitsen op de actuele maatschappelijke opgaven voor gemeenten. Er zijn potentiële baten voor het Rijk, gemeenten, inwoners en bedrijven.

1.4

Gevolgte aanpak

Het onderzoek is uitgevoerd door een ambtelijke werkgroep waarin BZK heeft samengewerkt met het ministerie van Financiën en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Tevens is expertise ingebracht door de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB), het

⁹ VNG (2019): *Gemeenten 2024 Ontwikkelingen en opgaven 2020-2024*, p. 31

¹⁰ Zie voor handzame overzichten COELO (2012). *Het gemeentelijk belastinggebied vanaf 1990. Cijfers en literatuur*; en Raad voor de financiële verhoudingen (2015). *Uitbreiding lokaal belastinggebied*

¹¹ TK 2015-2016, 32 140 nr 28

Erasmus Studiecentrum voor Belastingen van Lokale overheden (ESBL), het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO), het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Landelijke Vereniging Lokale Belastingen (LVLB).

De werkgroep is in de periode juni 2019-maart 2020 tienmaal bijeengekomen, waarbij het secretariaat is gevoerd door BZK. Ter voorbereiding heeft de werkgroep op hoofdlijnen kennisgenomen van de belangrijkste adviezen, rapporten en kabinetsreacties over de herziening van het gemeentelijk belastinggebied in de afgelopen twintig jaar. Omwille van de leesbaarheid worden vaak argumenten uit deze eerdere rapporten gebruikt (met bronvermelding) zonder de theoretische onderbouwing volledig over te nemen.

Een politieke weging van de bouwstenen voor de herziening van het gemeentelijk belastinggebied heeft nog niet plaatsgevonden. Alle voorbereidingen moeten ertoe leiden dat deze bouwstenen politiek gewogen kunnen worden bij de formatie van het volgende kabinet.

1.5 Bredere context: herziening financiële verhoudingen

De werkgroep heeft de onderzoeksvraag steeds gezien binnen de bredere context van de financiële verhoudingen tussen Rijk en medeoverheden. Parallel met de herziening van het gemeentelijk belastinggebied loopt ook het herijkingsonderzoek gemeentefonds en de evaluatie normeringssystematiek. Verder is in de aanloop naar het nieuwe kabinet de studiegroep Interbestuurlijke en financiële verhoudingen van start gegaan, die zich richt op de knelpunten die Rijk en medeoverheden ervaren in de interbestuurlijke samenwerking. Ten slotte vinden verkennende besprekingen plaats over de herziening van het provinciefonds en het provinciaal belastinggebied. Zie voor een verdere toelichting op de herziening financiële verhoudingen de verdiepingsbijlage, B 1.

1.6 Randvoorwaarden

Als randvoorwaarden bij de herziening van het gemeentelijk belastinggebied heeft de werkgroep geformuleerd:

- Geen stijging van de macrolastendruk bij implementatie: een herziening van het lokaal belastinggebied moet gepaard gaan met een gelijktijdige verlaging van de rijksbelastingen. Er is dus hoogstens sprake van belastingverschuiving.¹²
- Geen belastingen afhankelijk van inkomen, winst of vermogen (conform artikel 219, tweede lid, Gemeentewet).
- De bouwstenen voldoen aan de algemene rechtsbeginselen legaliteit, gelijkheid, rechtszekerheid en evenredigheid.

1.7 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 schetst als vertrekpunt de ordeningsprincipes van de financiële verhoudingen en de functies van het gemeentelijk belastinggebied. Daarna worden de knelpunten beschreven die zijn geconstateerd bij de probleemanalyse. De probleemanalyse zelf is terug te vinden in de verdiepingsbijlage, B 2. Het hoofdstuk sluit af met een aantal doelen voor het gemeentelijk belastinggebied waarmee de geconstateerde knelpunten kunnen worden aangepakt.

In hoofdstuk 3 worden de geformuleerde doelen uitgewerkt in beleidsopties, die elk weer bestaan uit verschillende bouwstenen. Alle bouwstenen worden toegelicht en de voor- en

¹² Overgenomen uit commissie-Rinnooy Kan (2015): *Bepalen betekent betalen*, p. 24

nadelen worden beschreven. Tevens worden hier de scenario's voor de omvang van de verruiming nader toegelicht.

De beleidsopties leiden tot potentiële baten, zowel voor het Rijk als voor gemeenten en voor inwoners en bedrijven. Anderzijds zijn er aan het herzien van het gemeentelijk belastinggebied ook kwetsbaarheden verbonden. Zowel de potentiële baten als de kwetsbaarheden worden in hoofdstuk 4 geschetst.

In hoofdstuk 5 wordt een aantal aandachtspunten bij invoering beschreven. Deels hebben deze een politiek karakter (zoals afwenteling, kwijschelding en inkomstenverevening). Daarnaast zijn er enkele meer technische aandachtspunten ten aanzien van implementatie en communicatie.

De verdiepingsbijlage gaat dieper in op onderwerpen die in de hoofdtekst alleen kort aangestipt konden worden: o.a. de probleemanalyse, de herziening financiële verhoudingen, de beoordeling van potentiële heffingen die door de werkgroep uiteindelijk niet zijn overgenomen als bouwsteen en de doorrekening van de inkomens- en werkgelegenheidseffecten van een aantal voorbeeldscenario's.

2 Knelpunten en doelen

2.1 Inleiding

De werkgroep heeft een uitgebreide probleemanalyse uitgevoerd aan de hand van de veranderende context van het gemeentelijk belastinggebied. Daarbij zijn de ordeningsprincipes van de financiële verhoudingen en de functies van het gemeentelijk belastinggebied als vertrekpunt genomen. Een beschrijving hiervan vindt u in § 2.2. De probleemanalyse zelf is terug te vinden in de verdiepingsbijlage, B 2.

De kern van de probleemanalyse is dat er een onbalans bestaat tussen de bestuurlijke autonomie en de financiële autonomie van gemeenten. Dit veroorzaakt een aantal knelpunten die worden beschreven in § 2.3. Op grond van deze knelpunten is een aantal doelen geformuleerd voor het gemeentelijk belastinggebied. Deze komen aan de orde in § 2.4.

2.2 Inrichting financiële stelsel

2.2.1 *Orderingsprincipes*

De wijze waarop de financiële verhoudingen zijn geordend laat zien voor welke balans is gekozen tussen de taken, de sturing en de inkomsten van gemeenten. Tevens kan uit deze ordening worden afgeleid wat de meest geschikte wijze is om gemeentelijke taken te bekostigen: uit eigen inkomsten of via uitkeringen door het Rijk. De Raad voor de financiële verhoudingen heeft hiervoor onderstaand kwadrant ontwikkeld.¹³

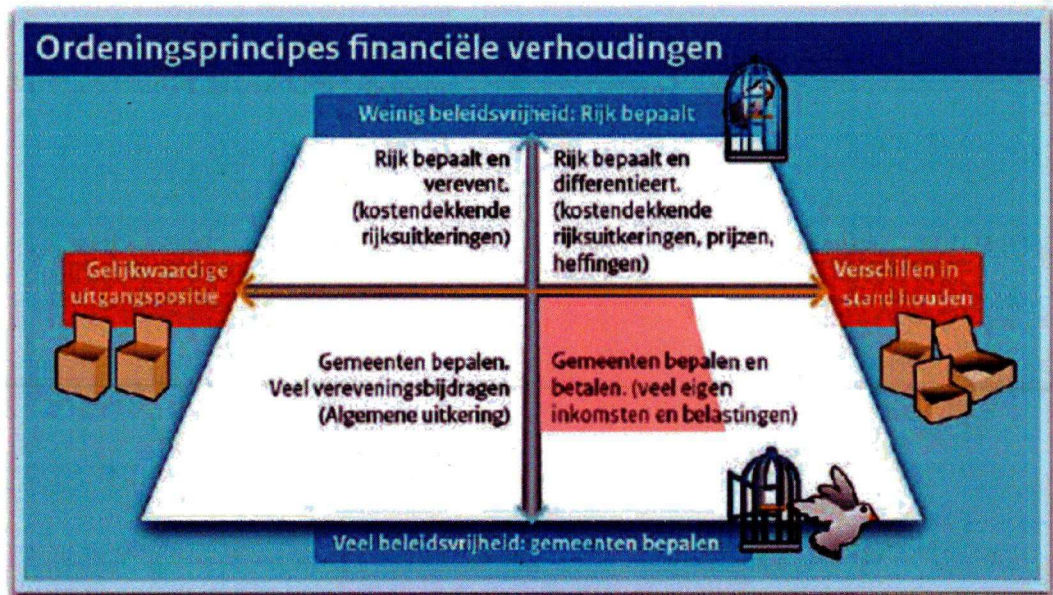
Aan de ordening liggen verschillende staatsrechtelijke, bestuurlijke en economische beginselen ten grondslag. Vier 'gouden regels' moeten tegen elkaar worden afgewogen:

- Autonomie: gemeenten hebben wettelijke beleidsvrijheid. Dit kan leiden tot verschillen in voorzieningenniveau tussen gemeenten.
- Subsidiariteit: decentraal wat kan, centraal wat moet. Door decentralisatie te stimuleren wordt het bestuur zo dicht mogelijk bij de burger gebracht.
- Medebewind: het Rijk kan gemeenten opdragen taken uit te voeren.
- Doelmatigheid: belastinggeld moet zo doelmatig mogelijk aangewend worden.

Bij deze afweging moet steeds de vraag worden gesteld welke mate van verschil in voorzieningenniveau tussen gemeenten maatschappelijk acceptabel is. Dit loopt uiteen per gemeentelijk taakveld. De afweging die gemaakt moet worden is als volgt gevisualiseerd¹⁴:

¹³ Raad voor de financiële verhoudingen (2016): *Wel Zwitsers, geen geld? Naar een nieuwe balans tussen taken, sturing en inkomsten van gemeenten*

¹⁴ Raad voor de financiële verhoudingen (2017): *Eerst de politiek, dan de techniek. Spelregels voor toekomstbestendige financiële verhoudingen*

Kort gezegd is het gemeentelijk belastinggebied geschikt voor de bekostiging van taken met veel beleidsvrijheid, waarbij het ontstaan van verschillen in voorzieningenniveau tussen gemeenten maatschappelijk acceptabel is (het vlak rechtsonder). In dit vlak bevinden zich met name taken in het fysieke, ruimtelijke en economische domein. Bij taken waarbij verschillen in voorzieningenniveau veel minder worden geaccepteerd (vooral persoonsgerichte voorzieningen binnen het sociaal domein) ligt bekostiging uit gemeentelijke belastingen niet voor de hand.

Voorbeeld: een gemeente beslist zelf om wel of geen toerisme-, sport- of cultuurbeleid te voeren. De gemeente is vrij in het bepalen van de uitkomst. Wanneer een gelijke financiële uitgangspositie van gemeenten hierbij niet nodig wordt gevonden (een politieke keuze) leidt dat tot een positie rechtsonder in het schema. Wordt dit wel verlangd, dan belandt de taak linksonder in het assenkruis.

In de verdiepbijlage, B 3 is een analyse gemaakt van het gemeentelijke takenpakket uitgaande van bovenstaande orderingsprincipes. Daaruit blijkt dat bij dit takenpakket een omvang van het gemeentelijk belastinggebied past die circa € 6 miljard groter is dan de huidige omvang. In het kwadrant rechtsonder in het assenkruis is rood gearceerd hoe groot het huidige gemeentelijk belastinggebied is in verhouding tot de taken in dit kwadrant. Het niet-gearceerde deel komt overeen met de verruiming van € 6 miljard die passend is.

2.2.2

Functies gemeentelijk belastinggebied

Lokale belastingen vervullen verschillende functies. De functies die als meeste worden genoemd zijn¹⁵:

- democratische functie;
- allocatiefunctie;
- regulerende functie;
- compensatiefunctie;
- bufferfunctie.

¹⁵ Raad voor de financiële verhoudingen (2005): *Autonoom of automatisch? Advies over gemeentelijke autonomie*, p. 58. Geciteerd in Radboud Universiteit Nijmegen (2010): *Constitutionele normen en decentralisatie. Een evaluatie van Hoofdstuk 7 Grondwet*, p. 176

De democratische functie houdt in, dat burgers via verkiezingen invloed kunnen uitoefenen op het voorzieningenniveau in de gemeenten en het (daarbij behorende) belastingpeil. De allocatiefunctie betreft de afweging tussen kosten en baten en de doelmatige besteding van de middelen. De regulerende functie betekent, dat gemeenten belastingen kunnen gebruiken om het gedrag van burgers en bedrijven te reguleren. De compensatiefunctie dient om tekortkomingen in de verdeling van het gemeentefonds te compenseren. De bufferfunctie, ten slotte, is de mogelijkheid om financiële risico's en tegenvallers op te kunnen vangen: de weerstandscapaciteit.

Gelet op de vorige paragraaf zou als precisering van de allocatiefunctie moeten worden toegevoegd: het bekostigen van gemeentelijke taken met veel beleidsvrijheid, waarbij het ontstaan van verschillen in voorzieningenniveau tussen gemeenten maatschappelijk acceptabel is.

Uit de probleemanalyse (zie de verdiepingsbijlage, B 2) wordt duidelijk dat enkele functies van het huidige gemeentelijk belastinggebied onvoldoende tot hun recht komen:

- de allocatiefunctie (zie knelpunten b. en j.)
- de bufferfunctie (zie knelpunt c.)
- de democratische functie (zie knelpunten d. e. en f.)
- de regulerende functie (zie knelpunt g.)

2.3 Knelpunten

De probleemanalyse (zie § B 2) heeft een aantal knelpunten opgeleverd die onderstaand worden beschreven:

2.3.1

Bestuurlijk

- a. De financiële autonomie van gemeenten is beperkt en daardoor wordt ook hun bestuurlijke autonomie ingeperkt. Er is sprake van een aanzienlijke financiële onbalans.
- b. Gemeenten beschikken over te weinig financiële flexibiliteit om goed uitvoering te kunnen geven aan lokale prioriteiten.
- c. Tegenvallers in de inkomsten of uitgaven van gemeenten kunnen niet goed worden opgevangen. Dit geeft veel onrust in de financiële verhoudingen.

2.3.2

Maatschappelijk

- d. Gemeentelijke belastingen worden opgebracht door slechts een deel van de huishoudens en bedrijven. Dit leidt tot een onevenwichtige situatie.
- e. De huidige vrijstellingen bij de WOZ-waardebepaling leiden ertoe dat circa de helft van de potentiële belastinggrondslag van niet-woningen buiten de heffing blijft; het merendeel ervan is niet-objectief vormgegeven. Vrijstellingen compliceren de fiscale regelgeving en zorgen voor verschuivingen van belastingdruk op intransparante wijze.
- f. De verbinding tussen inwoners en het openbaar bestuur is op nationaal niveau sterker dan op lokaal niveau; bij de lokale afweging tussen betalen en bepalen is een beperkter deel van de inwoners betrokken dan landelijk.
- g. Het fiscale instrumentarium dat gemeenten ter beschikking staat is onvoldoende toegespitst op actuele maatschappelijke opgaven.

2.3.3

Economisch

- h. De Nederlandse belastingmix leunt sterk op de grondslag arbeid en in mindere mate op de grondslagen consumptie en kapitaal in vergelijking met andere Europese landen (de zogeheten 'wig' is relatief groot).
- i. Door het grote hefboomeffect zijn bij veel gemeenten aanzienlijke tariefsverhogingen nodig in de OZB om relatief beperkte extra uitgaven te kunnen doen. Dit beperkt gemeenten in hun financiële flexibiliteit.

- j. De sterke financiële afhankelijkheid van het Rijk prikkelt gemeenten minder tot doelmatige bestedingen dan wanneer zij zelf belasting moeten heffen bij hun inwoners om deze bestedingen te kunnen doen (het flypapereffect).

2.4

Doelen voor gemeentelijk belastinggebied

Op grond van de beschreven knelpunten kan een aantal doelen worden geformuleerd voor het gemeentelijk belastinggebied die in het volgende hoofdstuk worden uitgewerkt in beleidsopties, bestaande uit verschillende bouwstenen:

- a. Het bekostigen van gemeentelijke taken met veel beleidsvrijheid, waarbij verschillen in voorzieningenniveau maatschappelijk aanvaardbaar zijn;
- b. Het vergroten van de financiële flexibiliteit van gemeenten;
- c. Het versterken van de democratische legitimatie voor gemeentelijke uitgaven en daarmee het vitaliseren van de lokale democratie;
- d. Het beter faciliteren van specifiek lokaal beleid;
- e. Het minder zwaar belasten van arbeid in combinatie met het zwaarder belasten van kapitaal.
- f. Het moderniseren van het bestaande fiscale instrumentarium.

3 Beleidsopties en bouwstenen

3.1 Inleiding

De in het vorige hoofdstuk geformuleerde doelen voor het gemeentelijk belastinggebied worden in § 3.3 t/m § 3.6 uitgewerkt tot vier beleidsopties. Elke beleidsoptie kan worden samengesteld uit één of meer bouwstenen. Zowel de beleidsopties als de meeste bouwstenen kunnen op verschillende manieren worden gecombineerd en lenen zich er tevens voor om los van elkaar te worden toegepast. Dit biedt ruimte voor verschillende politieke keuzes.

Bij de zoektocht naar geschikte bouwstenen is gebruik gemaakt van eerdere rapporten en de aanwezige collectieve expertise in de werkgroep. De geselecteerde potentiële nieuwe heffingen zijn getoetst aan de toetsingscriteria en aandachtspunten zoals opgenomen in § 3.2. In dit hoofdstuk zijn alleen de meest kansrijke nieuwe heffingen opgenomen. De uitkomsten van de toetsing alsmede de beschrijving van de minder kansrijke nieuwe heffingen zijn terug te vinden in de verdiepbijlage, B 4.

3.2 Toetsingscriteria

Om bestaande en potentiële nieuwe heffingen te toetsen heeft de werkgroep een aantal criteria geformuleerd die gelden voor elke vorm van belastingheffing en die zijn ontleend aan het rapport van de commissie-Rinnooy Kan en waar nodig aangevuld. Omdat niet elke belasting in dezelfde mate kan voldoen aan ieder criterium zijn het geen knock-out criteria:

- Substantiële opbrengst: de belasting kan voldoende opbrengst genereren in verhouding tot de uitvoeringskosten.
- Stabiliteit: de opbrengst is robuust en voorspelbaar, niet afhankelijk van conjuncturele schommelingen.
- Uitvoerbaarheid: de belasting moet eenvoudig en tegen lage kosten uit te voeren zijn.
- Effectieve regulerende werking: de belasting reguleert bijvoorbeeld het gebruik van de openbare ruimte.
- Geen economische verstoring: de belasting heeft zo min mogelijk ongewenste effecten op het gedrag van economische actoren.
- *No taxation without representation*: de mogelijkheid om de belasting onevenredig af te wentelen op bepaalde groepen belastingplichtigen moet gering zijn.
- *No representation without taxation*: alle inwoners die daartoe in staat zijn betalen mee (ontwijking en ontduiking minimaal).
- Zichtbaarheid en vergelijkbaarheid: bewoners hebben duidelijk zicht op de belastingen, de grondslag van de belastingheffing is inzichtelijk en de tarieven zijn vergelijkbaar.

Naast de hierboven gehanteerde toetsingscriteria is bij het introduceren van nieuwe taakgerichte belastingen een aantal aandachtspunten geformuleerd:

- Het is onwenselijk als fiscaal instrumentalisme (het inzetten van het belastinginstrumentarium voor niet-fiscale doelen) leidt tot versnippering van het belastingstelsel.
- Fiscale prikkels voor gedragsverandering zijn pas zinvol als ze bewezen effectief zijn en voldoende in verhouding staan tot de kosten die de beoogde gedragsverandering vergt.

- Een belasting moet zo worden vormgegeven dat het draagvlak bij belastingbetalers maximaal is, hoewel het betalen van belasting nooit positief gewaardeerd zal worden. De belasting zal daarom gebaseerd moeten zijn op beginselen als profijt, kostenveroorzaking of solidariteit.
- Een regulerende heffing mag niet tot een tweedeling (denivellering) leiden in de zin dat uitsluitend vermogende belastingplichtigen kunnen overschakelen op het gewenste gedrag (bijvoorbeeld aanschaf elektrische auto).

3.3 **Beleids optie 1: Verruimen van het gemeentelijk belastinggebied**

De eerste beleids optie is het verruimen van het gemeentelijk belastinggebied. Om gemeenten te laten beschikken over meer eigen afwegingsruimte en financiële flexibiliteit is verruiming van het gemeentelijk belastinggebied nodig met een substantieel bedrag. Alleen bij een substantiële verruiming staan de potentiële baten voldoende in verhouding tot de bestuurlijke en organisatorische kosten van implementatie. De potentiële baten worden beschreven in hoofdstuk 4. Van de invoeringskosten is een kwalitatieve beschrijving gemaakt in § 5.2.

Hieronder worden verschillende bouwstenen beschreven waarmee deze beleids optie kan worden samengesteld. De meeste bouwstenen kunnen op verschillende manieren worden gecombineerd en lenen zich er tevens voor om los van elkaar te worden toegepast.

3.3.1 *Omvang belastingschuif: € 4 of 6 miljard*

Over de vraag met welk bedrag het gemeentelijk belastinggebied zou moeten worden verruimd hebben verschillende commissies en adviesraden zich al eerder uitgesproken. Het CPB, de Raad voor de financiële verhoudingen (nu ROB) en de commissie-Rinnooy Kan komen in hun adviezen tot een schuif van € 4 miljard, wat ongeveer het dubbele is van de huidige opbrengsten aan OZB.

In het rapport *Taakgericht heffen*¹⁶ uit 2009 wordt een inhoudelijke onderbouwing gegeven voor de omvang van de benodigde verruiming op basis van taakanalyse. In dit rapport is het gehele gemeentelijke takenpakket in beeld gebracht en gekwantificeerd aan de hand van de jaarrekeningen 2007; bij elke taak heeft de commissie aangegeven of er (naar hun mening) sprake is van een eigen taak, een gedeelde taak of een opgedragen taak. Het gemeentelijk belastinggebied zou toereikend moeten zijn om de eigen taken volledig te bekostigen, en de gedeelde taken voor de helft. Gelet op het feit dat het takenpakket van gemeenten sinds 2007 is gewijzigd, heeft de werkgroep ervoor gekozen om deze taakanalyse te actualiseren zodat deze benadering opnieuw toepasbaar is. Op basis van de begrotingscijfers 2018 is een actualisatie gemaakt van deze methode (zie de verdiepingsbijlage, B 3). De uitkomst hiervan is dat het berekende belastinggebied dat past bij dit takenpakket optelt tot € 9,7 miljard. Omdat de huidige omvang circa € 4 miljard bedraagt zou er dus maximaal een verruiming reëel zijn van circa € 6 miljard.

Op basis van deze overwegingen heeft de werkgroep besloten om twee scenario's nader uit te werken: een verruiming van € 4 miljard en van € 6 miljard ten opzichte van de huidige situatie. De schuif gaat gepaard met een navenante korting op de bijdrage die het Rijk via het gemeentefonds aan gemeenten verstrekt, en een even grote verlaging van de rijksbelastingen. Door deze verlaging te verwerken in de loon- en inkomstenbelasting voldoet de bouwsteen tevens aan het doel om arbeid minder zwaar te belasten (zie § 2.4).

¹⁶ Commissie onderzoek belastingen lokale overheden (2009): *Taakgericht heffen*. Geschriften van de Vereniging voor Belastingwetenschap, nr. 239

Een schuif van € 4 miljard komt neer op een extra bedrag aan gemeentelijke belastingen van circa € 500 per huishouden per jaar ofwel circa € 300 per kiesgerechtigde inwoner.¹⁷ Bij een schuif van € 6 miljard gaat het om een extra bedrag van circa € 750 per huishouden ofwel € 450 per kiesgerechtigde inwoner per jaar. Via lagere loon- en inkomstenbelasting worden deze bedragen weer naar de belastingbetalers teruggestuurd.

3.3.2

Herinvoeren OZB-gebruikers woningen

De belastingschuif kan geheel of gedeeltelijk worden ingevuld door de OZB-gebruikers woningen opnieuw in te voeren. De OZB-gebruikers woningen wordt geheven bij zowel eigenaar-bewoners als huurders. De gedachte achter deze heffing is dat gebruikers belast worden voor het profijt dat zij genieten van locatiegebonden gemeentelijke voorzieningen (zoals theaters, parken, zwembaden, stations) die kapitaliseren in de huizenprijzen. Verondersteld wordt dat meer profijt wordt weerspiegeld in een hogere woningwaarde. Daarom wordt de OZB-gebruikers woningen berekend als een percentage van de WOZ-waarde.

Achtergrond

De OZB-gebruikers woningen heeft reeds bestaan van 1971 tot 2006. De belasting is destijds afgeschaft omdat hij – volgens de Memorie van Toelichting - bij burgers veel irritatie zou oproepen en omdat hij ongewild het sociaal-economische beleid van de rijksoverheid zou doorkruisen (via het vergroten van de armoedeval). Aan de afschaffing ging een fundamenteel debat in het parlement vooraf. Veel oppositiepartijen verzetten zich tegen de voorgenomen beperking van de financiële autonomie van gemeenten. Nadat het wetsvoorstel desondanks was aangenomen spanden de VNG en enkele gemeenten zelfs (zonder succes) een geding aan tegen de Staat, onder verwijzing naar het Europees Handvest voor lokale autonomie.¹⁸ Dit handvest bepaalt dat gemeenten recht hebben op voldoende eigen financiële middelen, waarover zij vrijelijk kunnen beschikken bij de uitoefening van hun bevoegdheden. Daarbij dient de omvang van de eigen financiële middelen in verhouding te staan tot de wettelijke bevoegdheden van gemeenten.¹⁹

De afschaffing van de OZB-gebruikers woningen heeft de financiële autonomie van gemeenten aanmerkelijk ingeperkt (het belastinggebied werd 25% kleiner) en heeft ertoe geleid dat een grote groep stemgerechtigden niet langer wezenlijk bijdroeg aan de algemene middelen van de gemeente. Dit heeft het verband tussen bepalen en betalen op lokaal niveau aangetast.

Voordelen van herinvoering

- Dat een grote groep stemgerechtigden niet wezenlijk meebetaalt aan gemeentelijke voorzieningen is niet in lijn met het criterium *No representation without taxation*. Herinvoering van de OZB-gebruikers woningen zet deze scheefheid recht.
- De OZB-gebruikers woningen is een stabiele belasting met lage uitvoeringskosten, die economisch niet verstorend werkt. De stabiliteit komt voort uit het feit dat onroerend goed naar zijn aard immobiel is. Van belastingontwijking kan dus geen sprake zijn. De uitvoeringskosten zijn laag omdat het eigenarendeel reeds wordt geheven en omdat gemeenten tot 2006 al gewend waren deze belasting te heffen (zie ook § 5.7.1).
- Herinvoering biedt de mogelijkheid tot substantiële extra belastingopbrengsten voor gemeenten. In 2005, het laatste jaar vóór de afschaffing, bedroeg de opbrengst € 104 per stemgerechtigde inwoner (in prijspeil 2015).

¹⁷ CBS StatLine: aantal huishoudens = 7,9 miljoen; aantal kiesgerechtigden 13,0 miljoen in 2019

¹⁸ Radboud Universiteit Nijmegen (2010): *Constitutionele normen en decentralisatie. Een evaluatie van Hoofdstuk 7 Grondwet*, hoofdstuk 10

¹⁹ Zie <https://wetten.overheid.nl/BWBRV0002625/1991-07-01>, artikel 9

- De OZB is een belasting op het profijt van voorzieningen, dat neerslaat in de waarde van kapitaal. Kapitaal wordt in Nederland relatief licht belast (zie § B 2.4). Herinvoering zou de belastingmix op rijksniveau toekomstbestendiger maken.

Nadelen van herinvoering

- Herinvoering zou de armoedeval kunnen vergroten, afhankelijk van de wijze waarop het kwijtscheldingsbeleid wordt vormgegeven. Dit kan worden voorkomen door de netto bijstand constant te houden, zodat de lagere rijksbelasting niet leidt tot een hogere bijstandsuitkering (zie ook § 5.4).
- De uitvoeringskosten kunnen stijgen door toename van het aantal bezwaarprocedures tegen de bepaling van de WOZ-waarde en het aantal verzoeken om kwijtschelding.

Beoordeling in eerdere rapporten

Zowel het CPB, de RfV en de commissie-Rinnooy Kan noemen de OZB-gebruikers woningen een geschikte heffing om het gemeentelijk belastinggebied te verruimen. Ook de OESO²⁰ en het IMF²¹ beoordelen onroerendezaakbelastingen als zeer geschikte belastingen vanwege de stabiele en immobiele grondslag, met name voor lokale overheden.

3.3.3

Herinvoeren RWBB-gebruikers

Als de OZB-gebruikers woningen opnieuw wordt ingevoerd zal logischerwijs ook het vergelijkbare onderdeel van de RWBB opnieuw ingevoerd moeten worden.

Achtergrond

Naast de OZB werden in 1995 in het kader van het gelijkheidsbeginsel belastingen op permanent gebruikte roerende woon- en bedrijfsruimten (RWBB) geïntroduceerd. Het was al jaren een discussiepunt dat eigenaren en gebruikers van onder meer woonwagens, woonboten en roerende niet-woningen zoals drijvende hotels en restaurants, buiten de scope van de OZB vielen, hoewel zij wel profiteerden van de gemeentelijke voorzieningen. Dit werd ervaren als een vorm van discriminatie. Met de invoering van de RWBB werd hieraan iets gedaan. De tarieven van de RWBB zijn gelijk aan die van de OZB.

Vanwege de complementariteit werd per 2006, gelijktijdig met de afschaffing van de OZB-gebruikers woningen, ook de RWBB van gebruikers van roerende woonruimten afgeschaft.²² De totale opbrengst van de RWBB (eigenarendeel plus gebruikersdeel) bedroeg in 2016 € 1 miljoen.²³ Het gebruikersdeel van roerende woonruimten bedraagt daar weer een fractie van.

Voordelen

- Wanneer huurders van roerende woonruimten niet meebetalen aan gemeentelijke voorzieningen is dit niet in lijn met het criterium *No representation without taxation*. Herinvoering van de RWBB-gebruikers zet deze scheefheid recht.
- Gelijke behandeling van eigenaren en gebruikers van enerzijds roerende woon- en bedrijfsruimten, en anderzijds onroerende woningen en niet-woningen.
- De uitvoeringskosten zijn beperkt omdat het eigenarendeel reeds wordt geheven.

Nadelen

- Herinvoering zou de armoedeval kunnen vergroten, afhankelijk van de wijze waarop het kwijtscheldingsbeleid wordt vormgegeven (zie ook § 5.4).

²⁰ OESO (2014). *The Political Economy of Property Tax Reform*. Working Papers on Fiscal Federalism No. 18

²¹ IMF (2013). *Taxing Immovable Property. Revenue Potential and Implementation Challenges*. Working Paper 13/129

²² Tekst ontleend aan Monsma en Monsma (2016): *Is een ingrijpende herziening van het gemeentelijke belastinggebied opportuun?* Erasmus School of Law, onderzoeksprogramma 'Fiscale autonomie en haar grenzen'

²³ Dit betreft het meest recente cijfer, gebaseerd op de begrotingen 2016. Het CBS registreert de gemeentelijke belastingopbrengsten sindsdien veel minder gedetailleerd.

- Het aantal bezwaarprocedures en het aantal verzoeken om kwijtschelding kunnen toenemen en daarmee de uitvoeringskosten.

3.3.4

Invoeren ingezetenenheffing

De belastingschuif kan tevens worden ingevuld (geheel of gedeeltelijk) door een ingezetenenheffing in te voeren. De ingezetenenheffing is een vast bedrag dat wordt geheven per volwassen inwoner of per huishouden (waarbij onderscheid kan worden gemaakt tussen eenpersoons- en meerpersoonshuishoudens). De ingezetenenheffing is primair bedoeld ter dekking van gemeentelijke voorzieningen waarvan alle inwoners in gelijke mate profijt hebben. Een opbrengst van € 4 miljard aan ingezetenenheffing zou gerealiseerd kunnen worden met een tarief van circa € 340 per stemgerechtigde.²⁴

Voordelen

- De opbrengsten van de ingezetenenheffing zijn stabiel en voorspelbaar en de uitvoering is eenvoudig en goedkoop. De waterschappen werken al geruime tijd en zonder problemen met een ingezetenenheffing op huishoudensniveau.
- De ingezetenenheffing sluit aan bij de gedachte dat alle stemgerechtigden profiteren van gemeentelijke voorzieningen en is in lijn met het criterium *No taxation without representation*.
- Invoering biedt de mogelijkheid tot substantiële extra belastingopbrengsten voor gemeenten.

Nadelen

- Zonder nadere maatregelen werkt deze heffing denivellerend (de heffing is hetzelfde voor lage en hoge inkomens). Wanneer de terugsluis plaatsvindt door verhoging van de algemene heffingskorting kan dit effect weer grotendeels worden geëlimineerd (daarvan profiteren lage inkomens meer dan hoge inkomens).
- Invoering zou de armoedeval kunnen vergroten, afhankelijk van de wijze waarop het kwijtscheldingsbeleid wordt vormgegeven (zie ook § 5.4).

Beoordeling in eerdere rapporten

Zowel het CPB, de ROB en de commissie-Rinnooy Kan noemen de ingezetenenheffing een geschikte heffing om het gemeentelijk belastinggebied te verruimen.

3.4

Beleids optie 2: Verbreden belastinggrondslag OZB

Een tweede beleids optie is het verbreden van de belastinggrondslag voor de OZB. Dit kan door één of meer bestaande vrijstellingen bij de WOZ-waardebepaling van niet-woningen af te schaffen. Op dit moment blijft 55% van de waarde van niet-woningen in Nederland buiten de heffing van OZB - gerelateerd aan de totale WOZ-waarde van woningen en niet-woningen in Nederland is dit 20%. Het primaire doel van deze beleids optie is om te komen tot meer evenwicht en transparantie in de verdeling van de lokale lasten.

Deze beleids optie kan worden uitgevoerd in combinatie met beleids optie 1 maar is niet primair bedoeld als invulling van een lastendrukneutrale belastingschuif van Rijk naar gemeenten. Er is namelijk niet voorzien in een terugsluis naar niet-woningen, maar alleen naar eigenaren en gebruikers van woningen (via lagere loon- en inkomstenbelasting). Het vormgeven van een terugsluis naar eigenaren en gebruikers van niet-woningen die door het afschaffen van vrijstellingen te maken krijgen met onevenredige lastenverzwaring is complex. De OZB kent namelijk geen onderscheid tussen bedrijfsvastgoed en overig vastgoed: er bestaat geen OZB-bedrijven. Tot de categorie niet-woningen behoren ook ziekenhuizen, ministeries, sportterreinen, bibliotheken etc. Een terugsluis via lagere vennootschaps- of winstbelasting is bij deze non-profitinstellingen niet mogelijk.

²⁴ Uitgaande van € 13 miljoen stemgerechtigden en 10% kwijtschelding.

In volgorde van omvang zijn in de Wet WOZ en de Gemeentewet de volgende vrijstellingen opgenomen. De kolom Geschatte WOZ-waarde geeft de waarde weer die deze objecten zouden hebben als ze wel waarderingsplichtig zouden zijn.²⁵ Bij de geschatte OZB-opbrengst (per jaar) is gerekend met het gemiddelde OZB-tarief niet-woningen in 2019: 0,4780% (dit is de som van het eigenarendeel en het gebruikersdeel):

	Geschatte WOZ-waarde	Geschatte OZB-opbrengst
Waarderingsuitzonderingen in Wet WOZ		
Openbare land-, water- en spoorwegen	€ 171,4 miljard	€ 819 miljoen
Cultuurgrond	€ 132 miljard	€ 631 miljoen
Werktuigen	€ 100 miljard	€ 478 miljoen
Waternverdedigings- en waterbeheersingswerken	€ 6,5 miljard	€ 31 miljoen
Natuurterreinen	€ 5 miljard	€ 24 miljoen
Kerken ²⁶	€ 1,6 miljard	€ 8 miljoen
Rioolzuiveringswerken	€ 1 miljard	€ 5 miljoen
Waarderingsuitzonderingen in Gemeentewet		
Woondelenvrijstelling	€ 20 miljard	€ 96 miljoen
Kassen en substraatteelt	€ 7 miljard	€ 33 miljoen
Totaal	€ 444,5 miljard	€ 2,1 miljard

De huidige waarderingsuitzonderingen vormen *tax expenditures* (belastingsubsidies) voor bepaalde categorieën belastingplichtigen. Gevolg van de uitzondering voor deze specifieke belastingplichtigen is, dat de overige belastingplichtigen geconfronteerd worden met een hogere belastingdruk (afwenteling). Verder is een algemeen nadeel van een belastingsubsidie – in vergelijking met een directe subsidie – het gebrek aan transparantie. Dit vertroebelt de afweging die jaarlijks door gemeenteraden moet worden gemaakt over de OZB-tarieven en de wenselijke verdeling van de lokale lasten.

De meeste van deze waarderingsuitzonderingen zijn ingevoerd in de jaren '70 en '80. De ratio was destijds dat voor (delen van) onroerende zaken die niet worden belast door Rijk, gemeenten of waterschappen, geen WOZ-waarde hoeft te worden vastgesteld. Inmiddels is het gebruik van WOZ-waarden echter sterk verbreid, zowel maatschappelijk als in wet- en regelgeving. De waarderingsuitzonderingen leiden dus tot een inefficiënte uitvoering van de Wet WOZ. Bovendien compliceren zij de fiscale regelgeving en geven ze aanleiding voor veel juridische procedures. Op verzoek van de werkgroep is daarom door

²⁵ Deze geschatte WOZ-waarden zijn berekend door VNG, COELO en de Waarderingskamer.

²⁶ In de Uitvoeringsregeling uitgezonderde objecten Wet WOZ wordt gesproken over onroerende zaken die in hoofdzaak zijn bestemd voor de openbare eredienst of voor het houden van openbare bezinningssamenkomsten van levensbeschouwelijke aard. De uitzondering heeft dus niet alleen betrekking op kerken maar ook op synagogen, moskeeën e.d.

het ESBL onderzocht wat de oorspronkelijke rechtvaardiging was van elke vrijstelling en of deze nog steeds valide is.²⁷

Het onderzoek van ESBL heeft uitgewezen dat het grootste deel van de waarderings-uitzonderingen subjectieve elementen bevat die niet passen bij het objectieve en zakelijke karakter van de OZB. Deze vrijstellingen kunnen - als wezensvreemd aan de heffing - in principe worden afgeschaft. Niet subjectief zijn alleen de uitzonderingen voor Natuurschoonwet-landgoederen en voor werktuigen. Het afschaffen van de woondelen-vrijstelling moet in ieder geval plaatsvinden als de OZB-gebruikers woningen weer wordt ingevoerd, aangezien er dan niet langer sprake is van ongelijke behandeling tussen enerzijds onzelfstandige woondelen in niet-woningen en anderzijds woningen.

De vrijstelling op cultuurgrond is destijds ingesteld omdat agrarische bedrijven al een groot deel van de kosten van het waterbeheer door de waterschappen betaalden. Huizenbezitters en andere eigenaren van gebouwen droegen toen nauwelijks bij, huishoudens nog helemaal niet. Deze verhoudingen zijn inmiddels sterk veranderd. In 1995 betaalde de categorie ongebouwd (dit betreft vooral agrarische bedrijven) nog 33% van de kosten van het waterbeheer. In 2019 is dit gedaald naar 12%. De overige 88% wordt betaald door eigenaren van gebouwen (vooral huiseigenaren) en huishoudens.

Te verwachten is dat het afschaffen van een vrijstelling (feitelijk een belastingsubsidie) aan een bepaalde bedrijfstak een lobby op gang zal brengen om compensatie te ontvangen voor het belastingvoordeel dat vervalt. Bij voorkeur maakt het afschaffen onderdeel uit van een breder pakket aan (fiscale) maatregelen die voor een bedrijfstak wordt getroffen. De afschaffing van deze vrijstellingen zal geen grote uitvoeringsproblemen met zich brengen, op één uitzondering na. Het waarderen van openbare land-, water- en spoorwegen wordt ingeschat als een complexe opgave.

Het afschaffen van vrijstellingen in de Wet WOZ werkt niet door in andere wetgeving. Of aan een onroerende zaak al dan niet een WOZ-waarde wordt toegekend staat los van de vraag wat er met die WOZ-waarde gebeurt. Dat wordt namelijk geregeld in de betreffende materiewetgeving zelf, zoals de IB of Vpb. Het inperken van de vrijstelling voor de OZB – en daaropvolgend in de Wet WOZ – heeft dus geen effect op andere belastingwetten (tenzij ervoor wordt gekozen desbetreffende wetgeving aan te passen).

Voordelen

- Afschaffing van vrijstellingen leidt tot een evenwichtigere en transparantere verdeling van lokale lasten.
- De tarieven in de OZB kunnen worden verlaagd, of er kan meer opbrengst worden gegenereerd bij gelijkblijvende tarieven (de macro-lastendruk neemt dan toe). Grondslagverbreding heeft ook tot gevolg dat de tarieven met een geringer percentage hoeven te stijgen om een bepaalde gewenste belastingopbrengst te genereren.
- Minder vrijstellingen vereenvoudigen de fiscale regelgeving (waardoor ook minder juridische geschilpunten ontstaan) en zorgen voor efficiëntere uitvoering (en lagere uitvoeringslasten).

Nadelen

- Afschaffing van één waarderingsuitzondering, zonder afschaffing van daaraan gerelateerde andere uitzonderingen kan nieuwe uitvoeringsproblemen oproepen. De afschaffing van de uitzondering voor openbare (vaar)wegen zonder afschaffing van de uitzondering van waterverdedigingswerken bijvoorbeeld, zal leiden tot uitvoeringsproblemen bij de waardering van dijken.

²⁷ ESBL (2019): *Herijking waarderingsuitzonderingen WOZ*

- Het vormgeven van een belastingterugsluis naar bedrijven die door het afschaffen van vrijstellingen te maken krijgen met onevenredige lastenverzwaring is complex.

3.5 **Beleids optie 3: Moderniseren overige gemeentelijke belastingen**

De derde beleids optie is het moderniseren van de overige gemeentelijke belastingen, zodat de gemeentelijke belastingmix beter wordt afgestemd op actuele maatschappelijke opgaven. Dit moderniseren kan parallel plaatsvinden aan het verruimen van het gemeentelijk belastinggebied. Sommige belastingen zijn decennia geleden geïntroduceerd in een tijd dat de maatschappij anders in elkaar zat, en zijn niet toegespitst op de actuele maatschappelijke opgaven van gemeenten. Andere belastingen worden bovengemiddeld vaak bekritiseerd door belastingplichtigen – bijvoorbeeld de hondenbelasting en de forensenbelasting. Alle algemene gemeentelijke belastingen naast de OZB (te weten de toeristen-, honden-, parkeer-, forensen-, precario-, reclame- en roerendezaakbelasting) zijn getoetst aan de vastgestelde criteria. Zie de verdiepingsbijlage, B 5 voor de volledige uitkomsten.

3.5.1 *Invoeren nachtverblijfsbelasting en dagverblijfsbelasting*

De forensenbelasting (geheven bij eigenaars van tweede woningen) zorgt ervoor dat ook niet-inwoners die (voor een deel van hun tijd) profiteren van de plaatselijke gemeentelijke voorzieningen daarvoor kunnen worden aangeslagen. Tegen de forensenbelasting bestaat veel weerstand omdat de forensenbelasting bovenop de OZB-eigenaren woningen komt, en eveneens op basis van de WOZ-waarde kan worden geheven. Gevoelsmatig betaalt een eigenaar dus dubbel belasting over zijn tweede woning; alleen als hij kan aantonen dat zijn tweede woning minder dan 90 dagen gemeubileerd tot zijn beschikking heeft gestaan wordt vrijstelling van de forensenbelasting verleend.

De toeristenbelasting heeft een vergelijkbare functie: niet-inwoners aanslaan voor het profijt dat zij hebben van de voorzieningen in de gemeente die zij bezoeken. De huidige regeling van de toeristenbelasting stamt uit 1970 en is sterk verouderd. Nieuwe ontwikkelingen die de leefbaarheid van een gemeente negatief kunnen beïnvloeden (zoals massatoerisme, grootschalige festivals, bed & breakfasts, particuliere woningverhuur via internetplatforms zoals AirBnB, etc.) waren er toen nog niet. Al deze vormen van betaald recreatief verblijf, die tot kosten voor gemeenten leiden, zouden moeten kunnen worden belast.²⁸ Daarom wordt voorgesteld om de toeristenbelasting om te vormen tot een algemene nachtverblijfsbelasting op overnachtingen door niet-inwoners. Eventueel kan de forensenbelasting daar dan in opgaan. Nader onderzoek hiernaar is noodzakelijk.

In aanvulling hierop wordt voorgesteld de vermakelijkhedenretributie²⁹ te vervangen door een algemene dagverblijfsbelasting, waarmee elke vorm van betaald recreatief dagverblijf (zoals pretparken, dierentuinen, strandtenten, rondvaartboten en voetbalwedstrijden) kan worden belast. Deze belasting kan worden doorberekend in de toegangsprijs.

Voordelen

- Gemeenten krijgen de mogelijkheid om alle soorten van verblijf tegen betaling door niet-ingezetenen binnen hun gemeentegrenzen te belasten. Dit leidt tot minder ongelijkheid tussen belast en onbelast verblijf en tot minder oneerlijke concurrentie ten opzichte van meer klassieke verblijfbieders, zoals hotels.
- Gemeenten krijgen meer instrumenten ter beschikking om overlastbeperkende maatregelen te bekostigen.

²⁸ In 2018 is reeds een artikel gepubliceerd waarin de mogelijkheden hiertoe wordt verkend (Makkinga, Mok en Schep: *Gemeentelijke verblijfsbelastingen in tijden van massatoerisme en Airbnb*. Maandblad Belasting Beschouwingen, nr. 12/2018)

²⁹ Hoewel de vermakelijkhedenretributie wettelijk gezien een recht is, wordt het hier als een verblijfsbelasting beschouwd.

Nadelen

- Bij de introductie van de nieuwe dagverblijfsbelasting is het voor gemeenten een juridisch complexe opgave om zorgvuldig te beschrijven aan welke criteria het verblijf moet voldoen waarop deze belasting van toepassing is, en vervolgens in alle toepasselijke gevallen de belasting daadwerkelijk op te leggen.

3.5.2

Afschaffen hondenbelasting

De hondenbelasting werd ooit ingevoerd om de overlast van met name van zwerfhonden te beperken en om de verspreiding van hondsdom tegen te gaan. Daarnaast zag de overheid er - in de tijd dat de hondenkar als transportmiddel werd gebruikt - een middel in om transportbelasting te kunnen heffen. Deze functies heeft de hondenbelasting echter niet meer en ook de regulerende werking bij het gebruik van de openbare ruimte is beperkt. Het huidige tarief is daarvoor te laag en heeft geen duidelijke relatie met de ervaren overlast.

Tenzij er uit de opbrengst van de hondenbelasting voorzieningen worden betaald die rechtstreeks aan honden gerelateerd zijn (zoals hondentoiletten, poepzuigers of uitrenggebieden) is er sprake van afwenteling van niet-hondenbezitters naar hondenbezitters. Hierin zit een element van willekeur: waarom is wel het bezit van een hond belast maar niet dat van een paard of een konijn? Daarbij zijn de uitvoeringskosten relatief hoog en de totale opbrengst gering (circa € 58 miljoen in 2018), terwijl er veel weerstand tegen deze belasting bestaat. Om deze redenen neemt het aantal gemeenten dat hondenbelasting oplegt van jaar op jaar af.

Voordelen

- Een belasting met een slechte kosten-batenverhouding kan beter worden vervangen door een efficiëntere belasting.
- Afschaffing van de hondenbelasting leidt tot meer gelijkheid en evenredigheid in de lokale lasten (minder afwenteling, minder willekeur, gelijk speelveld voor bezitters van huisdieren).

Nadelen

- Het afschaffen door het Rijk van een gemeentelijke belasting kan gezien worden als een aantasting van de gemeentelijke financiële autonomie.

3.5.3

Revitaliseren baatbelasting

De gemeente kan een baatbelasting opleggen aan eigenaren van onroerende zaken die gebaat zijn bij voorzieningen die door of met medewerking van de gemeente tot stand zijn gekomen. Voor iedere baathebbende moet de gemeente het individuele profijt berekenen. De baatbelasting is daardoor een geschikt instrument om omwonenden en bedrijven in de omgeving te laten bijdragen aan buurt- en wijkvoorzieningen. Vanwege de volgende juridische uitvoeringsproblemen wordt de baatbelasting echter maar weinig toegepast:

- Het individuele profijt van de aanleg van voorzieningen is moeilijk precies te berekenen;
- Er is snel sprake van rechtsongelijkheid doordat het gebied dat gebaat is niet scherp is te begrenzen;
- Bij het verbeteren van bestaande voorzieningen is het lastig de grens te trekken tussen de kosten van regulier onderhoud – waarover geen baatbelasting mag worden geheven – en de kosten van kwaliteitsverbeterende maatregelen, waarop de baatbelasting wel van toepassing is.

De baatbelasting kan worden gerevitaliseerd door met een wetswijziging deze juridische uitvoeringsproblemen op te lossen. Daarbij zal tevens moeten worden geregeld hoe de

baatbelasting en het kostenverhaal van de Wet ruimtelijke ordening / de Omgevingswet in samenhang kunnen worden toegepast.³⁰

Voordelen

- Het CPB beoordeelt de baatbelasting in theorie als een zeer economisch efficiënt bekostigingsinstrument, vanwege de goede aansluiting bij het profijtbeginsel en de afwezigheid van economische verstoringen.

Nadelen

- De baatbelasting heeft een matige verhouding tussen opbrengsten en kosten doordat hij een hoge werklast met zich meebrengt en er ook rekening moet worden gehouden met de kosten van juridische procedures.
- De baatbelasting kan liquiditeitsproblemen veroorzaken voor bewoners en bedrijven die alleen een vermogenswinst boeken als gevolg van de aanleg van voorzieningen, maar geen extra inkomsten verkrijgen of besparingen realiseren.

3.6

Beleids optie 4: Uitbreiden belastinginstrumentarium

De vierde beleids optie is het in bredere zin kijken naar de wenselijke samenstelling van het gemeentelijke belastinginstrumentarium. Regelmatig wordt gepleit voor nieuwe specifieke heffingen of juist aanvullende vrijstellingen die kunnen bijdragen aan bepaalde beleidsdoelen, op uiteenlopende beleidsterreinen. Denk bijvoorbeeld aan alternatieve bekostiging voor gebiedsontwikkeling (planbatenheffing, gebiedsontwikkelingsheffing), het stimuleren van de woningmarkt (grondwaardebelasting) of vergroening (vrijstelling in de WOZ voor zonnepanelen). De werkgroep heeft hiervan een inventarisatie gemaakt en ook deze potentiële nieuwe heffingen / vrijstellingen getoetst aan de vastgestelde criteria. Onderstaand is een nieuwe heffing beschreven die - na toetsing aan de criteria uit § 3.2 - als kansrijk is beoordeeld. In § B 4 worden de minder kansrijke nieuwe heffingen beschreven.

Hierbij moet worden bedacht dat Nederland een gesloten belastingstelsel kent. Belastingen mogen op basis van de Grondwet alleen worden geheven als deze zijn beschreven in een Rijkswet. In sommige andere landen bestaat een open stelsel. In die landen kunnen gemeenten binnen centraal vastgestelde kaders 'nieuwe' op specifieke situaties toegepaste heffingen introduceren. Dit open stelsel is in Nederland een stap te ver. In het verleden is wel de Bedrijven Investeringszone (BIZ) tot stand gekomen na pilots op basis van een door het Rijk gemaakte experimentenwet. Op dit moment wordt gesproken over een experiment met een gebiedsinvesteringszone. Innovatie los van grootschalige herzieningen is daarmee zowel in het recente verleden als nu mogelijk gebleken. De ruimte voor dergelijke initiatieven bestaat dus ook in de toekomst.

3.6.1

Invoeren gebiedsontwikkelingsheffing

Gebiedsontwikkeling wordt op dit moment overwegend bekostigd uit de baten van de grond- en vastgoedontwikkeling en maar voor een klein deel uit belastingen en heffingen. Omwonenden en bedrijven in de schil om het gebied heen betalen daardoor maar beperkt en indirect mee aan gebiedsontwikkeling, terwijl zij er mogelijk wel profijt van hebben. De gebiedsontwikkelingsheffing is bedoeld om bewoners en bedrijven die profijt ondervinden te laten meebetalen aan een gebiedsontwikkeling.

Kenmerken

De gebiedsontwikkelingsheffing is een mogelijk nieuw instrument, gebaseerd op het beginsel van het verhalen van kosten. De kostenberekeningen worden gebaseerd op de bestaande regels voor kostenverhaal in de Wet ruimtelijke ordening / de Omgevingswet.

³⁰ Tekst ontleend aan Studiegroep Alternatieve Bekostiging ruimtelijke gebiedsontwikkeling (2020): *Bekostiging door baathebbers*, p. 22 en 43

De kosten worden omgeslagen op basis van de WOZ-waarde van het vastgoed van de baathebbers. De heffing kan op het moment van de aanleg van de voorzieningen geheven worden bij zittende bewoners en bedrijven (eigenaren, huurders, gebruikers).³¹

Voordelen

- De gebiedsontwikkelingsheffing kan een alternatieve bron worden voor bekostiging van gebiedsontwikkeling, naast de opbrengsten uit grondexploitatie.
- De gebiedsontwikkelingsheffing voldoet aan het profijtbeginnsel. De partijen die het meest gebaat zijn bij de ontwikkeling betalen mee.
- Ten opzichte van de baatbelasting heeft de gebiedsontwikkelingsheffing als voordeel dat het individuele profijt van iedere baathebbende niet precies hoeft te worden berekend.

Nadelen

- Bestaand vastgoed dat belast wordt met een gebiedsontwikkelingsheffing kan moeilijker verkoopbaar worden kort voor en gedurende de aanleg van de voorzieningen (overlast, baten nog onzeker).
- Risico op juridische procedures over de begrenzing van het gebied waar de heffing van toepassing is.

³¹ Tekst ontleend aan Studiegroep Alternatieve Bekostiging ruimtelijke gebiedsontwikkeling (2020). *Bekostiging door baathebbers*, p. 22 en 44

4 Potentiële baten en kwetsbaarheden

4.1 Inleiding

Het vorige hoofdstuk sloot af met de uitgewerkte beleidsopties en de bouwstenen waarmee deze beleidsopties kunnen worden samengesteld. Dit hoofdstuk gaat in op de potentiële baten (§ 4.2) die verbonden zijn aan deze beleidsopties, zowel voor inwoners en bedrijven als voor gemeenten en het Rijk. Er zijn tevens kwetsbaarheden verbonden aan een herziening van het gemeentelijk belastinggebied. Deze worden uitgewerkt in § 4.3.

4.2 Potentiële baten

De potentiële baten van de herziening zijn uiteraard afhankelijk van het precieze pakket aan maatregelen dat wordt getroffen en van de maatvoering (zoals de omvang van de schuif). Ook kunnen de baten niet altijd los worden gezien van andere maatregelen die getroffen worden in het kader van de herziening van de financiële verhoudingen (zie de verdiepingsbijlage, B 1). Verder moet aan een aantal randvoorwaarden worden voldaan.

4.2.1 *Perspectief inwoners en bedrijven*

- a. Gemeentelijke belastingaanslagen komen direct bij de burger in de brievenbus en zijn daarmee heel zichtbaar. Hoe groter het gemeentelijk belastinggebied, hoe belangrijker het voor inwoners wordt om te gaan stemmen en een bewuste afweging te maken tussen het niveau van voorzieningen en het niveau van belastingen. Dit stelt hogere eisen aan het gemeentelijke belastingplan, waarin deze afwegingen worden onderbouwd.
- b. De leefbaarheid in de gemeente kan toenemen als het fiscale instrumentarium goed is toegespitst op de actuele maatschappelijke opgaven. Problemen zoals drukte, vervuiling en overlast kunnen beter worden gereguleerd. Ook kunnen nieuwe voorzieningen in de wijk eerder gerealiseerd worden als gemeenten de mogelijkheid hebben om hiervoor een specifieke heffing te introduceren.
- c. Een rechtvaardige lastenverdeling zorgt voor meer draagvlak: de lasten kunnen evenwichtiger worden verdeeld door bijvoorbeeld huurders te gaan belasten voor de OZB, een ingezetenenheffing in te voeren voor alle kiesgerechtigde inwoners en vrijstellingen bij de WOZ-waardebepaling af te schaffen.
- d. Solidariteit is van belang met inwoners die wel willen, maar niet kunnen betalen. Dit belang neemt toe als er meer gemeentelijke belastingen worden geheven. Kwetsbare groepen moeten worden ontzien door kwijtschelding te verlenen, maar anderzijds moeten uitkeringsgerechtigden niet ontmoedigd worden om een baan te aanvaarden door toename van de armoedeval. Het gemeentelijke kwijtscheldingsbeleid moet recht doen aan deze tegengestelde belangen.

4.2.2 *Perspectief gemeenten*

- e. Voor gemeenten neemt de financiële afhankelijkheid van het Rijk af. Doordat het aandeel gemeentelijk belastinggebied groter wordt en het aandeel gemeentefonds kleiner worden gemeenten minder gevoelig voor de dynamiek in de accressen.
- f. Het hefboomeffect van de OZB wordt kleiner, en daarmee neemt de effectiviteit van dit belastinginstrument toe. Voor een stijging van de gemeentelijke uitgaven met 1% is een minder grote verhoging van de OZB-tarieven vereist (zie ook § B 2.4).
- g. Gemeenten zijn beter in staat om uitvoering te geven aan lokale prioriteiten; de buffer om uitgaven te kunnen intensiveren en om schokken te kunnen opvangen wordt groter.

- h. Als een grotere groep stemgerechtigden wordt betrokken bij de afweging tussen bepalen en betalen bevordert dit de vitaliteit van de lokale democratie. Bovendien zullen inwoners een betere publieke verantwoording van middelen verlangen naarmate de lokale lastendruk stijgt. Ook de democratische controle wint aan kracht.

4.2.3 *Perspectief Rijk*

- i. De bestuurlijke en financiële verhoudingen tussen Rijk en gemeenten raken weer meer in balans.
- j. De 'wig' wordt verkleind doordat de belastingen op arbeid dalen. Afhankelijk van de precieze invulling van de belastingschuif bij gemeenten wordt kapitaal zwaarder belast (dit is wel het geval wanneer wordt gekozen voor extra OZB, maar niet bij heffingen zonder relatie met de WOZ-waarde).
- k. Een grotere verantwoordelijkheid van gemeenten voor hun eigen inkomsten vergroot de doelmatigheidsprikkel bij de besteding van middelen.

4.3 **Kwetsbaarheden**

Naast potentiële baten zijn er aan een herziening van het gemeentelijk belastinggebied kwetsbaarheden verbonden. Onderstaand worden deze uitgewerkt en waar mogelijk zijn tevens beheersingsmaatregelen geformuleerd:

4.3.1 *Geen vangnet voor risico's in het bestaande gemeentelijke takenpakket*

Het risico bestaat dat een ruimer gemeentelijk belastinggebied onbedoeld gezien gaat worden als een vangnet voor alle risico's van gemeenten – niet alleen de risico's die samenhangen met eigen taken maar ook met door het Rijk opgedragen taken. Dat is echter niet de bedoeling van de verruiming (zie § 2.4). Daarnaast bepaalt de Financiële-verhoudingswet dat moet worden aangegeven via welke bekostigingswijze de financiële gevolgen voor gemeenten kunnen worden opgevangen, indien beleidsvoornemens van het Rijk leiden tot een wijziging van de uitoefening van taken of activiteiten door gemeenten.³²

4.3.2 *Risico dat belastinginkomsten achterblijven*

Sommige gemeenten zijn bezorgd dat hun belastinginkomsten mogelijk zullen achterblijven ten opzichte van de huidige situatie. Als gekozen wordt voor een OZB-gebruikers woningen of een ingezetenenheffing zal bij minvermogende inwoners een deel van de aanslagen niet inbaar zijn. Hoe zwakker de sociaal-economische structuur van een gemeente, hoe meer kwijtschelding zal worden aangevraagd.

Hierbij is relevant dat er bij de verdeling van het gemeentefonds al rekening wordt gehouden met de sociaal-economische structuur van gemeenten en met de uitgaven aan minimabeleid (waartoe kwijtgescholden belastingen en heffingen worden gerekend). Via de algemene uitkering ontvangen gemeenten een bijdrage voor de uitgaven aan minima-beleid ter hoogte van het Nederlandse gemiddelde. Als het gemiddelde bedrag aan kwijtscheldingen toeneemt zal dit doorwerken in de algemene uitkering in het daarop-volgende jaar.

4.3.3 *Stapeling van gemeentelijke belastingen*

Als verschillende bouwstenen die in hoofdstuk 3 staan uitgewerkt naast elkaar worden ingevoerd kan dit voor sommige groepen belastingplichtigen leiden tot stapeling van lokale belastingen.

Eigenaren van woningen worden nu aangeslagen voor OZB-eigenaren woningen, maar kunnen in de nieuwe situatie daarnaast te maken krijgen met OZB-gebruikers woningen en/of ingezetenenheffing. Ook huurders, die nu geen OZB betalen, kunnen met deze

³² Financiële-verhoudingswet, artikel 2

nieuwe belastingen worden geconfronteerd. Hoewel zo'n stapeling als onrechtvaardig kan worden ervaren is het van belang te beseffen dat inwoners hiervoor worden gecompenseerd via de loon- en inkomstenbelasting. Het draagvlak zou kunnen worden vergroot als er niet alleen nieuwe belastingen worden geïntroduceerd maar er ook belastingen verdwijnen. Daarnaast kan het draagvlak worden vergroot door beter inzicht te geven in gemaakte keuzes (voor de financiering) van de lokale opgaven.

Een instrument om te bewaken dat de lastendruk tussen gemeenten niet teveel gaat verschillen is de benchmark die met ingang van 2020 zal worden opgenomen in de jaarlijkse Atlas van de lokale lasten van het COELO. Benchmarking maakt gemeenten attenter op de onderlinge verschillen, bevordert het lokale debat over het heffen van lokale middelen en de inzet ervan en zal daarom bijdragen aan het borgen van een gematigde lastenontwikkeling.

4.3.4 *Herverdeeleffecten tussen gemeenten*

Een herziening van het gemeentelijk belastinggebied gaat onvermijdelijk gepaard met herverdeeleffecten. Door onderzoeksbureau Cebeon is een berekening gemaakt van de herverdeeleffecten die zullen ontstaan bij verschillende manieren waarop de verruiming wordt verwerkt in het verdeelmodel van het gemeentefonds (zie ook § 5.6). Er blijken varianten beschikbaar waarbij de herverdeeleffecten (uitgedrukt in € per inwoner) beperkt blijven of zelfs gelijk aan nul zijn.

Bij voorkeur worden de herverdeeleffecten gezien in samenhang met de herverdeeleffecten die ontstaan bij de herijking van het gemeentefonds (zie de verdiepingsbijlage, B 1.2). Indien nodig kan een ingroeipad worden overeengekomen om de herverdeeleffecten over meerdere jaren te verdelen.

5 Aandachtspunten bij invoering

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een aantal aandachtspunten bij invoering beschreven. Deels hebben deze een politiek karakter (afwenteling, kwijtschelding en inkomstenverevening). Daarnaast zijn er enkele meer technische aandachtspunten ten aanzien van implementatie en communicatie.

5.2 Inkomens- en werkgelegenheidseffecten

Van de meest kansrijke combinaties van bouwstenen ('voorbeeldscenario's') waarmee de belastingschuif kan worden ingevuld zijn de inkomens- en werkgelegenheidseffecten berekend door het ministerie van SZW. Onderstaand worden de resultaten getoond van één variant, waarbij een belastingschuif van € 4 miljard wordt gerealiseerd met 50% OZB-gebruikers woningen en 50% ingezetenenheffing. Een belastingschuif met een andere omvang zal effecten hebben die grofweg lineair hoger of lager zijn dan in onderstaande tabel. Zie voor nadere toelichting en de overige voorbeeldscenario's de verdiepingsbijlage, B 6.

De doorrekeningen laten zien dat het bij verschillende combinaties goed mogelijk is om een redelijk evenwichtig inkomensbeeld te bereiken. De werkgelegenheidseffecten zijn beperkt maar positief.

Inkomensgroep	IH 50%, OZB 50%	Inclusief compensatie IB		
		Schijf 1/2/3	Schijf 1/2/3 + AHK	Schijf 1
1e (<=115% WML)	-1,6%	-0,7%	0,0%	-0,1%
2e (115-184% WML)	-1,5%	-0,3%	0,1%	0,1%
3e (184-268% WML)	-1,3%	0,0%	0,1%	0,1%
4e (268-392% WML)	-1,1%	0,2%	0,2%	0,2%
5e (>392% WML)	-0,9%	0,4%	0,1%	0,1%
Inkomensbron				
Werkenden	-1,1%	0,2%	0,1%	0,2%
Uitkeringsgerechtigden	-1,6%	-0,6%	0,0%	-0,1%
Gepensioneerden	-1,6%	-0,4%	0,0%	-0,2%
Huishoudtype				
Tweeverdieners	-1,2%	0,1%	0,1%	0,1%
Alleenstaanden	-1,4%	-0,1%	0,1%	0,1%
Alleenverdieners	-1,6%	-0,2%	-0,2%	-0,4%
Kinderen				
Huishoudens met kinderen	-1,1%	0,0%	-0,1%	0,0%
Huishoudens zonder kinderen	-1,2%	0,2%	0,2%	0,2%
Alle huishoudens	-1,3%	0,0%	0,1%	0,1%
Werkgelegenheidseffecten	0,0%	0,1%	0,2%	0,1%

Maatregelen				
<i>OZB</i>	+ 2 mld	+ 2 mld	+ 2 mld	+ 2 mld
<i>Ingezetenenheffing</i>	+ 2 mld	+ 2 mld	+ 2 mld	+ 2 mld
<i>Tarief schijf 1</i>	0	-1,15%	-0,60%	-2,00%
<i>Tarief schijf 2</i>	0	-1,15%	-0,60%	0
<i>Tarief schijf 3</i>	0	-1,15%	-0,60%	0
<i>Tarief schijf 4</i>	0	0	0	0
<i>Algemene heffingskorting</i>	0	0	+ € 230	0

5.3

Afwenteling

Onder afwenteling wordt verstaan: het zwaarder belasten van bepaalde groepen belastingplichtigen, waarvan andere groepen profiteren. Afwenteling kan plaatsvinden van inwoners naar niet-inwoners (door bijvoorbeeld de toeristenbelasting of forensenbelasting onevenredig te verhogen), maar ook tussen verschillende groepen belastingplichtigen binnen een gemeente. Denk bijvoorbeeld aan afwenteling van verhuurders naar huurders of van woningen naar niet-woningen. Allerlei tussenvormen zijn uiteraard ook mogelijk. Afwenteling hoeft niet per se negatief te worden gewaardeerd – het kan ook een beleidsmatige keuze zijn. De in § 3.4 beschreven waarderingsuitzonderingen voor de WOZ en de afschaffing (per 2006) van de OZB-gebruikers woningen kunnen beschouwd worden als institutionele vormen van afwenteling die wettelijk worden afgedwongen.

Als het gemeentelijk belastinggebied wordt verruimd en het belastinginstrumentarium wordt uitgebreid krijgen gemeenten meer ruimte om hun eigen belastingmix te kiezen. Daarmee neemt ook het theoretische risico op afwenteling toe. Of het Rijk maatregelen zou moeten treffen om afwenteling binnen het gemeentelijk belastinggebied te beperken is een politiek vraagstuk. In de Kamerbrief uit 2016 met bouwstenen voor herziening van het gemeentelijk belastinggebied was een mechanisme opgenomen om afwenteling op specifieke groepen (i.c. eigenaren van woningen en eigenaren plus gebruikers van niet-woningen) te voorkomen. Dit mechanisme hield in dat landelijk een lastenverdeling werd bepaald met bandbreedtes, zodat de lastenverdeling hetzelfde zou blijven op het moment dat gemeenten de lasten zouden verhogen of verlagen. De gedachte hierachter was dat gemeenten zelf het lastenniveau bepalen, maar dat de initiële keuze voor ingezetenenheffing en OZB-gebruikers de verdeling van de lasten op gemeentelijk niveau bepaalt.

Een voorbeeld van een mogelijke koppeling van de tarieven voor OZB-eigenaren en OZB-gebruikers is uitgewerkt in de verdiepingsbijlage, B 7. Dit voorstel gaat minder ver dan het mechanisme tegen afwenteling uit de Kamerbrief van 2016, en is grotendeels gebaseerd op de wettelijke bepalingen die van 1998 tot en met 2007 golden voor de verhoudingen tussen c.q. de hoogte van de tarieven.

In 2018 heeft het CPB onderzoek gedaan naar de gevolgen van de afschaffing van de OZB-gebruikers woningen in 2006.³³ Zij constateerden onder meer dat de afschaffing van deze heffing niet heeft geleid tot grote aanpassingen van andere lokale heffingen. Ook bleken de lokale lasten van verschillende groepen huishoudens dezelfde ontwikkeling te volgen, waarbij de lokale lasten benaderd zijn als de som van de door hen betaalde OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing. Tussen 2006 en 2015 vormen deze lokale heffingen op inwoners een stabiel aandeel van de totale gemeentelijke inkomsten uit lokale heffingen.

³³ CPB (2018-9) Notitie - Gevolgen van het afschaffen van de ozb voor gebruikers van woningen op de andere gemeentelijke heffingen

Ook het COELO kwam in 2019 tot vergelijkbare conclusies in een onderzoek naar de gemiddelde jaarlijkse stijging van de OZB-tarieven van woningen en niet-woningen in de periode 1998-2019.³⁴ Gemeenten hebben niet op grote schaal het OZB-tarief voor niet-woningen veel harder laten stijgen dan dat voor woningen.

Vanuit het perspectief van gemeenten is een grotere financiële flexibiliteit één van de potentiële baten van een ruimer gemeentelijk belastinggebied. In dit perspectief zou het onwenselijk zijn als de financiële flexibiliteit meteen weer wordt ingeperkt door relatieve koppelingen zoals hierboven beschreven.

5.4 Kwijtschelding

De beslissing om al dan niet kwijt te schelden is een autonome gemeentelijke bevoegdheid; deze afweging kan voor verschillende heffingen verschillend uitpakken. Als kwijtschelding van een lokale belasting aan de orde is sluit de Gemeentewet aan bij de kwijtscheldingsregels voor de Rijksbelastingen.

Netto bijstand

Afhankelijk van hoe de verlaging van de inkomstenbelasting tot stand komt bij een belastingschuif van Rijk naar gemeenten kan het nodig zijn om de netto bijstands-uitkering constant te houden ten opzichte van de huidige situatie. Anders kan het effect zijn dat de netto bijstand stijgt terwijl de gemeentelijke belasting wordt kwijtscholden. Dit zou een stijging van de armoedeval tot gevolg hebben.

Verhogen van de vermogensnorm

Een belastingplichtige die volgens de regelgeving voor kwijtschelding nog voldoende inkomen of vermogen heeft om de belastingen te betalen, zou ook in de praktijk moeten kunnen betalen. De regels zijn wel streng. Alleen als iemand het echt niet kan betalen, komt diegene voor kwijtschelding in aanmerking. Het kwijtscheldingsstelsel is ingesteld vanuit de gedachte dat de (lokale) belastingen een van de allerlaatste zaken is waarvoor je nog zou moeten betalen, ook als je bijna niets hebt. Het niet snel verlenen van kwijtschelding is een goed uitgangspunt. Iedereen profiteert van de publieke voorzieningen en zou indien bij machte daaraan moeten meebetalen. Belastingplichtigen komen dan ook pas voor kwijtschelding in aanmerking als ze niet genoeg vermogen hebben om de belastingschuld uit dat vermogen te betalen. Deze grens is de vermogensnorm. De vermogensnorm om tot kwijtschelding over te gaan is afhankelijk van per belastingplichtige verschillende factoren. Deze norm is lager dan de vermogensnorm om bijstand te mogen ontvangen. Vanuit verschillende hoeken is gevraagd te kijken naar een harmonisatie van deze twee normen. De mogelijkheid om extra spaarruimte te hebben zonder dat dit aan lokale belastingen hoeft te worden besteed, zou helpen bij onverwachte uitgaven en het mogelijk voorkomen van verdere armoede gerelateerde problematiek. Het harmoniseren kan door de kwijtscheldingsnorm te verhogen, de bijstandsnorm te verlagen of een combinatie van die twee. Hoewel gesproken wordt over afstemmen van de beide normen³⁵ lijkt het niet de wens te zijn om de bijstandsnorm te verlagen. De enige resterende optie is dan het verhogen van de vermogensnorm voor kwijtschelding. Overigens lijkt het niet zozeer te gaan om het vermogen in het algemeen, maar specifiek om hoeveel geld op een bankrekening mag staan. Er kan daarom ook gedacht worden aan een extra vrijgesteld bedrag voor banksaldo.

Een nadeel van verhogen van de vermogensnorm is dat de armoedeval wordt vergroot voor personen die onder de huidige kwijtscheldingsregels geen aanspraak maken op kwijtschelding, maar na verhoging van de norm wel. Een ander nadeel is dat de

³⁴ COELO (2019): *Ontwikkeling ozb woningen en niet-woningen 1998-2019*

³⁵ TK 2018-2019, 35 000 VII, nr. 19 en TK 2019-2020 32 215 verslag schriftelijk overleg 19 december 2019

belastingen voor andere belastingplichtigen omhoog moeten om de inkomsten van de gemeente stabiel te houden.

De weging van deze voor- en nadelen heeft een sterk politiek karakter. Bij de uitvoering van de herziening kan gezien worden of het aanpassen van de vermogensgrens (of spaarruimte) te prevaleren valt boven de huidige situatie.

Gepensioneerden met beperkt inkomen

Het nadeel van het vergroten van de armoedegrens doet zich niet voor bij gepensioneerden met een beperkt inkomen. Evenmin is er voor deze groep zicht op verbetering van inkomsten. Vanwege dit verschil ten opzichte van de andere belastingplichtigen zou een specifieke vermogensgrens (of extra spaarruimte) voor gepensioneerden met een beperkt inkomen verdedigbaar zijn.

Autonomie voor gemeenten

Het is mogelijk om gemeenten zelf de norm voor kwijschelding te laten bepalen. Afhankelijk van hoe ver gemeenten hierin gaan, gaat het kwijscheldingsbeleid dan steeds meer op inkomensbeleid lijken. Het is de vraag of dit wenselijk is, mede gelet op het feit dat inkomensbeleid aan de Rijksoverheid is voorbehouden.

5.5

Inkomstenverevening

De financiële uitgangspositie van gemeenten moet – ook wanneer het belastinggebied wordt verruimd – gelijkwaardig blijven. Nederland is een gedecentraliseerde eenheidsstaat waarin grote verschillen in voorzieningen niet worden geaccepteerd. Het derde aspiratieniveau van Goedhart (een gelijkwaardig voorzieningenniveau tegen gelijke lastendruk) blijft het uitgangspunt.³⁶ Om aan dit uitgangspunt te kunnen blijven voldoen moet de huidige wijze van inkomstenverevening in het gemeentefonds worden aangepast.

Het principe van inkomstenverevening werkt als volgt: er wordt rekening gehouden met verschillen in belastingcapaciteit voor de OZB tussen gemeenten.³⁷ In sommige gemeenten is de gemiddelde WOZ-waarde van het onroerend goed hoger dan in andere gemeenten. Daardoor is hun capaciteit om OZB te heffen hoger. Door inkomstenverevening toe te passen worden gemeenten in een gelijkere uitgangspositie gebracht ten opzichte van elkaar. Van belang om te beseffen is dat niet de werkelijke OZB-opbrengsten worden verevend maar de capaciteit van elke gemeente om OZB te heffen. Deze belastingcapaciteit wordt bepaald door gestandaardiseerde tarieven (de rekentarieven) te vermenigvuldigen met de WOZ-waarde van woningen en niet-woningen in een gemeente.

In de huidige situatie stelt de Financiële-verhoudingswet dat 80% van de belastingcapaciteit van woningen en 70% van de belastingcapaciteit van niet-woningen in de verdeling moet worden meegenomen. Het rekentarief op basis waarvan de belastingcapaciteit wordt bepaald volgt niet de ontwikkeling van het landelijk gemiddelde, maar is sinds de invoering van de verdeling in 1997 alleen aangepast voor inflatie. Dat maakt dat momenteel niet 100% van de capaciteit (circa EUR 4 miljard), maar EUR 2,5 miljard (=ruim 60%) in de verdeling wordt meegenomen.

Als het gemeentelijk belastinggebied wordt verruimd zonder de wijze van inkomstenverevening aan te passen dan zou dit leiden tot een verdeling die schever is dan de huidige verdeling. Dat komt doordat 40% van de belastingcapaciteit nu buiten de verdeling wordt gehouden. Gemeenten met hoger dan gemiddelde WOZ-waarden

³⁶ Kamerbrief Herziening financiële verhoudingen (TK 2019-2020, 35 300 B nr. 5)

³⁷ Andere inkomstenbronnen dan de OZB spelen ook een rol in het verdeelmodel van het gemeentefonds (zie § B 1.2). Omwille van de beknoptheid blijft dit punt hier buiten beschouwing. De exacte rol van eigen inkomsten in het toekomstige verdeelmodel is nog onderwerp van gesprek in het herijtingsonderzoek gemeentefonds

profiteren hiervan en gemeenten met lager dan gemiddelde WOZ-waarden ondervinden juist nadeel. Dit voordeel respectievelijk nadeel wordt groter naarmate het gemeentelijk belastinggebied groter wordt. Van belang is dus dat de verevening wordt aangepast aan de nieuwe situatie, zodat het derde aspiratieniveau van Goedhart gehandhaafd blijft.

Een politieke afweging die binnen het herijkingsonderzoek gemeentefonds nog gemaakt moet worden is hoe de inkomstenverevening precies wordt herijkt. Zowel over het percentage van de belastingcapaciteit dat in de berekeningen wordt meegenomen als over de actualisering van de rekentarieven moeten nog keuzes worden gemaakt. De uitkomst van deze afweging bepaalt mede welke herverdeeffecten tussen gemeenten ontstaan als het gemeentelijk belastinggebied zou worden verruimd.

Van belang is verder dat ook bij een wijziging van het wettelijke vrijstellingsregime herverdeeffecten zullen ontstaan. Door een wettelijke vrijstelling te laten vervallen neemt namelijk de belastingcapaciteit van gemeenten toe: één van de maatstaven van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Een toename van de belastingcapaciteit leidt tot een lagere algemene uitkering. De grootte van het herverdeeffect zal sterk verschillen per gemeente en ook afhankelijk zijn van de vrijstelling die wordt afgeschaft.

5.6

Verwerking in verdeelmodel gemeentefonds

Bij een verruiming van het gemeentelijk belastinggebied zal het gemeentefonds met eenzelfde bedrag worden verlaagd. Vervolgens moet deze verlaging verwerkt worden in het verdeelmodel, zodat alle gemeenten een lagere algemene uitkering krijgen toegerekend. Er zijn verschillende wijzen van verwerking denkbaar, die allemaal tot bepaalde herverdeeffecten tussen gemeenten zullen leiden. De volgende overwegingen spelen hierbij een rol:

- Welke belastingmix moet worden verondersteld bij de invulling van de belasting-schuif? Kiest de gemiddelde gemeente voor bijvoorbeeld 50% OZB-gebruikers woningen en 50% ingezetenenheffing of voor een andere invulling? Dit bepaalt welke maatstaven het best kunnen worden toegepast.
- Als de belastingschuif wordt ingevuld met extra OZB dan is de WOZ-waarde een geschikte inhoudingsmaatstaf, wordt gekozen voor een ingezetenenheffing dan is inhouding via de maatstaf inwoners 18+ beter geschikt. Andere combinaties van maatstaven zijn eveneens denkbaar.
- Ook de opbrengst van de voorgestelde verblijfsbelastingen (zie § 3.5) moet een plaats krijgen in het verdeelmodel. Gebruikelijk is om deze inkomsten te salderen met de uitgaven die gerelateerd zijn aan deze inkomsten.

5.7

Kosten van invoering

De LVLB heeft een kwalitatieve inschatting gemaakt van de kosten van invoering van de verschillende bouwstenen. Uiteraard is een en ander sterk afhankelijk van de exacte vormgeving van de maatregelen. Bij de kosten van invoering valt te denken aan het aanpassen en inrichten van automatiseringspakketten, de kosten voor het inventariseren en verzamelen van de benodigde data, het instrueren van de uitvoerders en de kosten voor communicatie. Het is nog onduidelijk hoe hoog de ontwikkelingskosten zullen bedragen die softwarebedrijven in rekening zullen brengen. Wel kan er per bouwsteen een inschatting gemaakt worden of de invoeringskosten relatief hoog of laag zullen zijn.

De (her)invoering van heffingen heeft ook gevolgen voor de werkzaamheden van de invorderingsambtenaar. Denk bijvoorbeeld aan de behandeling van kwijtscheldingsverzoeken, extra betalingsregelingen of extra invorderingsactiviteiten. Ook zal het leiden

tot extra bezwaar- en beroepschriften. Het is raadzaam ook met deze bijkomende uitvoeringskosten rekening te houden.

5.7.1 *Ruimer belastinggebied*

De invoeringskosten voor de OZB-gebruikers woningen zullen laag zijn. De software-pakketten zijn namelijk al ingericht voor het heffen van andere OZB-varianten. Er zullen minimale aanpassingen nodig zijn.

Voor de invoering van een ingezetenenheffing zullen de invoeringskosten hoger liggen omdat de huidige belastingpakketten aangepast moeten worden (tenzij er kan worden aangesloten bij de reeds bestaande inrichting van de afvalstoffenheffing). Hoeveel aanpassingen dit behelst is wel afhankelijk van de wijze van heffing. Mogelijk zullen er nieuwe data geregistreerd moeten worden in de belastingadministratie.

De kosten die samenhangen met het afschaffen van één of meerdere vrijstellingen variëren, afhankelijk van welke vrijstelling wordt afgeschaft. Hoofdzakelijk betreft dit kosten die samenhangen met de waarderingssystematiek. Alle objecten die nu nog vrijgesteld zijn zullen eenmalig gewaardeerd moeten worden, en daarna jaarlijks geherwaardeerd. Er zullen nog kosten gemoeid zijn met het opstellen en/of aanpassen van taxatiewijzers. De taxatiepakketten hebben hooguit enkele aanpassingen nodig om de huidige vrijgestelde objecten te kunnen waarderen.

5.7.2 *Modernisering belastingmix en uitbreiding instrumentarium*

Voor de invoering van een algemene dag- en nachtverblijfsbelasting zullen de invoeringskosten hoger liggen. Er kan aansluiting worden gezocht bij de huidige heffing van toeristenbelasting en gemakkelikhedenretributie. Wel zal het aantal belastingplichtigen aanmerkelijk toenemen. Afhankelijk van de wijze van uitvoering zijn er aanpassingen nodig in de software en verzamelen van data.

De afschaffing van de hondenbelasting en eventueel de forensenbelasting zal leiden tot een besparing ter grootte van de heffingskosten die hier nu mee gemoeid zijn. Er zullen enige kosten gemaakt moeten worden voor bijvoorbeeld de communicatie hierover.

De invoeringskosten van een gebiedsontwikkelingsheffing zullen naar verwachting hoger zijn omdat het een geheel nieuwe heffing betreft. Er moet software voor ontwikkeld worden. Ook zullen de kosten voor inventarisatie hoger zijn dan de hiervoor genoemde opties.

5.8 **Juiste timing van de schuif**

Inwoners zullen de gevolgen van de verschuiving van de heffing van rijksbelasting naar de lokale belastingen op verschillende momenten merken. Het is van belang dat de inwoners hierover tijdig en op een juiste wijze worden geïnformeerd. De verlaging van de inkomstenbelasting zullen zij vanaf de eerste loonstrook van het kalenderjaar reeds ervaren. De aanslag van de hogere lokale belastingen volgt enige maanden later. Waarbij tevens van belang is dat de hogere lokale lasten op de aanslag in één bedrag cumulatief zichtbaar zijn. Terwijl het hogere nettoloon in maandelijkse termijnen wordt uitgekeerd.

In een voorlichtingscampagne dient aandacht besteed te worden aan bovengenoemd tijdsverschil en aan de mogelijkheid dat ook de aanslag gemeentelijke belastingen in termijnen betaald kan worden. Door gespreide betaling kunnen de gemeentelijke belastingen maandelijkse voldaan worden uit het hogere maandelijkse nettoloon. Verder dient te worden benadrukt dat het – op macroniveau – een evenredige verschuiving betreft van landelijke naar lokale belastingen.

5.9 Preferentie van belastingvorderingen

Gemeenten moeten adequaat belastingschulden kunnen innen. Bij een groter gemeentelijk belastinggebied wordt de invordering van gemeentelijke belastingschulden belangrijker. In dat licht bezien zou overwogen kunnen worden om gemeentelijke belastingdiensten ook preferente schuldeiser, achter de landelijke belastingdienst, te maken. Hiertoe is wel een wetswijziging noodzakelijk.

VERDIEPINGSBIJLAGE

Bijlage 1 - Samenhang met herziening financiële verhoudingen

B 1.1 Relatie gemeentefonds en gemeentelijk belastinggebied

De uitkeringen die een gemeente ontvangt uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit het gemeentelijk belastinggebied zijn twee wijzen van bekostiging voor gemeentelijke taken. Als een groter deel van de taken wordt bekostigd uit eigen belastingopbrengsten kan het aandeel gemeentefonds dalen en vice versa. Verder geldt dat de omvang van het gemeentefonds wordt bepaald door de normeringssystematiek; daardoor beweegt het gemeentefonds mee met de rijksuitgaven. De mutaties (positief of negatief) worden aangeduid als het accres. De verdeling van het gemeentefonds wordt bepaald door het verdeelmodel, dat momenteel wordt herijkt. De (veronderstelde) eigen inkomsten van gemeenten zijn op verschillende manieren van invloed binnen dit verdeelmodel (zie onder).

Vanwege deze onderlinge verbanden moeten de herziening van het gemeentelijk belastinggebied, de herijking van het gemeentefonds en de evaluatie van de normeringssystematiek steeds in samenhang worden gezien. Hieronder volgt een nadere toelichting op deze trajecten.

B 1.2 Herijkingsonderzoek gemeentefonds

Momenteel vindt parallel aan de werkzaamheden van de werkgroep Herziening gemeentelijk belastinggebied een onderzoek plaats naar de verdeling van het gemeentefonds. Dit onderzoek moet leiden tot een nieuwe verdeling van dit fonds per 1 januari 2022.³⁸ De minister van BZK heeft in juli 2018 en in oktober 2019 brieven aan de Tweede Kamer gestuurd³⁹ waarin het herijkingsonderzoek staat beschreven binnen de bredere context van de herziening van de financiële verhoudingen.

Binnen het verdeelmodel van het gemeentefonds vindt verevening van OZB-capaciteit plaats: er wordt rekening gehouden met verschillen in belastingcapaciteit tussen gemeenten. Daarmee worden gemeenten in een gelijkere uitgangspositie gebracht ten opzichte van elkaar. In het herijkingsonderzoek wordt de wijze van inkomstenverevening opnieuw doordacht (zie ook § 5.5); de uitkomst hiervan bepaalt mede welke herverdeeleffecten tussen gemeenten gaan ontstaan als het gemeentelijk belastinggebied zou worden verruimd.

Tevens wordt in het herijkingsonderzoek gekeken naar de inkomstenbronnen van gemeenten naast de OZB.⁴⁰ Sommige van deze inkomsten (bijvoorbeeld de opbrengsten uit parkeerbelasting) worden gesaldeerd met de uitgaven die gerelateerd zijn aan deze inkomsten (bijvoorbeeld de uitgaven aan parkeerbeleid). De veronderstelling daarbij is dat gemeenten zelf een deel van deze uitgaven kunnen dekken, zodat het bedrag per inwoner dat het gemeentefonds hiervoor uitkeert lager kan zijn. De exacte rol van eigen inkomsten in het toekomstige verdeelmodel is nog onderwerp van gesprek in het herijkingsonderzoek.

In de Meicirculaire 2022 zal de nieuwe verdeling van het gemeentefonds worden gepubliceerd.

³⁸ De oorspronkelijke planning was 1 januari 2021. In februari 2020 hebben de fondsbeheerders in overleg met de VNG besloten om de invoeringsdatum een jaar uit te stellen. Zie de Kamerbrief van de minister van BZK d.d. 26 februari 2020 (TK 2019-2020, 35 00 B, nr. 15).

³⁹ TK 2018-2019, 34 775 B-C, nr. 18
TK 2019-2020, 35 300 B, nr. 5

⁴⁰ De overige inkomstenbronnen zijn: leges, riool- en reinigingsheffing, erfpacht, opbrengsten grondexploitatie, treasury / dividend, en de algemene gemeentelijke belastingen naast de OZB: toeristen-, honden-, parkeer-, forensen-, precario-, reclame- en roerendezaakbelasting

B 1.3 Evaluatie normeringssystematiek

De normeringssystematiek van het gemeentefonds (ook bekend als de trap-op-trap-af-systematiek) bepaalt het percentage waarmee de algemene uitkering binnen het gemeentefonds jaarlijks wordt verhoogd of verlaagd (het accres).

Periodiek bekijken Rijk en medeoverheden samen of de systematiek heeft voldaan en of er (technische) aanpassingen aan de systematiek gewenst zijn. Momenteel vindt zo'n periodieke evaluatie van de normeringssystematiek plaats. De evaluatie heeft tot doel om mogelijke varianten voor de normering van het gemeentefonds aan te dragen voor het volgende kabinet. Het recente patroon dat de onderuitputting bij het Rijk leidt tot een lager accres in het lopend jaar en een schuif van accresen naar het volgende jaar wordt ook in de evaluatie betrokken.

Naar verwachting is de nu lopende evaluatie in de eerste helft van 2020 afgerond, zodat de Studiegroep Begrotingsruimte en de Studiegroep Interbestuurlijke en Financiële Verhoudingen (zie onder) deze kunnen meenemen in hun overwegingen. Als deze evaluatie zou leiden tot wijzigingsvoorstellen in de normeringssystematiek heeft dit een doorwerking naar de financiële huishouding van gemeenten. Bijvoorbeeld doordat het aantal accresbijstellingen per jaar wordt aangepast of de verticale stabiliteit van het accres wordt vergroot. Daarom zijn de uitkomsten van de evaluatie ook voor de herziening van het gemeentelijk belastinggebied van belang.

B 1.4 Studiegroep Interbestuurlijke en financiële verhoudingen

In aanloop naar het nieuwe kabinet is in oktober 2019 de studiegroep Interbestuurlijke en financiële verhoudingen van start gegaan. Deze studiegroep richt zich op de knelpunten die Rijk en medeoverheden ervaren in de interbestuurlijke samenwerking. Voorliggend rapport zal aan de studiegroep worden aangeboden omdat een herziening van het gemeentelijk belastinggebied een bijdrage kan leveren aan het oplossen van deze knelpunten. Deze studiegroep zal zijn tussenrapport publiceren in het voorjaar 2020 en het eindrapport in het najaar 2020.

B 1.5 Herziening provinciefonds en provinciaal belastinggebied

In mei 2017 is de Financiële-verhoudingswet (Fvw) gewijzigd waarmee invulling is gegeven aan de door het IPO (commissie-Jansen) voorgestelde verdeling van het provinciefonds. De commissie-Jansen heeft ingezet op een eenvoudiger verdeling, onder voorwaarde dat er geen herverdeeleffecten mochten optreden. Een aantal fundamentele discussies is echter buiten haken geplaatst, waaronder de vermogens van provincies en de discussie over het provinciaal belastinggebied. Het huidige verdeelmodel is daardoor niet toekomstbestendig.

Bij het opstellen van het Klimaatakkoord heeft het IPO daarnaast aandacht gevraagd voor het feit dat de huidige grondslag van het provinciaal belastinggebied (de opcenten op de motorrijtuigenbelasting) zal gaan eroderen als gevolg van de stimuleringsmaatregelen voor elektrisch rijden. Het Rijk heeft toegezegd dat dit punt betrokken zal worden in het onderzoek *Grondslagerosie belastingen mobiliteit*, één van de onderzoeken binnen het bouwstenentraject van het ministerie van Financiën. Naast de langetermijneffecten van de grondslagerosie van opcenten is het streven om - onder regie van het ministerie van BZK - samen met het IPO te kijken naar alternatieve grondslagen voor het provinciaal belastinggebied.

Met het IPO vindt momenteel overleg plaats om te komen tot een verdeelmodel voor het provinciefonds dat beter toekomstbestendig is. Omdat de inkomsten van provincies onderdeel zijn van het verdeelmodel zal de nieuwe inrichting van het provinciaal belastinggebied ook worden betrokken bij dit traject.

B 1.6 Studiegroep Alternatieve Bekostiging Ruimtelijke Gebiedsontwikkeling

In 2019 is ook de studiegroep Alternatieve Bekostiging Ruimtelijke Gebiedsontwikkeling gestart. Deze studiegroep heeft als taakopdracht om in beeld te brengen hoe de directe en indirecte baten van investeringen in gebiedsontwikkeling zouden kunnen worden ingezet om de opgaven in het ruimtelijk domein te bekostigen. In het rapport wordt onder meer gekeken hoe het gemeentelijk belastinginstrumentarium aangewend kan worden om gebiedsontwikkeling te stimuleren. Naar verwachting zal deze studiegroep begin 2020 haar rapport opleveren.

Bijlage 2 – Probleemanalyse

B 2.1 Bestuurlijke context

De afgelopen decennia is een groot aantal taken en verantwoordelijkheden gedecentraliseerd van het Rijk naar de gemeenten. Een deel van deze taken overstijgt het gemeentelijke niveau en is daarom georganiseerd in intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. Terwijl de interbestuurlijke verhoudingen als gevolg van de decentralisaties steeds in beweging waren zijn de financiële verhoudingen niet mee-veranderd. Hierdoor is tussen het Rijk en de gemeenten een financiële onbalans ontstaan.⁴¹

Het Europees Handvest inzake lokale autonomie bepaalt dat gemeenten recht hebben op voldoende eigen financiële middelen, waarover zij vrijelijk kunnen beschikken bij de uitoefening van hun bevoegdheden. Daarbij dient de omvang van de eigen financiële middelen in verhouding te staan tot de wettelijke bevoegdheden van gemeenten.⁴² Het Handvest geeft echter niet expliciet aan hoe groot het gedeelte eigen inkomsten van gemeenten moet zijn.

In Nederland is het eigen belastinggebied van gemeenten historisch gezien klein, waardoor gemeenten voor hun bekostiging in hoge mate afhankelijk zijn van uitkeringen door het Rijk. In 2006 is het gemeentelijk belastinggebied nog eens 25% kleiner geworden toen de OZB-gebruikers woningen – een heffing met destijds een aanzienlijke opbrengst van € 1,2 miljard – werd afgeschaft. In plaats daarvan werd de algemene uitkering uit het gemeentefonds met hetzelfde bedrag verhoogd, wat de financiële onbalans deed toenemen. De laatste tien jaar is de verhouding verder uit balans geraakt doordat het gemeentelijke takenpakket werd uitgebreid met de decentralisaties in het sociaal domein (Wet maatschappelijke ondersteuning, Jeugdwet, Participatiewet), terwijl het gemeentelijk belastinggebied in omvang gelijk bleef.

Mede als gevolg van het kleine gemeentelijk belastinggebied hebben gemeenten op dit moment weinig financiële flexibiliteit. Lopende uitgaven kunnen worden gedaan, maar er is weinig ruimte om eigen keuzes te maken voor lokale prioriteiten. Ook tegenvallers kunnen maar in beperkte mate worden opgevangen. Daardoor hebben ze snel een versturende werking op het gemeentelijke begrotingsproces. Twee belangrijke functies van het belastinggebied⁴³ (een vrije zoom voor eigen, autonoom beleid en het vormen van een buffer voor het opvangen van onverwachte tegenvallers) komen onvoldoende tot hun recht. Bij onverwachte tegenvallers zien gemeenten steeds vaker genoodzaakt om in onderhandeling te gaan met het Rijk over financiële compensatie. Dit geeft onrust en past niet goed bij de gelijkwaardige relatie die in de interbestuurlijke verhoudingen wordt nagestreefd. De beperkte financiële autonomie blijkt in minder sterke regio's ook een belemmering om aanspraak te maken op Economische Structuurfondsen van de EU, omdat de benodigde co-financiering niet of met moeite kan worden opgebracht.

De financiële autonomie van gemeenten moet in balans zijn met de beleidsvrijheid die zij hebben bij het realiseren van voorzieningen. Bij taken met veel beleidsvrijheid is er sprake van efficiënte allocatie van middelen als zowel het bepalen als het betalen op gemeentelijk niveau plaatsvindt, zodat optimaal rekening kan worden gehouden met lokale voorkeuren. Op dit moment beschikken gemeenten nog over te weinig fiscale

⁴¹ In de wetenschappelijke literatuur wordt voor deze onbalans het begrip *vertical fiscal gap* gebruikt. De *vertical fiscal gap* is gedefinieerd als het aandeel in de gemeentelijke uitgaven dat wordt bekostigd met rijksuitkeringen, als maat voor de afhankelijkheid van de decentrale overheden van de centrale overheid. Zie OESO (2007). *Fiscal Equalisation in OECD Countries*.

⁴² Zie <https://wetten.overheid.nl/BWBO002625/1991-07-01>, artikel 9

⁴³ Zie de Memorie van Toelichting bij de Financiële-verhoudingswet, TK 1995-1996, 24 552 nr. 3, p. 20

autonomie en financiële flexibiliteit om goed uitvoering te kunnen geven aan lokale prioriteiten.

Knelpunten

Uit de hierboven beschreven analyse van de huidige situatie volgt een aantal knelpunten die samenhangen met de bestuurlijke context van het huidige gemeentelijk belastinggebied:

- a. De toename van gemeentelijke taken waarvoor beleidsvrijheid is gewenst is niet goed verenigbaar met de sterke financiële afhankelijkheid van het Rijk. Er is sprake van een aanzienlijke financiële onbalans.
- b. Gemeenten beschikken over te weinig financiële flexibiliteit om goed uitvoering te kunnen geven aan lokale prioriteiten.
- c. Tegenvallers in de inkomsten of uitgaven van gemeenten kunnen niet goed worden opgevangen. Dit geeft veel onrust in de financiële verhoudingen.

B 2.2 Maatschappelijke context

Voor zover gemeentelijke belastingen bijdragen aan gemeentelijke uitgaven, worden ze opgebracht door slechts een deel van de inwoners. De OZB wordt uitsluitend betaald door eigenaren van onroerend goed en gebruikers van niet-woningen. Zij hebben belang bij een lagere OZB. Inwoners zonder eigen woning die geen ander onroerend goed bezitten of gebruiken (dat wil zeggen de meeste mensen met een huurwoning), hebben juist belang bij een hogere OZB, zodat meer voorzieningen bekostigd kunnen worden. Zij kunnen gebruik maken van hun stemrecht om dit te bevorderen. Dit leidt tot een onevenwichtige situatie. De democratie werkt beter als niet alleen het stemrecht, maar ook de bekostiging van voorzieningen over alle inwoners is verdeeld.⁴⁴

Vanuit democratisch oogpunt is het verder van belang dat de gemeente voor inwoners het vertrouwde en benaderbare gezicht van de overheid is en blijft. Op dit moment voelen de meeste inwoners zich meer verbonden met Nederland dan met de gemeente waar zij wonen. Verbondenheid, interesse en participatie hangen met elkaar samen. Mensen die zich lokaal verbonden voelen en lokale politieke interesse hebben, doen vaker mee op lokaal niveau. In Nederland is er echter meer interesse in de nationale politiek dan in de lokale, men gaat vaker stemmen bij nationale dan bij lokale verkiezingen.⁴⁵ Bij de lokale afweging tussen betalen en bepalen is dus een beperkter deel van de inwoners betrokken dan landelijk.

Gemeenten beschikken naast algemene fiscale instrumenten ook over specifieke fiscale instrumenten die een regulerende of faciliterende werking hebben bij het gebruik van de openbare ruimte. Op actuele maatschappelijke opgaven - op terreinen als wonen, leefbaarheid, mobiliteit en energie - zijn deze specifieke instrumenten echter niet altijd voldoende toegespitst. Zo blijkt er behoefte te zijn aan nieuwe instrumenten om gebiedsontwikkeling te bekostigen, en om massatoerisme beter te reguleren in zeer toeristische gebieden.

Knelpunten

Uit de hierboven beschreven analyse kan een aantal knelpunten worden afgeleid die samenhangen met de maatschappelijke context van het huidige gemeentelijk belastinggebied (de nummering sluit aan op de knelpunten in § B 2.1):

- d. Gemeentelijke belastingen worden opgebracht door slechts een deel van de huishoudens en bedrijven. Dit leidt tot een onevenwichtige situatie.

⁴⁴ SEO Economisch Onderzoek (2015). *Opties voor verdere decentralisatie naar gemeenten*, p. 12

⁴⁵ SKON (2018): *Democratie dichterbij: Lokaal Kiezersonderzoek 2018*, hoofdstuk 4

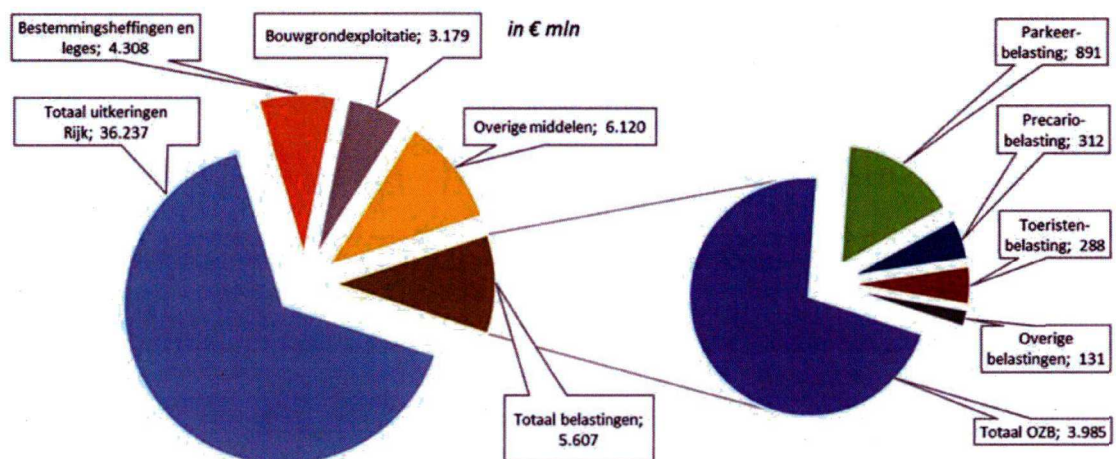
- e. Een grote groep inwoners heeft wel stemrecht maar betaalt niet (rechtstreeks) mee aan lokale voorzieningen.
- f. Het fiscale instrumentarium dat gemeenten ter beschikking staat is onvoldoende toegespitst op actuele maatschappelijke opgaven.

B 2.3

Financiële context

Eerder is al betoogd dat in de afgelopen decennia de financiële afhankelijkheid van gemeenten steeds groter is geworden. Een maat voor deze afhankelijkheid is de *vertical fiscal gap*: het aandeel in de gemeentelijke uitgaven dat wordt bekostigd met rijksuitkeringen.⁴⁶ In Nederland wordt van alle overheidsuitgaven circa 60% door de rijksoverheid gedaan en 40% door de gemeenten. Daarentegen bedragen de belastingontvangsten van alle gemeenten gezamenlijk 10%, tegen 65% aan uitkeringen uit het gemeentefonds. Hierin wordt dus een aanzienlijke onbalans zichtbaar.

Onderstaand diagram toont de onderlinge verhouding tussen de verschillende inkomstenbronnen van gemeenten en de uitsplitsing naar typen belastingen (in miljoenen euro's).⁴⁷

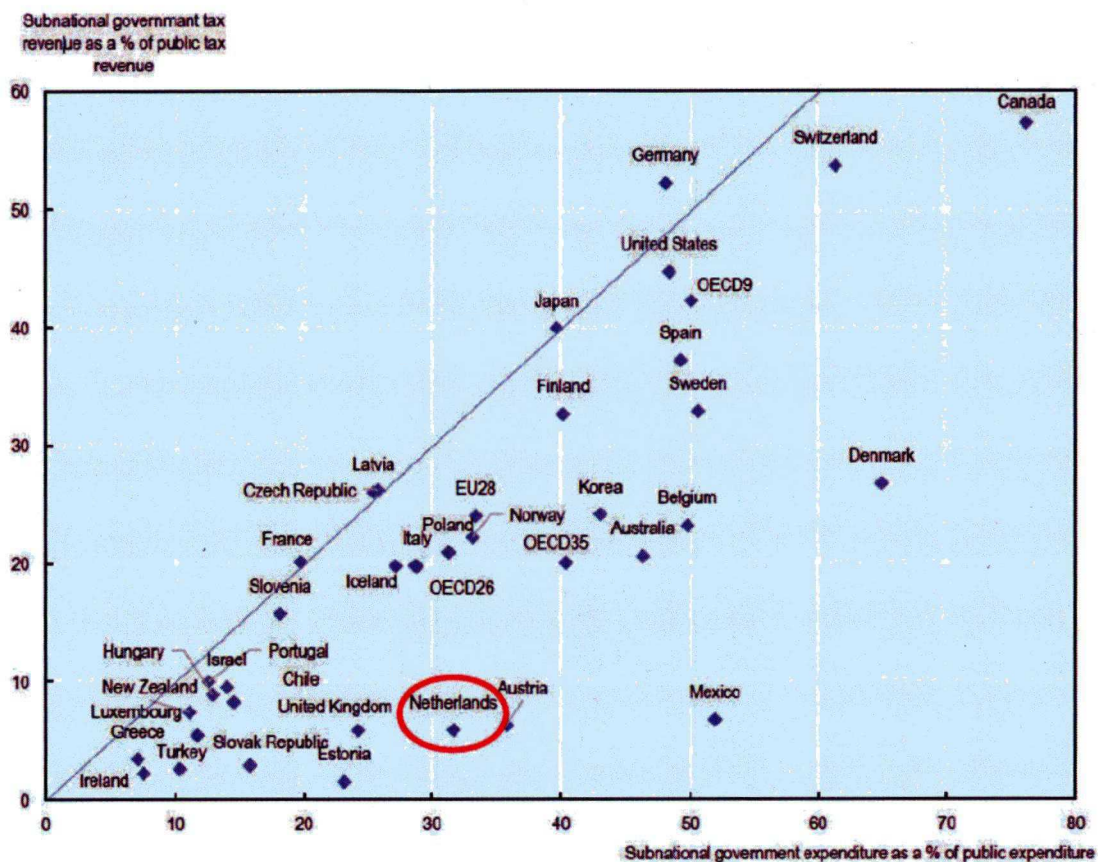
Ook in vergelijking met andere OESO-landen blijkt Nederland relatief lage eigen inkomsten te hebben. Dit wordt geïllustreerd in onderstaande grafiek waarin het aandeel van gemeenten in de totale belastingopbrengsten wordt afgezet tegen het aandeel van gemeenten in de totale overheidsuitgaven.^{48, 49}

⁴⁶ OESO (2007): *Fiscal Equalisation in OECD Countries*

⁴⁷ Bronnen: CBS Statline (2019): *Gemeenterekeningen-gemeentelijke heffingen*; www.financiengemeenten.nl

⁴⁸ OESO (2019): *Making Decentralisation Work: A Handbook for Policy-Makers*, p. 120

⁴⁹ In deze grafiek zijn cijfers uit 2016 verwerkt. Inmiddels is – door de decentralisaties in het sociaal domein – het aandeel van gemeenten in de overheidsuitgaven toegenomen van 32% naar 40%.

Vrijstellingen bij WOZ-waardebepaling

In volgorde van omvang zijn in de Wet WOZ en de Gemeentewet de volgende vrijstellingen opgenomen. De kolom Geschatte WOZ-waarde geeft de waarde weer die deze objecten zouden hebben als ze wel waarderingsplichtig zouden zijn.⁵⁰ Bij de geschatte OZB-opbrengst (per jaar) is gerekend met het gemiddelde OZB-tarief niet-woningen in 2019: 0,4780% (dit is de som van het eigenarendeel en het gebruikersdeel):

	Geschatte WOZ-waarde	Geschatte OZB-opbrengst
Waarderingsuitzonderingen in Wet WOZ		
Openbare land-, water- en spoorwegen	€ 171,4 miljard	€ 819 miljoen
Cultuurgrond	€ 132 miljard	€ 631 miljoen
Werktuigen	€ 100 miljard	€ 478 miljoen
Waternverdedigings- en waterbeheersingswerken	€ 6,5 miljard	€ 31 miljoen
Natuurterreinen	€ 5 miljard	€ 24 miljoen

⁵⁰ Deze geschatte WOZ-waarden zijn berekend door VNG, COELO en de Waarderingskamer.

Kerken ⁵¹	€ 1,6 miljard	€ 8 miljoen
Rioolzuiveringswerken	€ 1 miljard	€ 5 miljoen
<i>Waarderingsuitzonderingen in Gemeentewet</i>		
Woondelenvrijstelling	€ 20 miljard	€ 96 miljoen
Kassen en substraatteelt	€ 7 miljard	€ 33 miljoen
Totaal	€ 444,5 miljard	€ 2,1 miljard

De huidige waarderingsuitzonderingen vormen *tax expenditures* (belastingsubsidies) voor bepaalde categorieën belastingplichtigen. Gevolg van de uitzondering voor deze specifieke belastingplichtigen is, dat de overige belastingplichtigen geconfronteerd worden met een hogere belastingdruk (afwenteling). Verder is een algemeen nadeel van een belastingsubsidie – in vergelijking met een directe subsidie – het gebrek aan transparantie. Dit vertroebelt de afweging die jaarlijks door gemeenteraden moet worden gemaakt over de OZB-tarieven en de wenselijke verdeling van de lokale lasten.

De meeste van deze waarderingsuitzonderingen zijn ingevoerd in de jaren '70 en '80. De ratio was destijds dat voor (delen van) onroerende zaken die niet worden belast door Rijk, gemeenten of waterschappen, geen WOZ-waarde hoeft te worden vastgesteld. Inmiddels is het gebruik van WOZ-waarden echter sterk verbreed, zowel maatschappelijk als in wet- en regelgeving. De waarderingsuitzonderingen leiden dus tot een inefficiënte uitvoering van de Wet WOZ. Bovendien compliceren zij de fiscale regelgeving en geven ze aanleiding voor veel juridische procedures. Op verzoek van de werkgroep is daarom door het ESBL onderzocht wat de oorspronkelijke rechtvaardiging was van elke vrijstelling en of deze nog steeds valide is.⁵²

Het onderzoek van ESBL heeft uitgewezen dat het grootste deel van de waarderingsuitzonderingen subjectieve elementen bevat die niet passen bij het objectieve en zakelijke karakter van de OZB. Deze vrijstellingen kunnen in principe worden afgeschaft. Niet subjectief zijn alleen de uitzonderingen voor Natuurschoonwet-landgoederen en voor werktuigen. Het afschaffen van de woondelenvrijstelling moet in ieder geval plaatsvinden als de OZB-gebruikers woningen weer wordt ingevoerd, aangezien er dan niet langer sprake is van ongelijke behandeling tussen enerzijds onzelfstandige woondelen in niet-woningen en anderzijds woningen.

Op dit moment blijft 55% van de waarde van niet-woningen in Nederland buiten de heffing van OZB - gerelateerd aan de totale WOZ-waarde van woningen en niet-woningen in Nederland is dit 20%. Als één of meer vrijstellingen zouden komen te vervallen wordt daarmee de belastinggrondslag van de OZB verbreed. Afschaffing van vrijstellingen leidt tot een evenwichtiger verdeling van lokale lasten. Tevens kunnen dan (voor de huidige belastingplichtigen) de tarieven in de OZB worden verlaagd, of er kan meer opbrengst worden gegenereerd bij gelijkblijvende tarieven.

⁵¹ In de Uitvoeringsregeling uitgezonderde objecten Wet WOZ wordt gesproken over onroerende zaken die in hoofdzaak zijn bestemd voor de openbare eredienst of voor het houden van openbare bezinningssamenkomsten van levensbeschouwelijke aard. De uitzondering heeft dus niet alleen betrekking op kerken maar ook op synagogen, moskeeën e.d.

⁵² ESBL (2019). *Herijking waarderingsuitzonderingen WOZ*

Knelpunten

Uit de hierboven beschreven analyse kan een aantal knelpunten worden afgeleid die samenhangen met de financiële context van het huidige gemeentelijk belastinggebied (de nummering sluit aan op de knelpunten in § B 2.2):

- g. De huidige vrijstellingen bij de WOZ-waardebepaling leiden ertoe dat circa de helft van de potentiële belastinggrondslag van niet-woningen buiten de heffing blijft; het merendeel ervan is niet-objectief vormgegeven. Vrijstellingen compliceren de fiscale regelgeving en zorgen voor verschuivingen van belastingdruk op intransparante wijze.

B 2.4 Economische analyse

Risico in financieringssystematiek gemeenten

De Studiegroep Begrotingsruimte adviseerde in 2016 dat uitbreiding van het lokaal belastinggebied past bij de toegenomen verantwoordelijkheden van gemeenten en tevens dat een groter lokaal belastinggebied welvaartsverhoging mogelijk maakt door verschuiving van lasten.⁵³ De Studiegroep gaf daarbij dezelfde argumenten als in dit rapport zijn besproken. Als aanvullend argument werd genoemd dat een hoger aandeel lokale lasten in de totale belastingmix bijdraagt aan een beter primair begrotingssaldo van de overheid. Dat komt omdat hogere gemeentebelastingen inwoners een grotere prikkel geven hun bestuurders kritisch te volgen.

Een eerdere Studiegroep Begrotingsruimte constateerde al in 2012 een risico in de financieringssystematiek van gemeenten.⁵⁴ De Studiegroep stelde vast dat de afgelopen jaren beleid gedecentraliseerd is naar gemeenten. Op zichzelf vond men dit een goede ontwikkeling; de positie van gemeenten, dicht bij de burger, kan leiden tot een doelmatiger uitvoering van beleid. Met de taakoverdracht naar gemeenten werden echter niet alleen verantwoordelijkheden maar ook risico's overgedragen. Hoe groter de overdracht van taken en risico's bij de uitvoering daarvan, des te meer noodzaak er is voor eigen beheersinstrumenten als ventiefunctie. De Studiegroep achtte het instrumentarium van gemeenten om deze risico's in hun begroting op te vangen beperkt. De Studiegroep constateerde dat een steeds groter deel van de inkomsten van gemeenten door gemeenten zelf niet te beïnvloeden is omdat het inkomensoverdrachten van het Rijk betreft. Inkomensoverdrachten die voor het grootste deel via algemene – objectieve – maatstaven worden verdeeld. Ook deze Studiegroep concludeerde dat het huidige financieringssysteem van gemeenten houdbaar en doelmatiger kan worden gemaakt door inkomensoverdrachten van het Rijk te vervangen door uitbreiding van het lokaal belastinggebied en gemeenten meer zeggenschap over de ontwikkeling van het lokaal belastinggebied te geven.

De analyse van beide studiegroepen is nog steeds geldig en heeft sinds de publicatie aan kracht gewonnen. Het takenpakket van gemeenten is in 2015 aanmerkelijk toegenomen door de decentralisaties in het sociaal domein. Ook voor deze taken vindt de bekostiging plaats via inkomensoverdrachten van het Rijk, zodat de risico's waar de Studiegroep op wijst verder zijn toegenomen.

Hefboomeffect

Binnen het huidige stelsel is de ruimte voor gemeenten om inkomsten te verhogen zeer beperkt. Dat is ook terug te zien in het zogenoemde hefboomeffect. Dat is het percentage waarmee gemeenten hun OZB-tarieven moeten verhogen om een extra uitgavenstijging van 1% te financieren. In 2019 was het gemiddelde hefboomeffect 15,6%. Dit hoge percentage maakt gemeenten terughoudend om hun belastingtarieven te verhogen, ook

⁵³ Vijftiende rapport Studiegroep Begrotingsruimte (2016). *Van saldosturing naar stabilisatie*, § 3.5.3

⁵⁴ Veertiende rapport Studiegroep Begrotingsruimte (2012). *Stabiliteit en Vertrouwen*, § 4.5

wanneer de verhogingen in absolute bedragen beperkt blijven. Landelijk varieert het hefboomeffect van 4,9% in Zoeterwoude tot 33,9% in Amsterdam. Als het gemeentelijk belastinggebied wordt verruimd kan dit percentage dalen en wordt de OZB als belastinginstrument effectiever.

Relatief hoge lasten op arbeid

De Nederlandse belastingmix leunt sterk op de grondslag arbeid en in mindere mate op de grondslagen consumptie en kapitaal in vergelijking met andere Europese landen (de zogeheten 'wig' is relatief groot). De belasting op arbeid is erg geschikt om inkomensherverdeling te realiseren, maar heeft ook relatief grote negatieve effecten op de economie in de vorm van een lager arbeidsaanbod. Daarnaast is de belasting op arbeid vanwege de vergrijzing en de toename van het aandeel zzp'ers minder toekomstbestendig geworden.

Het eerder beschreven onderzoek *Toekomstbestendige belastingmix* door de staatssecretaris van Financiën wil de mogelijkheden onderzoeken voor een mix die toekomstbestendig, economisch minder verstorend en/of minder ingewikkeld is. Met een belasting-schuif naar een ruimer gemeentelijk belastinggebied kan de 'wig' worden verkleind doordat de belastingen op arbeid dalen. Afhankelijk van de precieze invulling van de belastingschuif bij gemeenten kan tevens kapitaal zwaarder worden belast (dit is wel het geval wanneer wordt gekozen voor extra OZB, maar niet bij heffingen zonder relatie met de WOZ-waarde).

Welvaartseconomisch perspectief

Als knelpunt b. is geformuleerd dat gemeenten over te weinig financiële flexibiliteit beschikken om goed uitvoering te geven aan lokale prioriteiten. Dat impliceert dat er welvaartswinst mogelijk is wanneer de ruimte om op lokaal niveau eigen afwegingen te maken toeneemt. Er kan dan beter worden voorzien in de uiteenlopende voorkeuren van inwoners.

Doelmatigheid

De sterke financiële afhankelijkheid van het Rijk heeft ook een negatief doelmatigheidseffect, dat door economen het flypapereffect wordt genoemd. Dat houdt in dat gemeenten kritischer zijn bij de besteding van middelen die zij zelf moeten ophalen bij hun inwoners, dan wanneer zij voor dezelfde taken bekostigd worden door het Rijk.

Daarnaast kan er sprake zijn van rent-seeking: gemeenten die bij financiële knelpunten steeds geneigd zijn om met het Rijk te onderhandelen over compensatie.

Knelpunten

Uit de hierboven beschreven analyse kunnen de volgende knelpunten worden afgeleid die samenhangen met de positie van het gemeentelijk belastinggebied binnen het financiële stelsel (de nummering sluit aan op de knelpunten in § B 2.3):

- h. De Nederlandse belastingmix leunt sterk op de grondslag arbeid en in mindere mate op de grondslagen consumptie en kapitaal in vergelijking met andere Europese landen (de zogeheten 'wig' is relatief groot).
- i. Door het grote hefboomeffect zijn bij veel gemeenten aanzienlijke tariefsverhogingen nodig in de OZB om relatief beperkte extra uitgaven te kunnen doen. Dit beperkt gemeenten in hun financiële flexibiliteit.
- j. De sterke financiële afhankelijkheid van het Rijk prikkelt gemeenten minder tot doelmatige bestedingen dan wanneer zij zelf belasting moeten heffen bij hun inwoners om deze bestedingen te kunnen doen (het flypapereffect).

Bijlage 3 - Taakanalyse t.b.v. bepaling omvang verruiming

	Begrotingscijfers 2018	Taaktoedeling			Indicatie mate van beleidsvrijheid
Beleidsveld	Lasten	Eigen taak	Gedeelde taak	Opgedragen taak	
Inkomen en participatie					
- inkomen en participatie minimeleide	436 597			x	1-3
- inkomen en participatie overig	2.003 944			x	2-3
- re-integratie	512 163		x	x	2-4
TOTAAL	2.952.704			2 952 704	2
Samenkracht en burgerparticipatie					
- Samenkracht en burgerparticipatie wijkteams	169 669		x	x	3-4
- Samenkracht en burgerparticipatie overig	384 457			x	2-3
TOTAAL	554.126			554.126	3
Jeugd					
- Jeugd maatwerkdienstverlening	670 919		x	x	3-4
- Jeugd geescaleerde zorg	131 899			x	2-3
- Jeugdhulp	3 038 770			x	73
TOTAAL	3.841.588			3 841 588	3
Maatschappelijke ondersteuning					
- Maatschappelijke ondersteuning wmo	1 342 501		x		4
- Maatschappelijke ondersteuning maatwerkdienstverlening	741 257		x	x	3-4
- Maatschappelijke ondersteuning geescaleerde zorg	553 191		x	x	3-4
- Wmo 2015	2 245 096		x	x	3-4
- Wmo huishoudelijke verzorging	1 397 922		x	x	3-4
TOTAAL	6.279.967		6 279 967		4
Volksgezondheid	171 786		x		3-5
TOTAAL	171.786		171 786		4
Educatie					
- Educatie onderwijshuisvesting	1 288 661		x	x	3-4
- Educatie overig	738 069			x	1-3
TOTAAL	2.026.730			2 026 730	3
Cultuur en ontspanning					
- Kunst	238 094	x			9
- Oudheid	126 257	x			9
- Groen	1.413 103	x			9
- Ontspanning	1.816 471	x			9
TOTAAL	3.593.925	3.593 925			9
Infrastructuur en gebiedsontwikkeling					
- Wegen en water	2 866 793		x		7
- VRIOSV	1 152 263		x		7
- Fysiek milieu	566 660		x		7
TOTAAL	4.590.716		4 590 716		7
Riolering en reiniging					
- Riolering	-235 009		x		4-5
- Reiniging	-333 436		x		4-5
TOTAAL	-568.445		-568 445		5
Openbare orde en veiligheid					
- Openbare orde en veiligheid brandweer	1 254 658		x	x	3-4
- Openbare orde en veiligheid overig	438 642		x	x	3-5
TOTAAL	1.693.300		1 693 300		4
Bestuur en algemene ondersteuning					
- Bestuursorganen	566 117			x	1-2
- Bevolkingszaken	388 456			x	1-2
- Overhead	902 971				-
TOTAAL	1.857.544			1 857 544	2
Onroerende Zaakbelasting	-	x			8-9
TOTAAL	0	0			8
Overige eigen middelen	-	x			8
TOTAAL	0	0			8
Totaal per taakgebied	26.993.941	3.593.925	12.167.324	11.232.692	
Aandeel voor eigen belastinggebied		100%	50%	0%	
OPTIMALE OMVANG EIGEN BELASTINGGEBIED		3.593.925	6.083.662	0	9.677.587
HUIDIGE OMVANG EIGEN BELASTINGGEBIED (indicatief)		0	0	0	4.000.000
GEWENSTE VERRUIMING (indicatief)		0	0	0	5.677.587

B 3.1

Toelichting

In het rapport *Taakgericht heffen*⁵⁵ is een benadering gemaakt voor de optimale omvang van het gemeentelijk belastinggebied die is gebaseerd op taakanalyse. Bovenstaand is deze exercitie uit 2009 opnieuw uitgevoerd. Daarbij is gebruik gemaakt van het advies *Beleidsvrijheid geduid*⁵⁶ van de Raad voor het Openbaar Bestuur, met name bijlage II.

⁵⁵ Commissie onderzoek belastingen lokale overheden (2009): *Taakgericht heffen*. Geschriften van de Vereniging voor Belastingwetenschap, nr. 239

⁵⁶ ROB (2019) *Beleidsvrijheid geduid. Beleidsvrijheid bij decentrale taken: een nadere uitwerking ten behoeve van de vormgeving van de financiële verhoudingen*

In deze bijlage II heeft de ROB voor het hele gemeentelijke takenpakket de mate van beleidsvrijheid aangegeven. Deze waarden zijn overgenomen in de meest rechtse kolom. Op basis hiervan is in de kolommen Taaktoedeling per IV3-taakveld aangegeven of het een eigen taak, een gedeelde taak of een opgedragen taak betreft. Als regel is gehanteerd: beleidsvrijheid 1-3 = opgedragen taak, beleidsvrijheid 4-7 = gedeelde taak, beleidsvrijheid 8-10 = eigen taak. Ook de netto lasten per IV3-taakveld (begrotingscijfers 2018) zijn overgenomen uit het ROB-advies (de OZB en OEM zijn op 0 gezet).

In de onderste regels zijn totaalstellingen gemaakt en is afgeleid hoe groot het gemeentelijk belastinggebied zou moeten zijn. Daarbij is - net zoals in het rapport *Taakgericht heffen* - de volgende regel gehanteerd: eigen taken moeten voor 100% worden bekostigd uit het eigen belastinggebied, gedeelde taken voor 50%, en opgedragen taken moeten volledig worden bekostigd door het Rijk (dus 0%).

Het aldus berekende optimale belastinggebied telt op tot € 9,7 miljard. Omdat de huidige omvang circa € 4 miljard bedraagt zou er dus maximaal een verruiming reëel zijn van circa € 6 miljard.

Enige kanttekeningen van de ROB bij deze benadering:

- Het belastinggebied heeft naast het tot uitdrukking brengen van lokale keuzes ook een bufferfunctie. Daarvan wordt nu geabstraheerd.
- Bij een gedeelde taak is 50% een grove benadering; dit zal van taak tot taak verschillen en waarschijnlijk een range beslaan van 20 – 80 %.
- In het advies *Beleidsvrijheid geduid* heeft de ROB de driedeling Eigen taak, Gedeelde taak en Opgedragen Taak geprobeerd verder te verfijnen door rekening te houden met de gradatie van gebondenheid aan regelgeving (Eigen initiatief, Optionele Taak, Aanbevolen Taak, Politiek Medebewind, Ambtelijk Medebewind, Mechanisch Medebewind). Daarvan wordt nu geabstraheerd.

Ondanks deze kanttekeningen is de ROB van mening dat bovenstaande benadering als grove maat een redelijke indicatie biedt waarbij de € 9,7 miljard als bovengrens geldt.

Bijlage 4 - Beoordeling potentiële bouwstenen

B 4.1 Inleiding

In hoofdstuk 3 zijn de nieuwe heffingen beschreven die - na toetsing aan de criteria uit § 3.2 – als kansrijk zijn beoordeeld. In dit hoofdstuk worden de minder kansrijke nieuwe heffingen beschreven.

B 4.2 Meer belastinginkomsten met huidig instrumentarium

Een belastingschuif van € 4 miljard of € 6 miljard zou – zonder iets aan het huidige belastinginstrumentarium te wijzigen – kunnen worden gerealiseerd door alle huidige tarieven met eenzelfde factor te verhogen. Deze optie zou beschouwd kunnen worden als de nulloptie.

Een variant hierop is het geleidelijk laten meegroeien van het gemeentelijk belastinggebied met de ontwikkeling van de WOZ-waarde. Als de OZB-tarieven niet langer gecorrigeerd zouden worden voor de WOZ-waardeontwikkeling nemen de gemeentelijke belastingopbrengsten geleidelijk in omvang toe. Jaarlijks zou hiervan een prognose gemaakt kunnen worden, waarna een terugsluis zou kunnen worden vormgegeven via verlaging van de tarieven voor de loon- en inkomstenbelasting.

Voordelen

- Voor deze bouwsteen hoeft het huidige belastinginstrumentarium niet te worden gewijzigd.

Nadelen

- Deze bouwsteen laat de onevenwichtige situatie in stand dat gemeentelijke belastingen worden opgebracht door slechts een deel van de huishoudens en bedrijven. Als de hoogte van de belastingaanslag (al dan niet geleidelijk) meer dan verdubbelt gaat deze onevenwichtigheid steeds meer knellen.

B 4.3 Verleggen leidingwaterbelasting naar gemeenten

De huidige leidingwaterbelasting is zo vormgegeven dat de leveranciers van leidingwater (drinkwater) belasting betalen aan de Belastingdienst. Zij berekenen de belasting door aan hun klanten. Deze belasting kan worden omgebouwd tot een gemeentelijke belasting door de drinkwaterbedrijven belasting te laten betalen aan de gemeenten in hun leveringsgebied. Daarmee zou een belastingschuif van Rijk naar gemeenten gedeeltelijk kunnen worden ingevuld.

Het totale leidingwaterverbruik in Nederland bedraagt 1,1 miljard m³. Huishoudens verbruiken daarvan 75% en bedrijven 25%.⁵⁷ Het huidige tarief bedraagt € 0,348 per m³ (met een heffingsplafond van 300 m³ en exclusief 6% BTW). De totale opbrengst van de leidingwaterbelasting bedroeg in 2018 € 288 miljoen (€ 36 per aansluiting).

Voordelen

- De opbrengsten van een gemeentelijke leidingwaterbelasting zijn stabiel, omdat de vraag naar leidingwater (vooral bij huishoudens) relatief inelastisch is. De uitvoering is eenvoudig en goedkoop omdat de belasting al wordt geheven.

⁵⁷ CBS StatLine: Watergebruik bedrijven en particuliere huishoudens

- Gelet op het lage tarief is er nu sprake van een aanzienlijke onbenutte belastingcapaciteit. De opbrengsten kunnen vergroot worden door het tarief en/of het heffingsplafond te verhogen.
- Het doel van de reeds bestaande leidingwaterbelasting is dat bedrijven en huishoudens zuiniger omgaan met leidingwater – de belasting heeft dus de intentie om een duurzaamheidsprikket te geven (hoewel deze bij huishoudens relatief klein wordt ingeschat).
- De leidingwaterbelasting is een belasting die iedereen raakt, en zou daarom als alternatief voor ingezetenenbelasting gezien kunnen worden.

Nadelen

- Als gemeenten vrij zijn in het vaststellen van de tarieven zouden er – in theorie – tussen gemeenten grote verschillen kunnen ontstaan in de netto prijs van leidingwater. Verder hebben drinkwaterbedrijven te maken met tientallen gemeenten binnen hun leveringsgebied. Wanneer deze allemaal hun eigen tarief gaan hanteren zullen de uitvoeringskosten voor de drinkwaterbedrijven toenemen. Dit nadeel kan worden beperkt door met een gelimiteerd aantal tarieven te gaan werken waar gemeenten uit kunnen kiezen. Zo blijven de uitvoeringskosten voor drinkwaterbedrijven en de verschillen in leveringstarief beheersbaar.
- Er is een risico op grondslagerosie: grootverbruikers van water kunnen vanwege de gestegen leidingwaterbelasting besluiten om over te gaan tot zelfwinning (van grondwater of oppervlaktewater) en dragen dan niet meer bij aan de belastingopbrengst.⁵⁸
- Het verlenen van kwijtschelding is bij deze belasting niet mogelijk, aangezien hij wordt opgelegd aan de drinkwaterbedrijven en niet aan de individuele afnemers. Dit heeft een denivellerend effect.
- De elementen en de wijze van berekening van de drinkwatertarieven worden strikt gereguleerd in het Drinkwaterbesluit. De Autoriteit Consument en Markt houdt toezicht op de totstandkoming van de tarieven en de ontwikkeling daarvan. Dit beperkt mogelijk de vrijheid van gemeenten bij het vaststellen van hun belastingtarief, tenzij de desbetreffende regelgeving gelijktijdig wordt aangepast.

B 4.4 Gemeentelijke opcenten op rijksbelastingen

Kenmerken

In deze variant wordt de uitbreiding van het lokale belastinggebied gerealiseerd door gemeentelijke opcenten te heffen op bestaande rijksbelastingen. Daarbij kan worden gedacht aan de inkomstenbelasting maar ook aan de vennootschapsbelasting of de energiebelasting.

Voordelen

- Het heffen van opcenten op de inkomstenbelasting kan de uitvoeringslasten beperken voor zover inwoners in loondienst werken.
- In het geval van opcenten op de vennootschapsbelasting ontstaat een relatie tussen de inkomsten van gemeenten en hun inspanningen om de lokale economie te versterken (gemeenten als economische motor).

Nadelen

- Bij het heffen van opcenten op de inkomstenbelasting (in combinatie met een terugsluis via lagere tarieven) worden de lasten op arbeid per saldo niet verlicht.
- De opbrengst van zowel de inkomstenbelasting als de vennootschapsbelasting is gevoelig voor conjunctuurschommelingen en daarmee geen stabiele inkomstenbron.

⁵⁸ Ontleend aan Kamerbrief van 4 juni 2014, TK 2013-2014, 33 752 nr. 95

- Voor de categorie ZZP'ers geldt dat hun belastbaar inkomen pas bekend wordt enige maanden na afloop van het boekjaar. Bij de inning van gemeentelijke opcenten op de inkomstenbelasting zou dit leiden tot grote vertraging en instabiele opbrengsten.
- Veel werknemers werken in een andere gemeente dan hun woonplaatsgemeente. Als de opcenten op de inkomstenbelasting ten goede komen aan de gemeente waarin de werkgever is gevestigd ontstaan er grote spill-overeffecten, wat niet in lijn is met het criterium *No taxation without representation*. Dit kan echter worden gecompenseerd via verevening in het gemeentefonds.
- Voor de heffing van vennootschapsbelasting is bij grote ondernemingen veelal geen link te leggen tussen de vestigingsplaats van alle vestigingen en de belastingplichtige, omdat sprake is van een fiscale eenheid. Dit maakt dat (tenzij er verevening plaatsvindt) het heffen van opcenten over de vennootschapsbelasting eveneens kan leiden tot grote spill-overeffecten.

B 4.5 Grondbelasting

Kenmerken

Voor de introductie van de OZB in 1970 was er een grondbelasting, die vergelijkbaar is met een OZB die een vrijstelling hanteert ter hoogte van de opstalprijs bij het vaststellen van de grondslag. De gedachte is dat de grondwaarde het meest nauw aansluit bij het belasten van eigenaren omdat het profijt van locatiegebonden voorzieningen gekapitaliseerd wordt in de grondwaarde. Verschillende onderzoekers komen tot de conclusie dat fluctuaties in woningprijzen vrijwel volledig toegeschreven kunnen worden aan fluctuaties in de prijs van de onderliggende grond.^{59, 60} In theorie daalt de waarde van de grond met contante waarde van alle toekomstige belastingaanslagen. Dit mechanisme verlaagt de hypothecaire leenbehoefte, ontmoedigt speculatie met grondbezit en dempt de huizenprijscycliteit. Wel hangt de omvang van deze effecten af van de hoogte van de belasting.

De opstalprijs kan worden bepaald worden door een taxateur of gebaseerd worden op gestandaardiseerde tabellen voor de herbouwwaarde van de woning. Een grondbelasting bestaat al in andere landen, zoals Denemarken, Singapore, Hong Kong en Zuid-Korea.

De werkgroep heeft de Waarderingskamer gevraagd te reflecteren op het invoeren van een grondbelasting. Van de Waarderingskamer is een overwegend kritische reactie ontvangen die is verwerkt in onderstaande voor- en nadelen.

Voordelen

- De grondwaarde is de meest efficiënte belastinggrondslag omdat er geen enkele vorm van verstoring optreedt. Het aanbod is namelijk volledig inelastisch en belastingplichtigen kunnen vrijwel geen invloed uitoefenen op de grondwaarde.
- Ten opzichte van de grondbelasting prikkelt de OZB de eigenaar niet om te bouwen. Een grondbelasting zet daarentegen aan tot het bebouwen en gebruiken van de grond. De belasting die over braakliggende grond wordt betaald is immers gelijk aan de belasting over de grond die wel gebruikt wordt. Deze prikkel is echter beperkt.

Nadelen

- Tegenover het Deense onderzoek dat stelt dat veranderingen in grondbelasting nagenoeg volledig neerslaan in woningprijzen staan onderzoeksresultaten uit Amsterdam waaruit juist blijkt dat in de Nederlandse woningmarkt veranderingen in erfpachtcanon (geen belasting, maar wel een verplichting voor de eigenaar met

⁵⁹ DNB (2019): *Niet stenen, maar vooral grond steeds prijziger*. ESB, 3 oktober 2019

⁶⁰ Høj, Jørgensen & Schou (2017): *Land Tax Changes and Full Capitalisation*. Fiscal Studies, vol. 39, no 2, pp 365-380

dezelfde financiële effecten) slechts voor een zeer beperkt deel tot uitdrukking komen in de betaalde prijzen.⁶¹

- Verder stelt de Waarderingskamer dat een grondbelasting niet goed aansluit bij het Nederlandse ruimtelijke ordeningsbeleid. Een grondbelasting zou betaalbare woningbouw op centrumlocaties economisch onmogelijk kunnen maken. Dat is alleen te voorkomen door zeer strikt vast te leggen wat op een bepaalde locatie wel en niet mag. Maar die heel gedetailleerde bestemmingsplannen worden met de Omgevingswet juist afgeschaft.
- Een grondbelasting werkt volgens de Waarderingskamer alleen goed in landen met een redelijk ruime vrije markt voor het kopen van onbebouwde kavels, die kopers zelf kunnen bebouwen. Dat geldt niet voor Nederland. De 'grondmarkt' is voor een groot deel in handen van de overheid en er worden relatief zeer weinig woningen gebouwd door eigenaren zelf.
- Om grondbelasting te kunnen heffen moet de huidige WOZ-waarde worden gesplitst in een waarde voor de opstal en een waarde voor de grond. Dit is in de huidige situatie niet nodig (behalve bij erfpacht of opstalverzekeringen) en zorgt dus voor een aanzienlijke toename van de uitvoeringskosten. In tegenstelling tot de marktwaaarde van woningen als geheel is de 'gecorrigeerde vervangingswaarde van het opstal' geen ingeburgerd begrip. Daarom zal ook het onderbouwen van deze taxaties en het behandelen van ingediende bezwaarschriften ertegen de uitvoeringskosten doen toenemen.

B 4.6 Planbatenheffing

Kenmerken

Planbaten kunnen gedefinieerd worden als het vermogensvoordeel dat ontstaat door waardevermeerdering van een perceel grond als gevolg van planologische wijzigingen of besluitvorming op het perceel. Naar analogie met planschade die optreedt als gevolg van een planologische wijziging, waarbij een eigenaar kan verzoeken om schadevergoeding, belast de planbatenheffing het voordeel dat eigenaren ondervinden.

Naar aanleiding van de motie-Nijboer van 13 maart 2019 is in opdracht van de minister van BZK onderzoek verricht naar mogelijke instrumenten voor de afroaming van planbaten.⁶² De drie instrumenten die in dit onderzoek aan de orde zijn gekomen zijn:

- Negatieve planschade
- Forfaitaire bestemmingswijzigingswinstafroaming
- Openruimteheffing

Voordelen

- De huidige asymmetrie tussen planschade en planbaten wordt rechtgetrokken, zodat niet alleen projectontwikkelaars en speculanten, maar ook de gemeenschap – in beperkte mate, zie de nadelen – profiteert als de grond meer waard wordt.

Nadelen

- Een voornaam bezwaar tegen al deze instrumenten is dat de Gemeentewet bepaalt dat gemeentelijke belastingen niet afhankelijk mogen zijn van inkomen, winst of vermogen.
- Verder biedt de Wet ruimtelijke ordening / de Omgevingswet maar beperkt ruimte voor een planbatenheffing. Gemeenten zijn nu al wettelijk verplicht om bij bouwactiviteiten de kosten van de aanleg van infrastructuur en groen- en watervoorzieningen op de eigenaren te verhalen. Daarnaast zal de Omgevingswet het vanaf 2021 mogelijk maken dat eigenaren kunnen worden verplicht om een financiële bijdrage te betalen voor voorzieningen die het woon- en leefklimaat in een wat ruimere omgeving

⁶¹ Ortec Finance (2019): *Erfpachtcorrectie van verkoopcijfers in Amsterdam in het kader van de Wet WOZ*

⁶² Deloitte (2019): *Rapportage onderzoek planbaten (motie-Nijboer)*

van het plangebied verbeteren, zoals groengebieden. Het kostenverhaal en de financiële bijdragen op grond van de Wro / de OW worden net als de planbatenheffing betaald uit de waardevermindering van de grond als gevolg van de bestemmingswijziging. Dat betekent dat de planbatenheffing alleen kan worden geheven over het bedrag van de waardevermindering van de grond na aftrek van de te verhalen kosten en eventueel ook de financiële bijdragen. In het algemeen zal de planbatenheffing daardoor maar over een klein bedrag kunnen worden geheven. Bij bouwlocaties in het bestaand stedelijk gebied is er door de hoge kosten meestal geen ruimte voor een planbatenheffing.

Om bovengenoemde redenen wordt geadviseerd geen planbatenheffing op te nemen als bouwsteen voor herziening van het gemeentelijk belastinggebied. Het beste alternatief lijkt op wat in België een Rijksbelasting is op planbaten, maar dan vormgegeven als een privaatrechtelijke kostenverhaalvariant.

B 4.7 Gebouwgebonden financiering (vormgegeven als belasting)

Kenmerken

Gebouwgebonden financiering – vormgegeven als belasting – is onderzocht als potentieel aanvullend financieringsinstrument voor woningeigenaren die de verduurzaming van hun woning niet met eigen geld of via de hypotheek willen of kunnen financieren. De kerngedachte is dat de financiering niet aan het subject (de eigenaar), maar aan het object (de woning) gekoppeld wordt. De koppeling betekent dat een lening inclusief de nog resterende schuld en betalingsverplichting bij verkoop van de woning (automatisch) overgaat op de nieuwe eigenaar. De woningeigenaar betaalt dus slechts de maandelijkse rente en aflossing zolang deze de woning in eigendom heeft. De vormgeving als belasting houdt in dat de gemeente optreedt als financier en via belastingheffing de verschuldigde rente en aflossing int bij de eigenaar van het object.

Verschillende potentiële juridische grondslagen voor gebouwgebonden financiering en bijbehorende organisatorische randvoorwaarden zijn de afgelopen periode verkend, waaronder de baatbelasting. De baatbelasting is geopperd vanwege het automatisch overgaan van de betalingsverplichting van de baatbelasting op de volgende eigenaar. Gebleken is echter dat een baatbelasting als instrument niet geschikt is bij het verduurzamen van private woningen. Er ontstaat dan namelijk een directe relatie tussen de geïnvesteerde som en de individuele financieringslasten, terwijl een belasting per definitie een generieke werking heeft.

In een recente Kamerbrief concludeert de minister van BZK dat de baatbelasting geen geschikt instrument is om verduurzaming van woningen in particulier bezit te financieren en per individuele woningeigenaar rente en aflossing te innen. Hij acht het wenselijk dat woningeigenaren door gemeenten worden toegeleid naar andere financieringsinstrumenten.⁶³ De VNG doet momenteel nog eigen onderzoek naar mogelijkheden om gebouwgebonden financiering vorm te geven en heeft fiscale instrumenten daarbij niet op voorhand uitgesloten. Wel deelt de VNG de conclusie dat baatbelasting niet het geschikte instrument is.

Conform afspraak in het Klimaatakkoord wordt de route uitgewerkt om in het Burgerlijk Wetboek een bepaling op te nemen die gebouwgebonden financiering mogelijk maakt. Met de bepaling wordt een generieke, privaatrechtelijke grondslag gecreëerd die in beginsel alle kredietverstrekkers – banken, publiek-private fondsen en overheden – in staat stelt gebouwgebonden duurzaamheidsleningen aan te bieden.

⁶³ Tweede Kamer 2019–2020, 32 847, nr. 585

Daarnaast komt er een Warmtefonds waar alle woningeigenaren terecht kunnen voor aantrekkelijke financiering voor de verduurzaming van hun woning. Dit Warmtefonds wordt toegankelijk voor iedereen, ook voor eigenaar-bewoners die op basis van hun inkomen niet in aanmerking komen voor reguliere financiering.

B 4.8 Verduurzamingsvrijstelling

De belastingheffing van onroerende zaken heeft veelal de WOZ-waarde als grondslag. Het verduurzamen van een woning of bedrijfspand (een voorbeeld van maatschappelijk wenselijk en door de overheid gestimuleerd gedrag) kan tot gevolg hebben dat de WOZ-waarde ervan toeneemt, met een hogere belastingaanslag tot gevolg. Veel belastingplichtigen hebben hier weinig begrip voor. In 2018 is in de Tweede Kamer een motie aanvaard die oproept om een voorstel te ontwikkelen waarmee zonnepanelen standaard buiten de OZB gehouden worden en daarnaast te onderzoeken hoe vormen van verduurzaming in de toekomst niet ontmoedigd worden door hogere lasten.⁶⁴

Bij het overwegen van deze motie heeft de werkgroep een aantal principiële en uitvoeringsproblemen gesignaleerd. Ten eerste het feit dat er geen kadastrale registratie bestaat van verduurzamingsmaatregelen, en dat deze veelal niet waarneembaar zijn vanaf de straat (denk aan isolatie van spouwmuren, kruipruimtes of het dak). Daarbij komt dat er op sommige verduurzamingsmaatregelen (zoals zonnepanelen) moet worden afgeschreven, afhankelijk van de ouderdom ervan. Voor de belastinginspecteur zou het zeer complex zijn om te bepalen welke verduurzamingsmaatregelen in een pand zijn getroffen en welke waarde vrijgesteld zou moeten worden voor de OZB. Een tweede probleem betreft het onderscheid tussen verduurzamingsmaatregelen en regulier onderhoud. Een goede staat van onderhoud verlengt de levensduur van een pand en zal eveneens de WOZ-waarde doen toenemen. Zo is bijvoorbeeld een dak op enig moment aan vervanging toe en zal dan vervangen worden door een nieuw dak met betere energieprestaties, omdat inmiddels de bouwvoorschriften zijn aangescherpt. Moet een dergelijke maatregel beschouwd worden als verduurzamingsmaatregel en daarmee in aanmerking komen voor OZB-vrijstelling, of gaat het hier om regulier onderhoud? Deze vraag zal aanleiding geven voor veel juridische procedures, met als oogmerk de OZB-vrijstelling zo ruim mogelijk uit te leggen. Een derde aspect is dat vrijstellingen leiden tot afwenteling tussen verschillende belastingplichtigen en tevens tot verlies van transparantie (hierop is nader ingegaan in § B 2.3). Vrijstellingen compliceren daarnaast de fiscale regeling, leiden tot inefficiënte uitvoering en veel juridische procedures. Ten slotte is van belang dat het bedrag aan bespaarde belasting in de meeste gevallen minimaal zal zijn.⁶⁵ Vanwege deze nadelen wordt geen voorstel gedaan voor het invoeren van vrijstellingen voor verduurzamingsmaatregelen.

B 4.9 Toetsing meest kansrijke potentiële heffingen aan criteria

Bij het toetsen is gebruik gemaakt van de aanwezige collectieve expertise in de werkgroep. Daarbij zij opgemerkt dat het een beoordeling betreft en geen exacte wetenschap.

⁶⁴ Motie Ladders-Van Weyenberg, 14 november 2018. TK 2018-2019, 35 029 nr. 20

⁶⁵ Een verduurzamingsvrijstelling van € 15.000 zou leiden tot € 15 minder OZB per jaar, uitgaande van het gemiddelde OZB-tarief voor eigenaren woningen in 2019 van 0,1003%.

	Opbrengst	Stabiliteit	Uitvoerbaarheid	Regulerende werking	Niet economisch verstorend	Afwenteling niet mogelijk	Ontwijking niet mogelijk	Zichtbaar en vergelijkbaar	Niet afh. van ink., winst of vermogen
<i>Verruimen gemeentelijk belastinggebied</i>									
OZB-gebruikers woningen	++	+	++	n.v.t.	+	++	++	++	+
RWBB-gebruikers woonruimten	--	+	+	n.v.t.	+	++	+/-	++	+
Ingezetenenheffing	++	++	++	n.v.t.	+	++	++	++	++
<i>Moderniseren overige gemeentelijke belastingen</i>									
Nachtverblijfsbelasting	+	+	+	+	+	-	+	+	++
Dagverblijfsbelasting	+	+	+	+	+	-	+	+	++
Gerevitaliseerde baatbelasting	+	+	+	n.v.t.	+	++	++	-	++
<i>Uitbreiden belastinginstrumentarium</i>									
Gebiedsontwikkelingsheffing	+	+	+/-	n.v.t.	+	+	++	-	+

Schaal: -- | - | +/- | + | ++

B 4.10

Toetsing minder kansrijke potentiële heffingen aan criteria

Bij het toetsen is gebruik gemaakt van de aanwezige collectieve expertise in de werkgroep. Daarbij zij opgemerkt dat het een beoordeling betreft en geen exacte wetenschap.

	Opbrengst	Stabiliteit	Uitvoerbaarheid	Regulerende werking	Niet economisch verstorend	Afwenteling niet mogelijk	Ontwijking niet mogelijk	Zichtbaar en vergelijkbaar	Niet afh. van ink., winst of vermogen
<i>Verruimen gemeentelijk belastinggebied</i>									
Verleggen leidingwaterbelasting	+	+	-	+	+	-	++	-	+
Gemeentelijke opcenten	++	-	+	n.v.t.	+/-	++	++	-	+
<i>Uitbreiden belastinginstrumentarium</i>									
Grondbelasting	++	+	--	n.v.t.	++	+/-	++	-	+

Planbatenheffing	-	+	--	n.v.t.	+	+	+	-	--
Gebouwgebonden financiering	--	+	--	n.v.t.	--	+	+	+/-	+
Verduurzamings-vrijstelling	-	--	--	+/-	--	-	-	--	+

Schaal: -- | - | +/- | + | ++

Bijlage 5 - Toetsing bestaande belastinginstrumentarium

B 5.1 Inleiding

Met het oog op het moderniseren van de huidige gemeentelijke belastingmix zijn alle algemene gemeentelijke belastingen naast de OZB getoetst aan de geformuleerde toetsingscriteria zoals beschreven in § 3.2.

B 5.2 Toetsing

Bij het toetsen is gebruik gemaakt van de aanwezige collectieve expertise in de werkgroep. Daarbij zij opgemerkt dat het een beoordeling betreft en geen exacte wetenschap.

	Opbrengst	Stabiliteit	Uitvoerbaarheid	Regulerende werking	Niet economisch verstorend	Afwenteling niet mogelijk	Ontwijking niet mogelijk	Zichtbaar en vergelijkbaar	Niet afh. van ink., winst of vermogen
Parkeerbelasting	++	+	+	++	+/-	++	+/-	+	+
Precariobelasting	+	+	+	++	+	+	+	+	+
Reclamebelasting	-	+	+/-	+	+	+	+	-	+
Hondenbelasting	-	+	-	-	+	+/-	-	++	++
Forensenbelasting	+	+	+	n.v.t.	-	--	+	+	+
Toeristenbelasting	+	+	+/-	+/-	+	-	+/-	+	++

Schaal: -- | - | +/- | + | ++

B 5.3 Beoordeling

- Door een prijs te vragen voor schaarse parkeerruimte wordt voorkomen dat die onnodig lang bezet blijft. Daarnaast is de parkeerbelasting – vooral in de steden – qua omvang een van de belangrijkste lokale belastingen.
- De precariobelasting reguleert het gebruik van de openbare ruimte voor terrassen e.d. en zorgt eveneens voor een level playing field tussen bedrijven met een terras in eigendom en een terras op gemeentelijke grond.
- De reclamebelasting zet een rem op verrommeling van het straatbeeld. Bovendien wordt momenteel in ongeveer 100 gemeenten de reclamebelasting gebruikt om een ondernemersfonds te voeden (een eigen vinding van gemeenten):⁶⁶ Een ondernemersfonds hoeft aan minder voorwaarden te voldoen dan een BIZ (geen draagvlakmeting vereist; geen mogelijkheid van tussentijds wegstemmen; geen maximum

⁶⁶ COELO (2019). *Ontwikkeling ozb woningen en niet-woningen 1998-2019*, p. 12

looptijd van vijf jaar). De voeding van het fonds vindt plaats via reclamebelasting omdat deze in een afgebakend gebied kan worden geheven (in tegenstelling tot de OZB).

In zekere zin worden de waarborgen van de Wet BIZ omzeild door het op deze manier inzetten van reclamebelasting. Bij de eerstvolgende evaluatie van de Wet BIZ dient dit aan de orde te komen. Tot dat moment is het onwenselijk om het bestaande gebruik van de reclamebelasting in te perken.

- Het regulerende karakter van de hondenbelasting vanwege de ervaren overlast is beperkt; voor een effectieve regulering is het huidige tarief te laag. Het regulerende karakter is vooral van historische betekenis. Daarbij zijn de uitvoeringskosten relatief hoog en de totale opbrengst gering (circa € 58 miljoen), terwijl de weerstand tegen deze belasting bij inwoners hoog is. Om die reden neemt het aantal gemeenten dat hondenbelasting oplegt neemt van jaar op jaar af. Met het oog op vereenvoudiging van de belastingmix zou de hondenbelasting kunnen worden afgeschaft.
- De forensenbelasting (geheven bij eigenaars van tweede woningen) zorgt ervoor dat ook niet-inwoners die profiteren van het gemeentelijke voorzieningenniveau daarvoor kunnen worden aangeslagen. Tegen de forensenbelasting bestaat veel weerstand omdat de forensenbelasting bovenop de OZB-eigenaren woningen komt, en eveneens op basis van de WOZ-waarde kan worden geheven. Gevoelsmatig betaalt een eigenaar dus dubbele belasting over zijn tweede woning: alleen als hij kan aantonen dat zijn tweede woning minder dan 90 dagen gemeubileerd tot zijn beschikking heeft gestaan wordt vrijstelling van de forensenbelasting verleend.
- De toeristenbelasting heeft een vergelijkbare functie: niet-inwoners aanslaan voor het profijt dat zij hebben van de gemeentelijke voorzieningen. De huidige regeling van de toeristenbelasting stamt uit 1970 en is sterk verouderd. Nieuwe ontwikkelingen die de leefbaarheid van een gemeente negatief kunnen beïnvloeden (zoals massatoerisme, grootschalige festivals, bed & breakfasts, particuliere woningverhuur via internet-platforms zoals AirBnB, etc.) waren er toen nog niet. Al deze vormen van betaald recreatief verblijf, die tot kosten voor gemeenten leiden, zouden moeten kunnen worden belast.⁶⁷

⁶⁷ In 2018 is reeds een artikel gepubliceerd waarin de mogelijkheden hiertoe wordt verkend (Makkinga, Mok en Schep: *Gemeentelijke verblijfsbelastingen in tijden van massatoerisme en Airbnb*. Maandblad Belasting Beschouwingen, nr. 12/2018)

Bijlage 6 - Doorrekening voorbeeldscenario's

B 6.1

Inleiding

In deze bijlage worden de inkomens- en werkgelegenheidseffecten van een verruiming van het lokale belastinggebied volgens verschillende opties verkend. Het gaat om opties om de OZB te verhogen, een ingezetenenheffing in te voeren en twee combinatievarianten (combinaties van OZB, ingezetenenheffing en leidingwaterbelasting). Het gaat om opties voor een uitbreiding van het lokaal belastinggebied van € 4 miljard. Opties met een andere omvang zullen effecten hebben die grofweg lineair hoger of lager zijn dan de effecten in dit hoofdstuk.

Het vergroten van het lokale belastinggebied heeft tot gevolg dat de inkomstenbelasting met hetzelfde bedrag kan dalen. Er is voor gekozen om te laten zien wat de effecten zijn van relatief eenvoudige varianten in de fiscaliteit, met name het verlagen van de IB-schijftarieven en het verhogen van de algemene heffingskortingen. De analyses laten zien dat het op deze manier voor ieder van de vier opties mogelijk is om een redelijk evenwichtig inkomensbeeld te bereiken.

Om specifieke groepen nader te ondersteunen kan aan aanvullende (fiscale) knoppen gedraaid worden. Het verruimen van een lokaal belastinggebied zal vermoedelijk geen maatregel zijn die geïsoleerd genomen gaat worden, maar zal onderdeel uitmaken van een ruimer fiscaal pakket. In dat kader zou gekozen kunnen worden om specifieke groepen nader te ondersteunen, of juist te prikkelen om (meer) te gaan werken. Ook deze werkgroep maakt deel uit van een bredere vraag: het is namelijk een bouwsteen voor een analyse voor een nieuw belastingstelsel, waarin ook integraal naar de fiscaliteit en inkomens- en werkgelegenheidseffecten wordt gekeken.

De werkgelegenheidseffecten zijn beperkt, maximaal 0,2 procentpunt. Dat betekent circa 14.000 banen. In het algemeen geldt dat het veranderen van de schijftarieven en algemene heffingskorting geen grote werkgelegenheidseffecten hebben.⁶⁸ Als de compenserende maatregelen via bijvoorbeeld de arbeidskorting of Inkomensafhankelijke Combinatiekorting (IACK) worden vormgegeven kunnen grotere werkgelegenheidseffecten bereikt worden, maar zullen de inkomenseffecten voor bijvoorbeeld uitkeringsgerechtigden en gepensioneerden negatiever uitvallen. Het doel van deze analyses is echter om met zo eenvoudig mogelijke maatregelen een evenwichtig inkomensbeeld te bereiken.

B 6.2

Aanpak

Bij de berekening van de inkomens- en werkgelegenheidseffecten is de aanpak van het CPB in hun onderzoek naar een ruimer lokaal belastinggebied gevolgd.⁶⁹ Hiervoor zijn de modellen Mimosi⁷⁰ voor de inkomenseffecten en Micsim⁷¹ voor de werkgelegenheidseffecten gebruikt. Deze modellen kunnen in principe geen effecten van veranderingen in lokaal belastingen analyseren. Maar door aanvullende modelschattingen is dat voor specifieke vragen wel mogelijk. Deze modellen zijn voor deze werkgroep met de meest

⁶⁸ Zie voor een toelichting. CPB (2015), *Kansrijk arbeidsmarktbeleid*, Den Haag.

⁶⁹ Van Eijkel, R. en W. Vermeulen (2015), *Een ruimer lokaal belastinggebied*, CPB pol cybrief, Den Haag, Van Eijkel, R. e a. (2015), *Aanvullende informatie bij Policy Brief 2015/04 'Een ruimer lokaal belastinggebied'*, CPB Achtergronddocument, Den Haag.

⁷⁰ Koot, P., M. Vlekke, E., Berkhout en R. Euwals (2016), *MIMOSI: microsimulatiemodel voor belastingen, sociale zekerheid, loonkosten en koopkracht*, CPB Achtergronddocument, Den Haag

⁷¹ Jongen, E., De Boer, H.-W. en P. Dekker (2014), *MICSIM - A behavioural microsimulation model for the analysis of tax-benefit reform in the Netherlands*, CPB, Den Haag.

recent beschikbare data opnieuw geschat. Verder zijn er aantal aannames bij de berekening gedaan:

Aannames

- De stijging in de lokale belastingopbrengst wordt gecompenseerd door een korting op het gemeentefonds met dezelfde omvang. Deze komt tot stand volgens de huidige verdeelsystematiek.
- Er is kwijtschelding van lokale lasten voor huishoudens met een inkomen onder het sociaal minimum. De tarieven voor de OZB-belasting, ingezetenenheffing en leiding-waterbelasting zijn dusdanig gesteld dat ze na kwijtschelding het lokaal belastinggebied met € 4 miljard vergroten.
- De netto bijstand wordt constant gehouden ten opzichte van de huidige situatie. Een gevolg van de verschuiving van inkomstenbelasting naar lokale belastingen is dat de netto bijstand stijgt als gevolg van de netto-nettokoppeling. Dat zou voor een stijging van de armoedeval en daarmee een daling van de werkgelegenheid zorgen. Om dat effect te voorkomen wordt de netto bijstand constant gehouden.
- Het inkomenseffect heeft betrekking op het directe effect van het voorgenomen beleid op de koopkracht van huishoudens wanneer dit beleid in één keer volledig zou worden doorgevoerd. Er wordt, evenals in de reguliere koopkrachtramingen, uitgegaan van de statische koopkrachtdefinitie.
- Bij werkgelegenheidseffecten gaat het om veranderingen van het arbeidsaanbod. De werkgelegenheidseffecten zijn structureel van aard. Als vuistregel wordt gebruikt dat deze in een periode van tien jaar worden bereikt. De werkgelegenheidseffecten worden als procentuele verandering van het aantal uren gepresenteerd. Hierbij is de vuistregel dan 0,1% ongeveer 7.000 banen vertegenwoordigd.

B 6.3 Resultaten

In deze paragraaf worden voor de drie opties om het lokaal belastinggebied te vergroten verschillende varianten ter compensatie via de landelijke fiscaliteit verkend. Er wordt bij iedere optie steeds gekeken naar de inkomens- en werkgelegenheidseffecten van gelijksoortige varianten:

- Zonder compensatie
- Compensatie via het nieuwe eerste schijftarief tweeschijvenstelsel (de facto schijven één, twee en drie van het oude vierschijvenstelsel).
- Deels compensatie via het nieuwe eerste tarief tweeschijvenstelsel (de facto schijven één, twee en drie van het oude vier schijvenstelsel) den deels verhoging algemene heffingskorting.
- Compensatie via oude eerste schijftarief (die loopt tot een inkomen van circa € 21.000).

B 6.3.1 OZB-belasting verhogen

In de varianten in deze paragraaf wordt gekeken naar de effecten van het verhogen van de OZB-belasting van woningen. Voor de werkgelegenheidseffecten maakt het niet uit of dat via het eigenaars- of gebruikersdeel gaat. De werkgelegenheidseffecten zijn immers afhankelijk van de (lagere) lasten op arbeid, niet van de OZB-belasting zelf. Voor de inkomenseffecten zijn de gepresenteerde effecten het gevolg van het verhogen van de OZB voor gebruikers. De inkomenseffecten van een OZB voor eigenaren zullen hier niet veel van afwijken, aangezien het overgrote deel van een hogere heffing voor een verhuurder zal worden afgewenteld op de huurder via hogere huren. Op korte termijn is dit mogelijk lastig omdat de huren en de jaarlijkse huurverhoging zijn gereguleerd – op lange termijn zal de hogere heffing wel worden doorberekend. Corporaties kunnen er voor kiezen dit niet volledig te doen, maar te samen met de verhuurdersheffing, de nieuwbouwopgave en de verduurzamingsopgave zullen de meeste corporaties vermoedelijk genoodzaakt zijn het grootste deel van deze heffing af te wentelen op de huurders.

De schuif van vier miljard loopt via een korting op het Gemeentefonds en wordt verdeeld conform de huidige systematiek. Dat betekent dat de korting voor tachtig procent wordt gerealiseerd door een verlaging van het OZB-gewicht en voor twintig procent door een verlaging van het woonruimtegewicht. Het gevolg hiervan is dat gemeenten met een relatief hoge gemiddelde WOZ-waarde de hoogste korting per woonruimte krijgen en in absolute zin de OZB-belasting het meest zullen moeten verhogen.

In tabel 1 is te zien dat het verhogen van de OZB-belasting zonder compensatie een flink denivellerend inkomenseffect heeft. Het compenseren van de 4 miljard via de oude eerste drie schijftarieven (verlaging met 1,15%) zorgt weliswaar dat het doorsnee inkomenseffect 0 is, maar de lagere inkomens gaan er hier nog behoorlijk op achteruit. Als ongeveer de helft van de € 4 miljard in het verhogen van de algemene heffingskorting met € 230 wordt gestoken ontstaat een meer evenwichtig inkomensbeeld. Figuur 1 laat wel zien dat sprake is van enige spreiding achter de inkomenseffecten. Negentig procent van de huishoudens heeft een inkomenseffect tussen -1,6% en 1,0%.

Het verhogen van de algemene heffingskorting heeft als nadeel dat het bijvoorbeeld de marginale druk verhoogt. Als alternatief kan het totale bedrag van 4 miljard gestoken worden om het oude eerste schijftarief (tot circa € 21.000) met 2 procentpunt te verlagen. Het inkomensbeeld is dan redelijk evenwichtig, maar de onderkant heeft wel een klein negatief inkomenseffect.

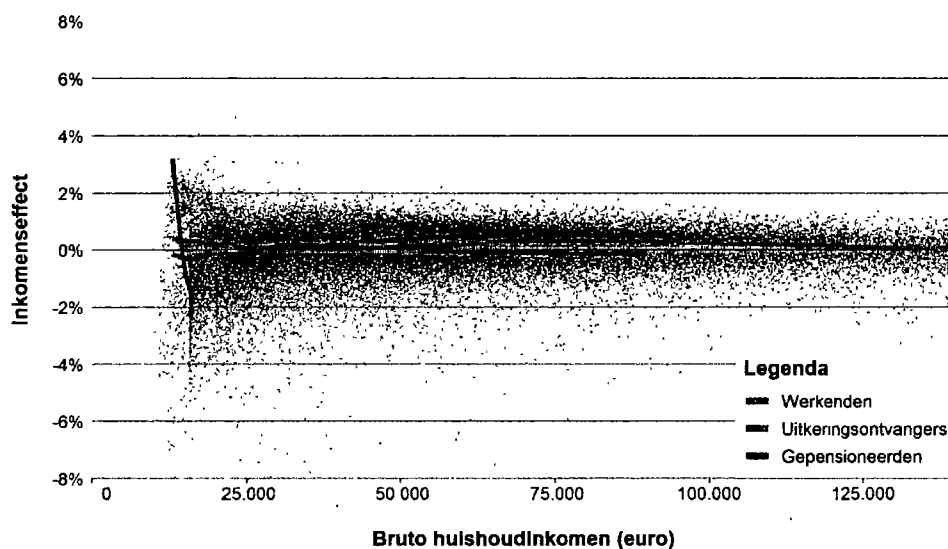
De werkgelegenheidseffecten liggen tussen de 0,1% en 0,2%. Dat betekent 7.000 à 14.000 banen extra. De variant met het verhogen van de algemene heffingskorting heeft het grootste werkgelegenheidseffect.

Tabel 1 Inkomens- en werkgelegenheidsvarianten optie OZB-verhoging en compensatie via inkomstenbelasting

Inkomensgroep	OZB	Inclusief compensatie IB		
		Schijf 1/2/3	Schijf 1/2/3 + AHK	Schijf 1
1e (<=115% WML)	-1,6%	-0,6%	0,0%	-0,2%
2e (115-184% WML)	-1,5%	-0,1%	0,1%	0,1%
3e (184-268% WML)	-1,2%	-0,2%	0,1%	0,1%
4e (268-392% WML)	-1,0%	0,2%	0,2%	0,3%
5e (>392% WML)	-0,9%	0,5%	0,1%	0,1%
Inkomensbron				
Werkenden	-1,0%	0,2%	0,2%	0,2%
Uitkeringsgerechtigden	-1,4%	-0,7%	-0,1%	0,0%
Gepensioneerden	-1,6%	-0,3%	0,0%	-0,3%
Huishoudtype				
Tweeverdieners	-1,0%	0,0%	0,2%	0,2%
Alleenstaanden	-1,4%	0,0%	0,0%	0,0%
Alleenverdieners	-1,3%	-0,4%	0,0%	-0,2%
Kinderen				
Huishoudens met kinderen	-1,0%	0,0%	0,0%	0,1%
Huishoudens zonder kinderen	-1,1%	0,1%	0,2%	0,2%

Inkomensgroep	OZB	Inclusief compensatie IB		
		Schijf 1/2/3	Schijf 1/2/3 + AHK	Schijf 1
Alle huishoudens	-1,2%	0,0%	0,1%	0,1%
Werkgelegenheidseffecten	0,0%	0,1%	0,2%	0,1%
Maatregelen				
OZB	+ 4 mld	+ 4 mld	+ 4 mld	+ 4 mld
Tarief schijf 1	0	-1,15%	-0,60%	-2,00%
Tarief schijf 2	0	-1,15%	-0,60%	0
Tarief schijf 3	0	-1,15%	-0,60%	0
Tarief schijf 4	0	0	0	0
Algemene heffingskorting	0	0	+ €230	0

Figuur 1 Inkomenseffecten OZB-optie, variant schijf1/2/3 + algemene heffingskorting

B 6.3.2 Ingezetenheffing

Een alternatief is de vier miljard op te halen via een ingezetenenheffing. Het gaat om een heffing voor ieder volwassen inwoner. Dat betekent een heffing van ongeveer € 300 per inwoner. De eerste kolom van Tabel 2 laat zien dat het beeld ongeveer net zo denivel-lerend is als wanneer de 4 miljard via een verhoging van de OZB-belasting wordt opgehaald. Belangrijkste verschil is dat uitkeringsgerechtigden en alleenverdieners te maken hebben met negatievere inkomenseffecten.

Ook hier is het terugsluizen via de oude eerste drie schijftarieven (ofwel het huidige lage schijftarief) wel voldoende om een doorsnee neutraal inkomenseffect te bereiken, maar

niet om het denivellerende effect weg te nemen. Om dat te bereiken moet de algemene heffingskorting met € 170 worden verhoogd. Alleen bij de alleenverdieners blijft er dan nog een minnetje over. Dat zou weggewerkt kunnen worden via bijvoorbeeld het verhogen van het kindgebonden budget of de afbouw van de overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting te verminderen. Het volledig compenseren via het oude eerste schijftarief is wel voldoende om over de inkomensgroepen een redelijk gelijkmatig beeld te creëren, maar voor de alleenverdieners wordt de min groter dan in de variant met de algemene heffingskorting.

De spreiding van de variant met de algemene heffingskorting is minder dan bij de OZB-optie, zo is in figuur 2 te zien. Negentig procent van de huishoudens heeft een inkomens-effect tussen de -1,3% en 0,5%.

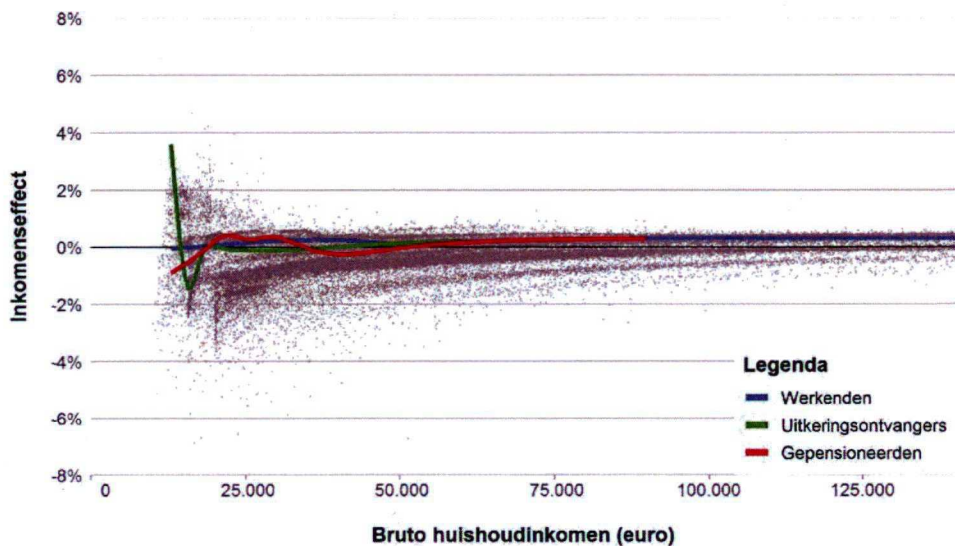
De werkgelegenheidseffecten liggen ook hier tussen de 0,1% en 0,2%, wat 7.000 à 14.000 extra banen betekent. De variant met het verhogen van de algemene heffingskorting heeft het grootste werkgelegenheidseffect.

Tabel 2 Inkomens- en werkgelegenheidsvarianten optie ingezetenenheffing en compensatie via inkomstenbelasting

Inkomensgroep	IH	Inclusief compensatie IB		
		Schijf 1/2/3	Schijf 1/2/3 + AHK	Schijf 1
1e (<=115% WML)	-1,5%	-0,5%	0,0%	0,1%
2e (115-184% WML)	-1,4%	-0,1%	0,2%	0,3%
3e (184-268% WML)	-1,5%	-0,2%	0,1%	0,3%
4e (268-392% WML)	-1,2%	0,2%	0,2%	0,2%
5e (>392% WML)	-0,9%	0,5%	0,3%	0,2%
Inkomensbron				
Werkenden	-1,2%	0,2%	0,2%	0,3%
Uitkeringsgerechtigden	-1,7%	-0,6%	0,0%	0,0%
Gepensioneerden	-1,5%	-0,3%	0,2%	0,0%
Huishoudtype				
Tweeverdieners	-1,3%	0,0%	0,1%	0,1%
Alleenstaanden	-1,2%	0,0%	0,3%	0,3%
Alleenverdieners	-1,8%	-0,4%	-0,3%	-0,6%
Kinderen				
Huishoudens met kinderen	-1,2%	0,0%	0,0%	0,0%
Huishoudens zonder kinderen	-1,3%	0,1%	0,2%	0,3%
Alle huishoudens	-1,3%	0,0%	0,2%	0,2%
Werkgelegenheidseffecten	0,0%	0,1%	0,2%	0,1%

Maatregelen				
Ingezetenenheffing	+ 4 mld	+ 4 mld	+ 4 mld	+ 4 mld
Tarief schijf 1	0	-1,15%	-0,75%	-2,00%
Tarief schijf 2	0	-1,15%	-0,75%	0
Tarief schijf 3	0	-1,15%	-0,75%	0
Tarief schijf 4	0	0	0	0
Algemene heffingskorting	0	0	+ €170	0

Figuur 2 Inkomenseffecten ingezetenenheffing, variant schijf1/2/3 + algemene heffingskorting

B 6.3.3

Combinatie OZB-belasting, ingezetenenheffing en leidingwaterbelasting

Een derde doorgerekend alternatief is een combinatie van beide opties, plus een deel in hogere leidingwaterbelasting, in de verhouding 40-40-20. Voor de leidingwaterbelasting is een kwijtschelding voor de groepen onder sociaal minimum niet mogelijk.

Het inkomensbeeld van deze optie is ongeveer vergelijkbaar denivellerend als de vorige twee opties en terugsluizen via de oude eerste drie schijftarieven bereikt ook ongeveer hetzelfde denivellerende beeld als de vorige twee opties. Om een neutraal inkomensbeeld te bereiken moet de algemene heffingskorting wel meer worden verhoogd, namelijk met € 250 (waardoor de schijftarieven minder verlaagd kunnen worden). Doordat de leidingwaterbelasting niet kwijtschelden kan worden, resteert voor uitkeringsgerechtigden wel een negatief inkomenseffect. De vier miljard volledig terugsluizen via het oude eerste schijftarief levert voor de laagste inkomensgroep ook een negatief beeld op, wederom door het niet kunnen kwijtschelden van de leidingwaterbelasting voor sociale minima.

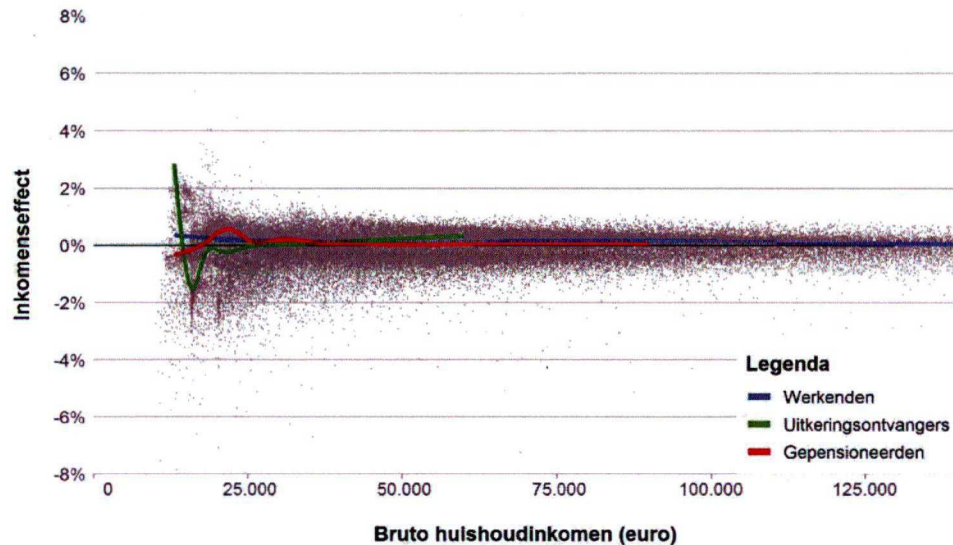
De spreiding van de variant met de algemene heffingskorting is minder dan bij de OZB-optie en ongeveer net zo groot als bij de optie ingezetenenheffing, zo is in figuur 3 te zien. Negentig procent van de huishoudens heeft een inkomenseffect tussen de -1,1% en 0,7%.

De werkgelegenheidseffecten liggen ook hier tussen de 0,1% en 0,2%, wat 7.000 à 14.000 extra banen betekent. De variant met het verhogen van de algemene heffingskorting heeft het grootste werkgelegenheidseffect.

Tabel 3 Inkomens- en werkgelegenheidsvarianten optie OZB-verhoging en compensatie via inkomstenbelasting

Inkomensgroep	IH 40%, OZB 40%, Water 20%	Inclusief compensatie IB		
		Schijf 1/2/3	Schijf 1/2/3 + AHK	Schijf 1
1e (<=115% WML)	-1,6%	-0,7%	0,0%	-0,3%
2e (115-184% WML)	-1,5%	-0,3%	0,1%	0,1%
3e (184-268% WML)	-1,4%	0,0%	0,1%	0,1%
4e (268-392% WML)	-1,2%	0,2%	0,1%	0,2%
5e (>392% WML)	-0,9%	0,4%	0,1%	0,1%
Inkomensbron				
Werkenden	-1,2%	0,2%	0,1%	0,2%
Uitkeringsgerechtigden	-1,7%	-0,6%	-0,3%	-0,3%
Gepensioneerden	-1,5%	-0,4%	0,1%	-0,1%
Huishoudtype				
Tweeverdieners	-1,2%	0,1%	0,1%	0,1%
Alleenstaanden	-1,3%	-0,1%	0,1%	0,1%
Alleenverdieners	-1,6%	-0,2%	-0,3%	-0,4%
Kinderen				
Huishoudens met kinderen	-1,2%	0,0%	-0,2%	-0,1%
Huishoudens zonder kinderen	-1,2%	0,2%	0,2%	0,2%
Alle huishoudens	-1,3%	0,0%	0,1%	0,1%
Werkgelegenheidseffecten	0,0%	0,1%	0,2%	0,1%
Maatregelen				
OZB	+ 1,6 mld	+ 1,6 mld	+ 1,6 mld	+ 1,6 mld
Ingezetenenheffing	+ 1,6 mld	+ 1,6 mld	+ 1,6 mld	+ 1,6 mld
Leidingwaterbelasting	+ 0,8 mld	+ 0,8 mld	+ 0,8 mld	+ 0,8 mld
Tarief schijf 1	0	-1,15%	-0,55%	-2,00%
Tarief schijf 2	0	-1,15%	-0,55%	0
Tarief schijf 3	0	-1,15%	-0,55%	0
Tarief schijf 4	0	0	0	0
Algemene heffingskorting	0	0	+ €250	0

Figuur 3 Inkomenseffecten combinatie-optie, variant schijf1/2/3 + algemene heffingskorting

B 6.3.4 *Combinatie OZB-belasting en ingezetenenheffing*

Een vierde doorgerekend alternatief is een combinatie van hogere OZB-belasting en een ingezetenenheffing. Door de leidingwaterbelasting niet mee te nemen is het probleem met de kwijschelding voor de groepen onder sociaal minimum uit de vorige variant opgelost.

Het inkomensbeeld van deze optie is ongeveer gelijkaardig denivellerend als de eerste twee opties en terugsluizen via de oude eerste drie schijftarieven bereikt ook ongeveer hetzelfde denivellerende beeld. Om een evenwichtig inkomensbeeld te bereiken moet de algemene heffingskorting met € 230 worden verhoogd. Aangezien de helft van het bedrag via een ingezetenenheffing wordt opgehaald, komen alleenverdieners in de varianten in deze optie ook iets minder uit. Maar wel minder negatief dan in de varianten waarin de totale vier miljard via een ingezetenenheffing wordt opgehaald. De vier miljard volledig terugsluizen via het oude eerste schijftarief levert ook een redelijk evenwichtig beeld op, met een minimale min voor de laagste inkomens, maar wel een iets grotere min voor alleenverdieners.

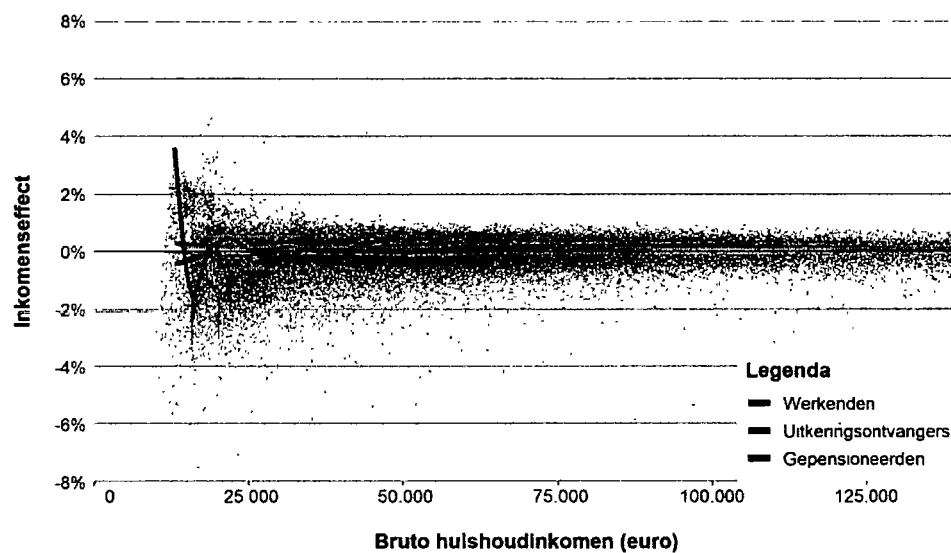
De spreiding van de variant met de algemene heffingskorting is ongeveer gelijk aan die van de ingezetenenoptie, zo laat figuur 4 zien. Negentig procent van de huishoudens heeft een inkomenseffect tussen de -1,2% en 0,7%.

De werkgelegenheidseffecten liggen ook hier tussen de 0,1% en 0,2%, wat 7.000 à 14.000 extra banen betekent. De variant met het verhogen van de algemene heffingskorting heeft het grootste werkgelegenheidseffect.

Tabel 4 Inkomens- en werkgelegenheidsvarianten optie OZB-verhoging en compensatie via inkomstenbelasting

Inkomensgroep	IH 50%, OZB 50%	Inclusief compensatie IB		
		Schijf 1/2/3	Schijf 1/2/3 + AHK	Schijf 1
1e (<=115% WML)	-1,6%	-0,7%	0,0%	-0,1%
2e (115-184% WML)	-1,5%	-0,3%	0,1%	0,1%
3e (184-268% WML)	-1,3%	0,0%	0,1%	0,1%
4e (268-392% WML)	-1,1%	0,2%	0,2%	0,2%
5e (>392% WML)	-0,9%	0,4%	0,1%	0,1%
Inkomensbron				
Werkenden	-1,1%	0,2%	0,1%	0,2%
Uitkeringsgerechtigden	-1,6%	-0,6%	0,0%	-0,1%
Gepensioneerden	-1,6%	-0,4%	0,0%	-0,2%
Huishoudtype				
Tweeverdieners	-1,2%	0,1%	0,1%	0,1%
Alleenstaanden	-1,4%	-0,1%	0,1%	0,1%
Alleenverdieners	-1,6%	-0,2%	-0,2%	-0,4%
Kinderen				
Huishoudens met kinderen	-1,1%	0,0%	-0,1%	0,0%
Huishoudens zonder kinderen	-1,2%	0,2%	0,2%	0,2%
Alle huishoudens	-1,3%	0,0%	0,1%	0,1%
Werkgelegenheidseffecten	0,0%	0,1%	0,2%	0,1%
Maatregelen				
OZB	+ 2 mld	+ 2 mld	+ 2 mld	+ 2 mld
Ingezetenenheffing	+ 2 mld	+ 2 mld	+ 2 mld	+ 2 mld
Tarief schijf 1	0	-1,15%	-0,60%	-2,00%
Tarief schijf 2	0	-1,15%	-0,60%	0
Tarief schijf 3	0	-1,15%	-0,60%	0
Tarief schijf 4	0	0	0	0
Algemene heffingskorting	0	0	+ €230	0

Figuur 4 Inkomenseffecten combinatie-optie, variant schijf1/2/3 + algemene heffingskorting

Bijlage 7 – Uitwerking relatieve koppeling OZB-tarieven

B 7.1 Inleiding

In deze bijlage is een voorstel uitgewerkt voor een relatieve koppeling van OZB-tarieven. De werkgroep beschouwt dit voorstel niet als concrete bouwsteen voor de herziening van het gemeentelijk belastinggebied, maar als een voorbeeld van wat mogelijk is.

B 7.2 Relatieve koppeling OZB-tarieven

De relatieve koppeling beoogt dat de OZB-tarieven voor verschillende categorieën belastingplichtigen (woningen en niet-woningen, eigenaren en gebruikers) zich evenredig ontwikkelen. Omdat een dergelijke koppeling de financiële autonomie van gemeenten beperkt, zou toepassing vooral opportuun zijn wanneer er eerder sprake is geweest van aantoonbaar onevenredige ontwikkeling van de OZB-tarieven. Zoals reeds beschreven in § 5.3 heeft het COELO in 2019 onderzoek gedaan naar de gemiddelde jaarlijkse stijging van de OZB-tarieven van woningen en niet-woningen in de periode 1998-2019.⁷² Hieruit bleek niet dat gemeenten in dit tijdvak van 20 jaar op grote schaal het OZB-tarief voor niet-woningen veel harder hebben laten stijgen dan dat voor woningen of omgekeerd. Om die reden lijkt het aanbrengen van een relatieve koppeling tussen de OZB-tarieven voor woningen en niet-woningen op dit moment niet opportuun.

Voor een relatieve koppeling tussen de eigenaars- en gebruikerstarieven (voor zowel woningen als niet-woningen) zou kunnen worden teruggegrepen op artikel 220g van de Gemeentewet zoals dat van kracht was van 1998 tot en met 2007. Deze koppeling hield in dat het eigenarentarief maximaal 125% mocht bedragen van het gebruikerstarief (zowel bij woningen als bij niet-woningen). Uiteraard zou in plaats van 125% ook voor een ander percentage gekozen kunnen worden.

Het aanbrengen van een koppeling tussen de eigenaars- en gebruikerstarieven kan op gespannen voet staan met gemeentelijk beleid om leegstand in winkelstraten te beperken. Soms wordt met dit doel het OZB-tarief voor gebruikers niet-woningen substantieel verlaagd of zelfs op nul gesteld. Als de tarieven voor gebruikers en eigenaren aan elkaar worden gekoppeld is dit niet langer mogelijk.

⁷² COELO (2019): *Ontwikkeling ozb woningen en niet-woningen 1998-2019*

Bijlage 8 – Ledenlijst werkgroep

De werkgroep Herziening gemeentelijk belastinggebied was samengesteld als volgt:

Arslan Güçlü (secretaris)	BZK	Bestuur, Financiën en Regio's
Imane Kharchoufa	BZK	Bestuur, Financiën en Regio's
Pieter Jan van Nispen	BZK	Bestuur, Financiën en Regio's
Martijn Zwart (voorzitter)	BZK	Bestuur, Financiën en Regio's
Nathalie van Seumeren	Financiën	Algemene Fiscale Politiek
Derck Stäbler	Financiën	Algemene Financiële en Economische Politiek
Arne Speijer	Financiën	Inspectie der Rijksfinanciën
René Schulenberg	SZW	Arbeidsmarkt en sociaal-economische aangelegenheden
Robbert Verkuijlen	Vereniging van Nederlandse Gemeenten	
Reinier Kunst	Vereniging van Nederlandse Gemeenten	

Specifieke expertise is ingebracht door:

Gerber van Nijendaal	Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB)
Corine Hoebe	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO)
Arjen Schep	Erasmus Studiecentrum voor Belastingen van Lokale overheden (ESBL)
Minke van den Oever	Landelijke Vereniging Lokale Belastingen (LVLB)

Bijlage 28

Gemeente	Hondenbe	Hondenbe	Baten 19	Baten 20	Solvabiliteit	Solvabilitei
Druten	160	168	41460	43701	24%	25%
Stein	212	228	57571	60394	28%	24%
Rhenen	164	167	44570	45271	39%	36%
Landgraaf	387	392	103620	107738	44%	40%
Buren	202	204	54481	58296	34%	30%
Wijchen	380	331	93022	95507	43%	51%
Utrechtse Heuvelrug	293	392	108638	113680	5%	7%
Westervoort	138	124	35920	37350	10%	3%
Heumen	130	133	37986	40092	25%	22%
De Bilt	285	339	108096	103280	17%	19%
Grave	73	91	26296	27755	33%	32%
Zevenaar	370	420	120195	135433	24%	27%
Montferland	260	261	83134	84460	25%	27%
Wassenaar	180	182	57992	59504	69%	69%
Veldhoven	377	387	116720	127088	29%	29%
Brunssum	310	305	94828	100490	71%	67%
Leusden	177	181	55285	59871	45%	46%
Laren	74	74	23559	24614	17%	13%
Simpelveld	76	77	25349	25662	47%	35%
Duiven	169	173	58080	58457	28%	30%
Noordwijk	314	320	117106	108268	59%	57%
Eijsden-Margraten	146	165	52274	56039	18%	18%
Loppersum	100	98	29991	33304	28%	21%
Beuningen	216	219	69228	75768	5%	7%
Aalten	173	176	59134	60919	32%	31%
Leudal	222	222	73943	78035	44%	47%
Weert	423	409	144717	145606	33%	33%
Beek	110	111	37728	39929	55%	51%
Overbetuwe	282	276	98278	100647	25%	20%
Voerendaal	71	71	24860	25905	42%	42%
Eemnes	62	62	20193	22911	26%	19%
Bunnik	76	84	33896	31042	62%	61%
Losser	213	166	61508	61608	37%	35%
Brielle	124	128	43663	47573	82%	83%
Hoeksche Waard	615	624	188692	234649	48%	69%
Goeree-Overflakkee	291	326	118280	123364	23%	43%
Katwijk	429	440	163109	167196	33%	31%
Mook en Middelaar	42	43	15522	16473	41%	32%
Pekela	108	111	41282	42887	39%	42%
Neder-Betuwe	143	145	54711	56274	44%	42%
Maasgouw	139	139	51906	54494	51%	48%
Kerkrade	424	437	156944	171646	14%	16%
Sittard-Geleen	784	796	307507	316022	13%	13%
Hulst	170	175	64588	70164	23%	27%
Borsele	132	133	51590	53411	47%	54%
Nissewaard	679	700	276565	282834	11%	30%
Barendrecht	300	300	115558	121510	18%	26%
Wijdemeren	125	118	47211	48608	33%	23%

Velsen	409	439	173396	181203	18%	16%
Haaksbergen	137	137	56448	56834	0%	1%
Tholen	183	160	65816	66705	22%	23%
Terneuzen	403	384	153017	160646	20%	24%
Gemert-Bakel	155	176	73509	74423	8%	10%
Renkum	182	186	83023	79136	25%	23%
Voorschoten	129	131	52354	56287	43%	41%
Heemskerk	222	225	97285	96886	57%	57%
Beesel	67	72	29466	31115	64%	50%
Heusden	266	264	105391	115062	18%	18%
Soest	272	276	114136	121311	42%	38%
Sluis	173	163	70070	71976	22%	25%
Asten	81	88	36115	39031	63%	53%
Wormerland	79	80	33850	35662	42%	38%
Echt-Susteren	175	175	75185	79126	38%	35%
Lopik	62	64	27206	29331	66%	51%
Loon op Zand	124	124	51950	57720	21%	25%
Wijk bij Duurstede	118	118	52026	54929	24%	30%
Lingewaard	230	230	101438	107793	31%	33%
Lelystad	591	651	281862	306315	22%	21%
Roerdalen	117	117	56916	55401	45%	44%
Roermond	379	380	176959	180476	27%	24%
Stede Broec	105	107	47331	51191	19%	21%
Heerlen	857	841	398254	405719	5%	7%
Hendrik-Ido-Ambacht	155	175	73061	84562	17%	29%
Kampen	339	339	171238	164634	13%	16%
Ermelo	153	153	71681	74554	48%	39%
Tilburg	1.621	1.637	793404	799797	73%	67%
Stichtse Vecht	269	273	129489	133737	27%	27%
Dalfsen	131	133	59484	65680	52%	50%
Lisse	100	101	51364	49944	20%	19%
Hellevoetsluis	236	240	100838	118968	3%	17%
Woensdrecht	105	97	46455	48170	33%	32%
Veere	130	133	69029	66579	32%	32%
Vijfheerenlanden	274	274	132033	137212	14%	21%
Lansingerland	309	299	148264	149744	31%	56%
Vlieland	15	15	7096	7579	44%	22%
Geldrop-Mierlo	202	207	99368	104850	30%	27%
Tiel	244	251	119054	127309	21%	20%
Medemblik	188	190	97186	96517	48%	37%
Hellendoorn	177	182	87386	92717	8%	11%
Oegstgeest	106	111	53103	56673	31%	35%
Westvoorne	97	109	71095	56547	25%	37%
Oisterwijk	129	131	63452	68173	15%	16%
Rheden	221	224	110864	117864	20%	19%
Kapelle	66	68	31130	35845	38%	32%
Hilversum	510	510	255149	270088	24%	23%
Veenendaal	417	387	201657	205559	28%	25%
Meerssen	109	85	44512	45335	34%	31%
Woudenberg	63	64	50983	34471	21%	18%

Gilze en Rijen	125	129	65511	69642	20%	23%
Alblasserdam	91	91	49604	49647	21%	39%
Oldenzaal	164	167	90781	92058	35%	35%
Wageningen	179	183	97829	101904	37%	41%
Etten-Leur	230	234	111281	131192	24%	23%
Uithoorn	144	125	75988	70252	33%	40%
Gennep	85	86	46183	48850	39%	30%
Hengelo	504	513	289907	292470	8%	10%
Zutphen	281	297	169335	169372	17%	21%
Geertruidenberg	89	89	47950	50841	21%	19%
Scherpenzeel	42	42	17544	24271	55%	57%
Someren	75	82	49754	47581	72%	67%
Steenbergen	102	103	55854	60415	57%	54%
Valkenburg aan de Geul	86	86	48330	50615	59%	63%
Helmond	562	562	366931	331673	48%	49%
De Ronde Venen	178	170	96609	101328	25%	26%
Staphorst	54	60	34294	36244	89%	84%
Steenwijkerland	200	204	122583	123299	33%	32%
Purmerend	417	412	233176	250051	13%	13%
Venlo	807	718	413546	435883	21%	25%
Delfzijl	158	160	91617	97165	31%	27%
Haarlemmermeer	704	721	443634	442305	35%	33%
Oss	535	535	257949	328509	38%	41%
Houten	175	177	117893	108786	28%	30%
Edam-Volendam	126	129	85061	79640	62%	54%
Oost Gelre	117	117	70036	72581	39%	34%
Doesburg	51	52	32317	32450	77%	67%
Aalsmeer	125	128	100920	81091	38%	51%
Zwijndrecht	194	204	121617	130036	19%	35%
Goirle	88	88	60953	57157	34%	33%
Zoetermeer	549	559	350627	363413	57%	64%
Beverwijk	186	186	121876	121190	25%	28%
Nijmegen	1.237	1.266	791500	828763	11%	14%
Waterland	62	62	35234	40681	23%	22%
Baarn	102	104	62815	68982	32%	25%
Nijkerk	243	143	96082	97064	45%	43%
Capelle aan den IJssel	300	306	205674	208402	34%	60%
Hardinxveld-Giessendam	74	74	36075	50634	27%	48%
Nederweert	55	55	43653	38130	52%	50%
Smallingerland	268	268	178306	186915	30%	29%
Waalwijk	193	197	130649	138562	35%	36%
Middelburg	225	231	157063	164845	16%	16%
Zaltbommel	121	123	87420	88247	43%	51%
Heemstede	128	78	53223	56516	32%	58%
IJsselstein	98	106	72745	76856	28%	26%
Hoorn	322	326	222198	239183	26%	22%
Maasdriel	139	75	50715	55271	30%	30%
Leidschendam-Voorburg	256	389	205680	288696	30%	60%
Amersfoort	696	710	496452	529890	27%	26%
Zwartewaterland	71	71	48798	53476	27%	29%

Zundert	67	65	46925	48987	5%	18%
Vlissingen	314	318	234756	240050	-32%	-18%
Sliedrecht	88	89	68088	67918	33%	49%
Hardenberg	263	226	163521	174770	35%	35%
Apeldoorn	771	782	600932	606136	17%	21%
Oostzaan	31	27	20132	20975	14%	10%
Enschede	910	910	685731	717464	20%	26%
Barneveld	172	173	135048	137163	27%	25%
Maastricht	775	794	618421	635304	23%	23%
Gorinchem	161	163	124979	130555	22%	33%
Urk	62	62	47864	50129	33%	36%
's-Hertogenbosch	905	914	759786	740835	53%	56%
Rijssen-Holten	115	116	90778	94533	46%	43%
Harderwijk	186	188	173522	154753	25%	23%
Pijnacker-Nootdorp	181	194	149546	160991	34%	65%
Culemborg	95	95	74916	78976	31%	31%
Ouder-Amstel	38	39	31722	33258	53%	41%
Krimpenerwaard	224	151	132745	134787	35%	42%
Deurne	128	128	86524	114322	19%	24%
Eindhoven	988	1.008	863730	901095	34%	38%
Noord-Beveland	24	30	26109	26940	46%	48%
Vlaardingen	254	292	249021	262762	11%	12%
Zaanstad	596	605	516500	547089	16%	18%
Vaals	35	35	28566	31778	17%	16%
Dongen	125	60	55121	56296	10%	11%
Alphen aan den Rijn	311	311	301051	300632	40%	40%
Oosterhout	162	162	153659	159537	59%	57%
Haarlem	561	569	527256	563817	18%	21%
Schiedam	292	296	295846	294708	14%	20%
Groningen	999	1.034	1011778	1036067	12%	11%
West Maas en Waal	41	41	40889	42311	21%	22%
Epe	71	77	76922	79775	78%	76%
Ede	356	348	378897	368160	27%	28%
Deventer	309	327	331195	354045	18%	21%
Gouda	243	246	256353	267321	17%	18%
Leeuwarden	546	507	569915	582459	9%	12%
Dordrecht	592	442	478914	510095	51%	68%
's-Gravenhage	2.093	2.093	2323809	2444978	17%	39%
Opmeer	26	26	31354	33395	75%	64%
Utrecht	654	782	1391412	1361706	36%	41%
Woerden	67	69	116458	123462	25%	22%
Doetinchem	119	121	223193	221664	18%	20%
Bergen op Zoom	169	171	305403	317921	8%	9%
Leiderdorp	70	35	65624	65857	51%	46%
Schouwen-Duiveland	98	50	107203	110803	29%	27%
Uitgeest	51		23288	24423	34%	36%
Zandvoort	110		50474	56227	31%	45%
Castricum	120		67696	68277	23%	41%
Breda	1.000		632437	656411	18%	18%
Heerenveen	146		150589	156779	22%	21%

Ommen	45	47628	50937	25%	27%
Almelo	252	278792	289661	8%	9%
Koggenland	30	53063	62241	61%	59%
Aa en Hunze		57004	60074	57%	48%
Achtkarspelen		77098	82153	21%	27%
Albrandswaard		58704	56742	18%	32%
Alkmaar		375693	383836	21%	24%
Almere		794249	871385	31%	35%
Alphen-Chaam		21471	20894	29%	27%
Altena		117150	118259	32%	32%
Ameland		20550	21844	34%	41%
Amstelveen		226242	270208	61%	67%
Amsterdam		5023662	5423347	55%	51%
Appingedam		47690	49212	16%	14%
Arnhem		722186	746736	17%	19%
Assen		281815	300905	32%	31%
Baarle-Nassau		15680	16589	74%	69%
Beekdaelen		81550	82317	61%	65%
Beemster		17753	19944	39%	35%
Berg en Dal		84956	88858	47%	44%
Bergeijk		46611	50521	39%	35%
Bergen (L.)		30770	36952	42%	21%
Bergen (NH.)		77059	78225	28%	32%
Berkelland		103748	106729	54%	50%
Bernheze		76676	75325	37%	36%
Best		62650	74696	79%	73%
Bladel		47706	49267	30%	25%
Blaricum		30559	31525	61%	69%
Bloemendaal		48519	50162	39%	52%
Bodegraven-Reeuwijk		92705	92980	9%	9%
Boekel		27271	31332	23%	26%
Borger-Odoorn		69154	68539	30%	33%
Borne		61876	62910	7%	19%
Boxmeer		67420	69593	29%	32%
Boxtel		86568	94598	15%	17%
Bronckhorst		75405	79594	62%	61%
Brummen		44365	47844	4%	5%
Bunschoten		48327	56361	27%	29%
Coevorden		109597	108652	32%	34%
Cranendonck		61085	63348	28%	32%
Cuijk		72784	76394	21%	24%
Dantumadiel		51870	55497	13%	15%
De Fryske Marren		123312	128128	26%	25%
De Wolden		49176	51189	54%	50%
Delft		401707	377082	26%	39%
Den Helder		193466	203076	27%	25%
Diemen		80871	85978	21%	17%
Dinkelland		58886	62447	45%	44%
Drechterland		40294	44665	55%	46%
Drimmelen		52303	57186	70%	62%

Dronten	103639	105235	53%	55%
Eersel	43146	47129	55%	55%
Elburg	49180	51661	61%	59%
Emmen	411963	431577	4%	5%
Enkhuizen	50646	52881	28%	21%
Goes	128160	131050	29%	27%
Gooise meren	131768	132977	25%	21%
Gulpen-Wittem	33356	34544	20%	15%
Haaren	33058	35329	43%	33%
Halderberge	73617	82580	19%	16%
Harlingen	54827	52362	31%	34%
Hattem	24600	26031	23%	17%
Heerde	43851	45169	25%	26%
Heerhugowaard	156338	162532	45%	44%
Heeze-Leende	35349	34078	26%	27%
Heiloo	55936	55091	25%	28%
Het Hogeland	154584	157143	18%	20%
Hillegom	47667	50522	77%	72%
Hilvarenbeek	36537	36730	28%	26%
Hof van Twente	77649	79525	61%	
Hollands Kroon	97414	100303	38%	37%
Hoogeveen	193155	178731	6%	6%
Horst aan de Maas	99497	125259	23%	24%
Huizen	90416	93356	71%	65%
Kaag en Braassem	58312	58558	23%	27%
Krimpen aan den IJssel	71478	71465	19%	41%
Laarbeek	43992	52198	47%	51%
Landerd	32911	35436	45%	42%
Landsmeer	22533	22009	24%	11%
Langedijk	66496	64433	18%	17%
Leiden	480055	499846	39%	32%
Lochem	75410	81824	47%	51%
Maassluis	88772	92489	29%	38%
Meerijstad	221603	235347	33%	32%
Meppel	107216	108103	8%	8%
Midden-Delfland	43138	48368	39%	37%
Midden-Drenthe	77401	80237	41%	35%
Midden-Groningen	201555	208676	12%	10%
Mill en Sint Hubert	26302	28143	38%	40%
Moerdijk	101945	107195	52%	56%
Molenlanden	94725	94725	49%	65%
Montfoort	24913	26040	20%	11%
Nieuwegein	184098	195766	32%	33%
Nieuwkoop	97552	81744	54%	41%
Noardeast-Fryslân	150821	157214	16%	25%
Noordenveld	92526	94932	23%	19%
Noordoostpolder	125440	129888	75%	72%
Nuenen, Gerwen en Nederwetten	58991	67792	28%	29%
Nunspeet	59048	62258	63%	63%
Oirschot	48225	40335	49%	50%

Oldambt	140605	143352	29%	30%
Oldebroek	67041	70104	49%	41%
Olst-Wijhe	43465	43664	26%	24%
Ooststellingwerf	67854	69708	33%	38%
Opsterland	75020	75491	29%	26%
Oude IJsselstreek	97329	101286	17%	18%
Oudewater	23235	24295	25%	17%
Papendrecht	88349	95994	25%	38%
Peel en Maas	88417	90977	29%	27%
Putten	53786	57210	55%	57%
Raalte	87515	89683	39%	42%
Reimerswaal	51051	58710	44%	41%
Renswoude	14810	14660	44%	
Reusel-De Mierden	39165	36526	30%	32%
Ridderkerk	121263	124388	43%	57%
Rijswijk	189838	182783	8%	21%
Roosendaal	218807	229805	27%	32%
Rotterdam	3320848	3515783	31%	61%
Rozendaal	4568	4036	82%	81%
Rucphen	52108	58169	59%	54%
Schagen	111331	114978	43%	44%
Schiermonnikoog	6831	6891	27%	35%
Sint Anthonis	26508	27126	62%	65%
Sint-Michielsgestel	68953	69769	31%	38%
Son en Breugel	43993	42442	78%	71%
Stadskanaal	113075	117253	37%	35%
Súdwest-Fryslân	250481	258813	15%	17%
Terschelling	20854	22508	30%	31%
Texel	52550	57851	24%	25%
Teylingen	73595	93681	65%	59%
Tubbergen	41640	42403	60%	60%
Twenterand	92003	89513	27%	24%
Tynaarlo	74723	77033	39%	40%
Tytsjerksteradiel	77613	81080	36%	35%
Uden	111890	110284	39%	42%
Valkenswaard	75539	79129	20%	19%
Veendam	95478	98364	59%	58%
Venray	118491	122555	31%	30%
Voorst	60065	66820	21%	19%
Vught	65985	65133	46%	35%
Waadhoeke	120045	126564	37%	32%
Waalre	30369	32910	24%	23%
Waddinxveen	74720	86394	29%	33%
Weesp	49631	48836	18%	22%
West Betuwe	124199	126086	39%	47%
Westerkwartier	158222	169721	12%	13%
Westerveld	49034	52299	38%	34%
Westerwolde	82862	86262	45%	42%
Westland	288983	278877	35%	35%
Weststellingwerf	74854	76091	31%	33%

Wierden	53638	56559	27%	28%
Winterswijk	94255	91537	40%	38%
Zeewolde	52968	52144	69%	77%
Zeist	153501	159365	67%	66%
Zoeterwoude	19136	20773	46%	43%
Zuidplas	111184	105214	24%	25%
Zwolle	516695	544766	30%	34%

Hondenbe Hondenbelasting 20 / Baten

0,386%	0,384%
0,368%	0,378%
0,369%	0,370%
0,373%	0,364%
0,371%	0,350%
0,409%	0,347%
0,270%	0,345%
0,384%	0,332%
0,342%	0,332%
0,264%	0,328%
0,278%	0,328%
0,308%	0,310%
0,313%	0,309%
0,310%	0,306%
0,323%	0,305%
0,327%	0,304%
0,320%	0,302%
0,314%	0,301%
0,300%	0,300%
0,291%	0,296%
0,268%	0,296%
0,279%	0,294%
0,333%	0,294%
0,312%	0,289%
0,293%	0,289%
0,300%	0,284%
0,292%	0,281%
0,292%	0,278%
0,287%	0,274%
0,286%	0,274%
0,307%	0,271%
0,224%	0,271%
0,346%	0,269%
0,284%	0,269%
0,326%	0,266%
0,246%	0,264%
0,263%	0,263%
0,271%	0,261%
0,262%	0,259%
0,261%	0,258%
0,268%	0,255%
0,270%	0,255%
0,255%	0,252%
0,263%	0,249%
0,256%	0,249%
0,246%	0,247%
0,260%	0,247%
0,265%	0,243%

0,236%	0,242%
0,243%	0,241%
0,278%	0,240%
0,263%	0,239%
0,211%	0,236%
0,219%	0,235%
0,246%	0,233%
0,228%	0,232%
0,227%	0,231%
0,252%	0,229%
0,238%	0,228%
0,247%	0,226%
0,224%	0,225%
0,233%	0,224%
0,233%	0,221%
0,228%	0,218%
0,239%	0,215%
0,227%	0,215%
0,227%	0,213%
0,210%	0,213%
0,206%	0,211%
0,214%	0,211%
0,222%	0,209%
0,215%	0,207%
0,212%	0,207%
0,198%	0,206%
0,213%	0,205%
0,204%	0,205%
0,208%	0,204%
0,220%	0,202%
0,195%	0,202%
0,234%	0,202%
0,226%	0,201%
0,188%	0,200%
0,208%	0,200%
0,208%	0,200%
0,211%	0,198%
0,203%	0,197%
0,205%	0,197%
0,193%	0,197%
0,203%	0,196%
0,200%	0,196%
0,136%	0,193%
0,203%	0,192%
0,199%	0,190%
0,212%	0,190%
0,200%	0,189%
0,207%	0,188%
0,245%	0,187%
0,124%	0,186%

0,191%	0,185%
0,183%	0,183%
0,181%	0,181%
0,183%	0,180%
0,207%	0,178%
0,190%	0,178%
0,184%	0,176%
0,174%	0,175%
0,166%	0,175%
0,186%	0,175%
0,239%	0,173%
0,151%	0,172%
0,183%	0,170%
0,178%	0,170%
0,153%	0,169%
0,184%	0,168%
0,157%	0,166%
0,163%	0,165%
0,179%	0,165%
0,195%	0,165%
0,172%	0,165%
0,159%	0,163%
0,207%	0,163%
0,148%	0,163%
0,148%	0,162%
0,167%	0,161%
0,158%	0,160%
0,124%	0,158%
0,160%	0,157%
0,144%	0,154%
0,157%	0,154%
0,153%	0,153%
0,156%	0,153%
0,176%	0,152%
0,162%	0,151%
0,253%	0,147%
0,146%	0,147%
0,205%	0,146%
0,126%	0,144%
0,150%	0,143%
0,148%	0,142%
0,143%	0,140%
0,138%	0,139%
0,240%	0,138%
0,135%	0,138%
0,145%	0,136%
0,274%	0,136%
0,124%	0,135%
0,140%	0,134%
0,145%	0,133%

0,143%	0,133%
0,134%	0,132%
0,129%	0,131%
0,161%	0,129%
0,128%	0,129%
0,154%	0,129%
0,133%	0,127%
0,127%	0,126%
0,125%	0,125%
0,129%	0,125%
0,130%	0,124%
0,119%	0,123%
0,127%	0,123%
0,107%	0,121%
0,121%	0,121%
0,127%	0,120%
0,120%	0,117%
0,169%	0,112%
0,148%	0,112%
0,114%	0,112%
0,092%	0,111%
0,102%	0,111%
0,115%	0,111%
0,123%	0,110%
0,227%	0,107%
0,103%	0,103%
0,105%	0,102%
0,106%	0,101%
0,099%	0,100%
0,099%	0,100%
0,100%	0,097%
0,092%	0,097%
0,094%	0,095%
0,093%	0,092%
0,095%	0,092%
0,096%	0,087%
0,124%	0,087%
0,090%	0,086%
0,083%	0,078%
0,047%	0,057%
0,058%	0,056%
0,053%	0,055%
0,055%	0,054%
0,107%	0,053%
0,091%	0,045%
0,219%	0,000%
0,217%	0,000%
0,177%	0,000%
0,158%	0,000%
0,097%	0,000%

[illegible]

[illegible]